

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 14 – 24 Mayıs 2011	Yayımlandığı Tarih 25 Mayıs 2011	Sayı 485
---	-------------------------------------	-------------

İÇİNDEKİLER

- [Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2011/1763 Sayılı Karar](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [“İthalat Rejimi Kararına Ek Karar”ın Yürürlüğe Konulmasına Dair 2011/1766 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar”ın Yürürlüğe Konulması Hakkında 2011/1773 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Danıştay Üyeliklerine Seçme Kararı](#) (R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937)
- [Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937)
- [Bitki Koruma Ürünleri Kontrol Yönetmeliği](#) (R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939)
- [Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan 2010 Ürün Yılında Sözleşme Dışı Üretilen Tütünlerin Açık Artırma Yöntemi ile Alım Satımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu Kararı](#) (R.G. 18 Mayıs 2011 – 27938)
- [Anayasa Mahkemesi Raportör Yardımcısı Adaylığı Giriş Sınavı Yönetmeliği](#) (R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 23 Mayıs 2011 – 27942)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2009/5 ,K: 2011/31 Sayılı Kararı](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2009/ 39,K: 2011/23 \(Yürürlüğü Durdurma\) Sayılı Kararı](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2009/83 ,K: 2011/29 Sayılı Kararı](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2009/42 ,K: 2011/26 Sayılı Kararı](#) (R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)

- [Anayasa Mahkemesinin E :2008/96, K: 2011/3 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2009/90 ,K: 2011/47 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2010/106 ,K: 2011/55 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2008/51 ,K: 2011/46 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2008/58 , K: 2011/37 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E :2008/103,K: 2010/118 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2009/61, K: 2011/38 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 705 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 17/5/2011 Tarih ve 711 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında 2 Adet İşkolu Tespit Kararı](#)
(R.G. 15 Mayıs 2011 – 27935)
- [Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında 6 Adet İşkolu Tespit Kararı](#)
(R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulundan Teknik Müşavirlik Şirketlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ \(No: 2011/4\)](#)
(R.G. 16 Mayıs 2011 – 27936)
- [Dış Ticaret Müsteşarlığından İhracat 96/31 Sayılı İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Tebliğ No: İhracat 2011/8\)](#)
(R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937)
- [Dış Ticaret Müsteşarlığından 2006/12 Sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(İhracat: 2011/7\)](#)
(R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937)
- [Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulundan 2010/6 Sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ \(Tebliğ No: 2011/7\)](#)
(R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939)
- [Maliye Bakanlığında İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında 2 Sıra Numaralı Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Sıra No: 4\)](#)
(R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#)
(R.G. 15 Mayıs 2011 – 27935)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlik İlanı](#)
(R.G. 16 Mayıs 2011 – 27936)
- [Anayasa Mahkemesi Başkanlığından İlan](#)
(R.G. 24 Mayıs 2011 – 27943)

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 2011/1763

Ekli “Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulması; Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 29/4/2011 tarihli ve 3932 sayılı yazısı üzerine, 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununun 12 nci ve 13 üncü maddeleri ile 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 2/5/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK B. ARINÇ A. BABACAN M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet
Bakanı

H. YAZICI F. N. ÖZAK M. Z. ÇAĞLAYAN H. YAZICI
Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı V.

C. YILMAZ S. A. KAVAF C. YILMAZ A. KAHRAMAN
Devlet Bakanı V. Devlet Bakanı Devlet Bakanı Adalet Bakanı

M. V. GÖNÜL O. GÜNEŞ A. DAVUTOĞLU M. ŞİMŞEK
Milli Savunma Bakanı İçişleri Bakanı Dışişleri Bakanı Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU M. DEMİR R. AKDAĞ M. H. SOLUK
Milli Eğitim Bakanı Bayındırlık ve İskân Bakanı Sağlık Bakanı Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER Ö. DİNÇER N. ERGÜN T. YILDIZ
Tarım ve Köyişleri Bakanı Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sanayi ve Ticaret Bakanı

E. GÜNAY
Kültür ve Turizm Bakanı

V. EROĞLU
Çevre ve Orman Bakanı

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

20/12/1995 tarihli ve 95/7606 sayılı Kararnameye ektir.

Ekli "İthalat Rejimi Kararına Ek Karar"ın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 6/5/2011 tarihli ve 18344 sayılı yazısı üzerine, 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Kanunun 1 inci, 14/5/1964 tarihli ve 474 sayılı Kanunun 2 nci, 6/5/1986 tarihli ve 3283 sayılı Kanunun 2 nci, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 16, 22 ve 55 inci maddeleri ile 2/2/1984 tarihli ve 2976 sayılı Kanun hükümlerine göre, Bakanlar Kurulu'na 6/5/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK B. ARINÇ A. BABACAN M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet
Bakanı

H. YAZICI F. N. ÖZAK M. Z. ÇAĞLAYAN F. ÇELİK
Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ S. A. KAVAF C. YILMAZ A. KAHRAMAN
Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı Adalet Bakanı

M. V. GÖNÜL O. GÜNEŞ A. DAVUTOĞLU M. ŞİMŞEK
Milli Savunma Bakanı İçişleri Bakanı Dışişleri Bakanı Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU M. DEMİR R. AKDAĞ M. H. SOLUK
Milli Eğitim Bakanı Bayındırlık ve İskân Bakanı Sağlık Bakanı Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER Ö. DİNÇER N. ERGÜN T. YILDIZ
Tarım ve Köyşleri Bakanı Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı Sanayi ve Ticaret Bakanı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. GÜNAY
Kültür ve Turizm Bakanı

V. EROĞLU
Çevre ve Orman Bakanı

İTHALAT

MADDE 1- 20/12/1999

yürürlüğe konulan İthalat Rejimi
tabloda gümrük tarife istatistik p
vergileri karşılarında gösterildiği

G.T.İ.P.	MADDE
0201.10.00.00.00	Karkas ve
0201.20.20.00.00	Çeyrek ka
0201.20.30.00.00	Karkasın veya ayrıl
0201.20.50.00.00	Karkasın veya ayrıl
0202.10.00.00.00	Karkas ve

 İçindekilere dön

Karar Sayısı : 2011/1773

Ekli “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulması; anılan Banka Genel Kurul Kararına dayanan Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığının 25/4/2011 tarihli ve 1358 sayılı yazısı üzerine, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 26/4/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK

B. ARINÇ

A. BABACAN

M. AYDIN

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet
Bakanı

H. YAZICI

F. N. ÖZAK

M. Z. ÇAĞLAYAN

F. ÇELİK

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ

S. A. KAVAF

C. YILMAZ

A. KAHRAMAN

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

M. V. GÖNÜL

O. GÜNEŞ

A. DAVUTOĞLU

M. ŞİMŞEK

Milli Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU

M. DEMİR

R. AKDAĞ

M. H. SOLUK

Milli Eğitim Bakanı

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Sağlık Bakanı

Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER

Ö. DİNÇER

N. ERGÜN

T. YILDIZ

Tarım ve Köyşleri Bakanı

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. GÜNAY

V. EROĞLU

Kültür ve Turizm Bakanı

Çevre ve Orman Bakanı

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI ANONİM ŞİRKETİNİN ESAS
MUKAVELESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KARAR**

MADDE 1 – Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"f) Bilgi istemeye ve istatistiki bilgileri toplamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi,"

"Banka Meclisi, gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını diğer organlara devredebilir."

MADDE 2 – Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinin 41 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mali ve ekonomik müşavirlik ve mali ajanlık

MADDE 41 – Banka, Hükümetin mali ve ekonomik istişare organıdır. Bu sıfatla Banka, para ve kredi politikası konusunda Hükümetçe incelenmesi istenilecek hususlar hakkında mütalaa beyan eder.

Devletin milletlerarası mali ve iktisadi münasebetlerinde Bankaya, Hükümetin mali ajanlığı verilebilir.

Banka, her nevi Devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini, özel kanunlara veya bunlara dayanan kararlara göre kambiyo denetlemesini ve dış ticaret rejimi tatbikatını veya benzeri işlemleri yapmakla görevlendirilebilir. Bu sıfatla yaptığı işlemlerden dolayı üçüncü şahıslar tarafından Bankaya sorumluluk tevcih edilemez.

Banka, Hazine Müsteşarlığının talebi üzerine Devletin gerek içerde ve gerekse yabancı memleketlerde tahsilat ve tediyatını ve bütün Hazine işlemlerini ve memleket içi ve dışı her nevi para nakil ve havale işlerini yapar veya yaptırır. Bu işler için uygulanacak ücret Banka tarafından tespit edilir.

Hazine Müsteşarlığına ait tevdiatın nemalandırılmasına ilişkin usul ve esaslar Banka ile Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken tespit olunur."

MADDE 3 – Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinin (IV) numaralı Kısımının (IV) numaralı Bölümünün başlığı "Bilgi isteme" olarak değiştirilmiş ve 44 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 – Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketinin Esas Mukavelesinin 61 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Değerleme farkları

MADDE 61 – Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle Bankanın aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlemesi sonucu oluşan değerleme farkları ayrı bir hesapta izlenir.

Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle Bankanın aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlemeye tabi tutulması sonucu Banka lehine oluşan gerçekleşmemiş değerleme farkları, değerlemenin yapıldığı dönem kazancına dahil edilmez ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınmaz. Banka aleyhine oluşan gerçekleşmemiş değerleme farkları ise değerlemenin yapıldığı dönem kazancından düşülmez ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmaz.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 280 inci maddesi hükmü bu madde kapsamında yapılacak değerlemede uygulanmaz."

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Üyeliklerine Seçme Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Karar Tarihi : 5/5/2011

Karar No : 159

1 - Adana Bölge İdare Mahkemesi Üyesi 33815 Osman ÇIRAK

2 - Kayseri İdare Mahkemesi Başkanı 33616 Ramazan EROL

3 - Danıştay Tetkik Hâkimi 37897 Hamza EYİDEMİR'in,

Danıştay Üyeliğine seçilmelerine,

Karar verilmiştir.

[R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937]

— • —

Yönetmelikler

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

PETROL PİYASASINDA ULUSAL MARKER UYGULAMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 12/4/2006 tarihli ve 26137 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesinde yer alan “Bu Yönetmelik hükümleri; nafta, gaz yağı ve fuel-oil türleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile Kurumdan izin alınması ve sonrasında belgelendirilmesi kaydıyla Ar-Ge ve test amaçlı olarak yurt dışından temin edilen referans test yakıtları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
12/4/2006		26137
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
1-	26/7/2006	26240
2-	10/10/2006	26315
3-	5/5/2007	26513
4-	30/11/2007	26716
5-	13/2/2008	26786
6-	28/5/2008	26889
7-	22/6/2008	26914
8-	17/12/2010	27788

[R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937]

— • —

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında:

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ KONTROL YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik; ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin imalatı, ithalatı ve kullanımı arasındaki safhalarda ruhsata esas özelliklere sahip olup olmadıklarının kontrol edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; Bakanlıkça ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin ruhsata esas kalite, ambalaj, etiket, prospektüs, tanıtım amaçlı afiş, broşür, internet yayını kontrolüne ait usul ve esaslar ile denemeler ve kontrol amaçlı numunelerin alınmasını ve yapılacak analizler sonucundaki uygulamaları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18 inci, 19 uncu, 31 inci, 32 nci, 35 inci, 39 uncu ve 42 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- c) Firma: Bitki koruma ürününün ruhsatına sahip gerçek veya tüzel kişileri,
- ç) Üretim tesisi: Bitki koruma ürünü teknik maddesi veya formülasyon imalatı yapılan yeri,

d) Bitki koruma ürünü: Kullanıcıya farklı formlarda sunulan, bitki ve bitkisel ürünleri zararlı organizmalara karşı koruyan veya bu organizmaların etkilerini önleyen, bitki besleme amaçlı olanlar dışında bitki gelişimini etkileyen, koruyuculara ilişkin özel bir düzenleme kapsamında bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, bitki ve bitki kısımlarının istenmeyen gelişmelerini kontrol eden veya önleyen, istenmeyen bitkileri yok eden, bir veya daha fazla aktif maddeyi veya aktif madde, sinerji yaratan veya güvenilirliği artıran maddeler gibi bileşenleri içeren preparatları,

e) Etiket/Prospektüs: Bitki koruma ürünü ambalajı üzerinde veya içerisinde yapışık veya basılı olarak bulunan veya ürünün ambalajı ile birlikte verilen ürünün tanıtımı, kullanım yer ve şekilleri ile koruma ve muhafaza şartlarına ait bilgi, işaret ve rakamları ihtiva eden kısmı,

f) Piyasaya arz: Bitki koruma ürünlerinin tedarik veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan faaliyeti,

g) Piyasaya arz öncesi kontrol: Bitki koruma ürünü üretim tesislerinde üretilmekte olan veya depolanmış bulunan bitki koruma ürünleri ile ithal edilen bitki koruma ürünlerinin gümrüklerden geçişindeki kontrolünü,

ğ) Piyasa kontrolü: Satışa arz edilen veya satışa hazır bitki koruma ürünlerinden Bakanlığın doğrudan yapacağı denetimler çerçevesinde aldığı numunelerin ve etiketlerinin onaya esas özelliklerini haiz olup olmadıkları hususunda yapılan kontrolü,

h) Şarj: Üretim tesisinde ekipmanların kapasitesine göre, bitki koruma ürününün spesifikasyonunda belirtilen reçeteye uygun olarak bir defada hazırlanan bitki koruma ürünü miktarını,

ı) Şikayet kontrolü: Bitki koruma ürünü kullanan gerçek ve tüzel kişilerin bitki koruma ürününün etkisizliği veya zararı hakkında beyan ettikleri şikayet üzerine yapılan kontrolü, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bitki Koruma Ürünlerine İlişkin Kontroller

Kontrol konuları

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre, bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak aşağıdaki kontroller yapılır:

- a) Piyasaya arz öncesi kontrol,
- b) Piyasa kontrolü,
- c) Şikayet kontrolü.

Kontrol zamanı

MADDE 6 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmeden önce ve piyasadaki kontrolleri, Genel Müdürlük tarafından hazırlanan programlar çerçevesinde veya gerek görüldüğü zamanlarda, şikayet kontrolleri ise şikayetle ilgili müracaatın Genel Müdürlüğe veya Bakanlık il/ilçe müdürlüğüne yapıldığı tarihi takip eden 15 gün içinde yapılır.

(2) Genel Müdürlüğün bilgisi dışında şikâyet nedeniyle yapılan kontroller sonucunda tespit edilen bilgi ve belgeleri içeren rapor, yapılan kontrolün tamamlanma tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

Kontrollerde aranacak hususlar

MADDE 7 – (1) Bitki koruma ürünü kontrollerinde aşağıdaki hususlar aranır.

- a) Bitki koruma ürününün ruhsatlı olup olmadığı,
- b) Bitki koruma ürünlerinin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin Bakanlıkça uygun bulunan spesifikasyonunda verilen değerlere uygunluğu,
- c) Etiketinin veya prospektüsünün Bakanlıkça onaylı etiketine uygunluğu,
- ç) Bitki koruma ürününün son kullanım tarihinin geçip geçmediği,
- d) Bitki koruma ürününün tanıtılması amacı ile yapılan ve Bakanlıkça onaylı etiketindeki bilgilerden farklı bilgileri taşıyan ve yanlış yorum ve uygulamalara sebep olabilecek sözlü, yazılı veya görsel yayınların bulunup bulunmadığı,
- e) Tavsiye edildiği bitki ve bitkisel ürünlere karşı olumsuz etkisi,
- f) Tavsiye edildiği zararlı organizmalara karşı etkisizlik veya etki düşüklüğü,
- g) Satışa sunulmuş olan bitki koruma ürününün sahte veya kaçak olup olmadığı.

Kontrol yapacak kuruluşlar

MADDE 8 – (1) Bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak yapılacak kontroller; Genel Müdürlük veya Genel Müdürlüğün görevlendireceği il müdürlüğü bitki koruma şube müdürlükleri ile ilçe müdürlükleri tarafından yapılır.

Kontrollerde görevlendirilecek kişiler

MADDE 9 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmeden önce, piyasadaki ve şikâyet üzerine yapılan kontrolleri, Genel Müdürlük veya il/ilçe müdürlüklerinde görevli ziraat mühendisi, kimya mühendisi veya kimyagerler tarafından yapılır.

(2) Kontrol yapacak ekipler en az iki kişiden oluşur.

Gizlilik

MADDE 10 – (1) Kontrol işlemi sonuçlanıp Genel Müdürlükçe ilgisine duyuruluncaya kadar analiz, biyolojik etkinlik denemeleri ile diğer bütün işlemler ve sonuçlar gizli tutulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar

Kontrollerde görevlendirilen Bakanlık personelinin yetki ve sorumlulukları

MADDE 11 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmeden önce, piyasadaki veya şikâyet üzerine yapılan kontrollerde görevlendirilen Bakanlık elemanları;

- a) Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak kontrolün yapılması,
 - b) Bakanlık talimatlarının dikkate alınması,
 - c) Usulüne uygun olarak numunenin alınması,
 - ç) İlgili raporların ve tutanakların eksiksiz düzenlenmesi,
 - d) Kontrol işlemleri sonuçlanıncaya ve bu sonuçların ilgililere yazılı olarak tebliğine kadar bütün işlemlerin gizli tutulması,
- ile yükümlüdür.

Analiz ve biyolojik etkinlik deneme kuruluşlarının yetki ve sorumlulukları

MADDE 12 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kalite kontrol analizlerini yapacak kuruluşlar ile etkinlik ve fitotoksisite kontrolü amacıyla biyolojik etkinlik denemelerini yapacak kuruluşlar,

- a) Kalite kontrol amacıyla yapılacak analizleri, etkinlik ve fitotoksisite kontrolü amacıyla yapılacak biyolojik etkinlik denemelerinin bu Yönetmelikte belirtilen kriterlerin dikkate alınarak belirtilen süreler içerisinde yapılması,
- b) İlgili raporların ve tutanakların eksiksiz düzenlenmesi,
- c) Kontrol işlemleri sonuçlanıncaya ve bu sonuçların ilgililere yazılı olarak tebliğine kadar bütün işlemlerin gizli tutulması,

ç) Bitki koruma ürünleri ile ilgili yapılan işlemleri içeren kayıtların en az beş yıl süreyle saklanması,

ile yükümlüdür.

Firmaların yetki ve sorumlulukları

MADDE 13 – (1) Piyasaya arz edilen bitki koruma ürünlerinin ruhsatına sahip firmalar,

a) Ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin bu Yönetmelik ile bitki koruma ürünlerine ilişkin diğer mevzuata uygun olarak piyasaya arz edilmesi ve piyasada yeterli miktarda bulunmalarının sağlanması,

b) Bakanlıkça istenilen her türlü bilginin zamanında verilmesi,

c) Uygulanan yaptırımların belirtilen süre içerisinde yerine getirilmesi,

ç) Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile ilgili üreticilere ve bayilere gerekli teknik hizmetin verilmesi,

d) Kontrolle ilgili her türlü bilgi ve belgenin denetim elemanlarına gösterilmesi ve verilmesi,

e) İmal, ithal veya ihraç edilen, depolanan veya pazara sunulan bitki koruma ürünlerine ait kayıtların en az 5 yıl süreyle saklanması,

ile yükümlüdür.

Bayilerin yetki ve sorumlulukları

MADDE 14 – (1) Bitki koruma ürünlerinin satışını yapmaya yetkili kişiler,

a) Bitki koruma ürünlerinin satışının, bu Yönetmelik ile bitki koruma ürünlerine ilişkin diğer mevzuata uygun olarak yapılması,

b) Kontrole ilişkin her türlü bilgi ve belgenin denetim elemanlarına gösterilmesi ve verilmesi,

c) Satışın yapıldığı bitki koruma ürünlerine ait kayıtların en az 5 yıl süreyle saklanması, ile yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Numuneye İlişkin Hükümler**

Numune alma yetkisi

MADDE 15 – (1) Kontrol amacıyla alınacak bitki koruma ürünü numuneleri, Genel Müdürlük veya Genel Müdürlükçe görevlendirilen il müdürlüğü bitki koruma şube müdürlüklerinde veya ilçe müdürlüklerinde görevli teknik elemanlar tarafından alınır.

Numunenin alınacağı yerler ve alınma şekli

MADDE 16 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kontrolü amacıyla alınacak numuneler gümrüklerden, fabrikaların üretim ünitesinden veya fabrika depolarından, firma veya bayilerin satış yerleri ile depolarından veya şikâyetçiden alınır.

(2) Alınacak numuneler usulüne uygun üretilmiş veya depolanmış, kullanım sürelerini doldurmamış orijinal ambalajlardan alınır.

(3) Şikâyete konu olan bitki koruma ürünlerinde, imal tarihi ve şarj numarası aynı olan veya bulunamaması halinde yine aynı imal tarihli fakat en yakın şarj numarasını taşıyan orijinal ambalajlardan alınır.

Numune sayısı ve miktarı

MADDE 17 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kalite kontrol analizinin yapılması amacıyla, alınacak numunelerin miktarları Genel Müdürlükçe belirlenir.

(2) Bitki koruma ürünleri ile ilgili etiket kontrollerinde, Bakanlıkça en son tasdikli örnek etiketine uygun olmadığı tespit edilen bitki koruma ürününden iki adet örnek alınır.

Numunelerin mühürlenmesi ve tutanakların düzenlenmesi

MADDE 18 – (1) Kontrol amacıyla 17 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen miktarlara göre alınmış olan numuneler mühürlenir.

(2) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Bitki Koruma Ürünü Numune Alma Tutanağı üç nüsha olarak düzenlenir.

(3) Tutanaklar, kontrole yetkili görevliler ve numunenin alındığı yerin ilgilisi tarafından imzalanır. İlgilinin imzadan kaçınması halinde, durum tutanağa kaydedilir.

(4) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya sunulmasından önce, piyasadaki ve şikâyet üzerine yapılan kontrollerde hazırlanan mühürlenmiş numune torbasının içinde bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Bitki Koruma Ürünü Numune Alma Tutanağı'nın bir nüshası ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2 Bitki Koruma Ürünü Numune Tanıtım Belgesi ile bitki koruma ürünü numunesi bulunur.

Numune ve tutanakların gönderilmesi

MADDE 19 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya sunulmasından önce, piyasadaki ve şikâyet üzerine yapılan kontrollerde üç nüsha olarak düzenlenen bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Bitki Koruma Ürünü Numune Alma Tutanağı'nın bir nüshası üst yazı ile birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Mühürlenmiş olan numunelerden iki tanesi analizin yapılacağı Bakanlık referans laboratuvarına gönderilir. Mühürlü numunenin bir tanesi ise numunenin alındığı yerin sorumlusuna teslim edilir.

(3) Şikâyet kontrolü amacıyla yapılacak analizler sonucunda, ürünün ruhsata esas spesifikasyonuna uygun bulunması halinde şikâyetin nedeninin anlaşılabilmesi amacıyla, şikâyete konu bitki koruma ürünü numunesi ruhsatlı olduğu ürün veya ürünlerde biyolojik etkinlik denemesinin yapılması için Genel Müdürlükçe biyolojik etkinlik denemeleri konusunda referans kuruluş olarak kabul edilen Bakanlık araştırma enstitülerine gönderilir.

(4) Etiket kontrolü amacıyla numune alınırken bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-3 Bitki Koruma Ürünü Etiket Kontrol Tutanağı'ndan iki nüsha düzenlenir. Etiketli uygun görülmeyen bitki koruma ürününden alınacak iki adet etiketli orijinal ambalaj iki ayrı torbaya konularak mühürlenir. Etiketli orijinal ambalajlardan bir tanesi numunenin alındığı işyerinde, diğeri ise değerlendirilmek üzere tutanakla birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

Numune ücreti

MADDE 20 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmesinden önce piyasadaki ve şikâyet üzerine yapılan kontrollerde alınan numuneler için ücret ödenmez.

(2) Kontrol amacıyla bayilerden alınan numunelerin maddi tutarı, numunesi alınan bitki koruma ürününün ruhsatına sahip olan firmaya aittir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Analiz ve Biyolojik Etkinlik Denemeleri

Analiz ve biyolojik etkinlik deneme kuruluşları

MADDE 21 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kontrol amaçlı kalite kontrol analizleri Bakanlıkça referans kuruluş olarak kabul edilen Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile İstanbul İl Müdürlüğü Zirai Mücadele İlaçları Kontrol Laboratuvarınca, biyolojik etkinlik denemeleri ise Bakanlık araştırma enstitülerince yapılır.

(2) Kalite kontrol analizleri ile biyolojik etkinlik denemelerinin belirtilen referans kuruluşlarda yapılamaması durumunda Genel Müdürlüğün uygun göreceği diğer kuruluşlarda da yapılabilir.

Analizlerde tespit edilecek özellikler

MADDE 22 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kalitesinin kontrolü amacıyla yapılan fiziksel ve kimyasal analizlerde, Bakanlıkça uygun görülen spesifikasyonunda ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-4 Bitki Koruma Ürünlerinin Kalite Kontrolü Amacıyla Yapılacak Fiziksel ve Kimyasal Analizlerinde Tespit Edilecek Özellikler'de belirtilen hususlar tespit edilir.

(2) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-4 Bitki Koruma Ürünlerinin Kalite Kontrolü Amacıyla Yapılacak Fiziksel ve Kimyasal Analizlerinde Tespit Edilecek Özellikler'de belirtilmeyen formülasyonlar için bitki koruma ürününün ruhsatına esas spesifikasyonuna göre analiz yapılır.

Analiz süresi

MADDE 23 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kalitesinin kontrolü amacıyla yapılacak analizlerin süresi; şikâyet kontrolünde, bitki koruma ürünü numunesinin analizi yapacak kuruluşa ulaşmasından itibaren bitki koruma ürünü numunesinin son kullanım tarihi

gözönünde bulundurulmak kaydıyla en fazla onbeş gün; piyasa kontrolünde ise numunenin kuruluşa ulaştırılmasından sonra en fazla bir aydır.

Analizlerde ve biyolojik etkinlik denemelerinde öncelik

MADDE 24 – (1) Bitki koruma ürünlerinin şikayet kontrolü amacıyla yapılacak kalite kontrol analizlerinde ve biyolojik etkinlik denemelerinde öncelik sağlanır.

Analiz ve denemelerin yapılamaması

MADDE 25 – (1) Kalite kontrolü amaçlı analiz veya etkinlik kontrolü için yapılacak biyolojik etkinlik denemelerinin herhangi bir nedenle yapılamaması halinde, söz konusu bitki koruma ürününün son kullanım tarihi de göz önünde bulundurularak süresi içerisinde görevli kuruluş tarafından nedenleri ile birlikte Genel Müdürlüğe bildirilir.

Müşterek analiz

MADDE 26 – (1) Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmesinden önce, piyasadaki ve şikayet üzerine yapılan kontrol amaçlı analiz sonuçlarına, ruhsata sahip firma tarafından itiraz edilmesi, itirazda sunulan teknik görüşün uygun bulunması ve firmanın da talep etmesi halinde söz konusu bitki koruma ürünü için firma yetkilisinin katılımıyla müşterek analiz yapılır.

(2) Müşterek analizlerde, Bakanlıkça her yıl Aralık ayında belirlenen gerekli analiz ücreti müşterek analizin yapılacağı kuruluşa müşterek analiz talep eden firma tarafından ödenir.

(3) Gerekli analiz ücretinin ilgili kuruma ödenmemesi halinde müşterek analiz yapılmaz.

Hazırlanan raporların gönderilmesi

MADDE 27 – (1) Bitki koruma ürünlerinin kalitesinin kontrolü amacıyla yapılan analiz sonucunda bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-5 Bitki Koruma Ürünleri Kalite Kontrol Analiz Raporu düzenlenerek, analizi yapan kurum tarafından değerlendirilmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

(2) Yeterli biyolojik etki göstermeyen veya tavsiye edildiği bitkisel ürünler için olumsuz etki yaptığı veya etki düşüklüğünün tespit edildiği bitki koruma ürünlerine ait biyolojik etkinlik denemesi yapan araştırma enstitüsü müdürlüğünce düzenlenen rapor, değerlendirilmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

ALTINCI BÖLÜM

Uygulanacak Toleranslar, Tolerans Kriterleri ve Sonuçların Değerlendirilmesi

Kimyasal analiz sonuçlarının değerlendirilmesinde uygulanacak toleranslar

MADDE 28 – (1) Kalite kontrolü amacıyla analizi yapılan bitki koruma ürünlerine ait aktif madde miktarlarındaki farklılıklar için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-6 Aktif Madde Miktarı Sapmalarında Uygulanacak Tolerans Tablosu'ndaki tolerans değerleri uygulanır.

Toleransların uygulanma kriterleri

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-6 Aktif Madde Miktarı Sapmalarında Uygulanacak Tolerans Tablosu'nda belirtilen tolerans değerlerinin uygulanmasında aşağıdaki kriterler dikkate alınır.

a) Toleranslar, formülasyon halindeki bitki koruma ürünlerine uygulanır.

b) Zirai mücadele amacıyla doğrudan kullanılan teknik maddeler için, ruhsata esas spesifikasyonlarda aktif madde için verilen safiyet oranı aranır.

c) Toleranslar, bitki koruma ürünlerinden nokta veya paçal olarak alınan numunenin analiz sonuçlarına uygulanır. Kontrol amacıyla değişik şarjlardan alınan bitki koruma ürünü numunelerinin her biri ayrı değerlendirilir.

Kimyasal özelliklerde tolerans dışı sapmaların değerlendirilmesi

MADDE 30 – (1) Kontrol amacıyla alınan bitki koruma ürünü numunelerinde; aktif madde miktarındaki sapmaların değerlendirilmesinde, bitki koruma ürünü numunesindeki aktif maddenin yüzde miktarına bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-6 Aktif Madde Miktarı Sapmalarında Uygulanacak Tolerans Tablosu'nda belirtilen tolerans değerleri uygulanır.

(2) pH değerlerinin değerlendirilmesinde aşağıdaki işlemler uygulanır.

a) Bitki koruma ürününün Bakanlıkça uygun görülen spesifikasyonundaki pH değeri iki değer aralığında verilmiş olması halinde, bitki koruma ürününün kalite kontrol analizi sonucunda bulunan pH değeri, Bakanlıkça uygun görülen spesifikasyonunda verilen değerler arasında olması gerekir.

b) Bitki koruma ürününün pH değeri Bakanlıkça uygun görülen spesifikasyonunda tek değer olarak verilmiş olması halinde kalite kontrol analizi sonucunda tespit edilen pH değeri için ± 1 tolerans uygulanır.

c) Reaksiyonu asidite ve alkalinite olarak verilen bitki koruma ürünlerine tolerans uygulanmaz. Bu bitki koruma ürününün spesifikasyonunda verilen değerler esas alınır.

Fiziksel özelliklerdeki sapmaların değerlendirilmesi

MADDE 31 – (1) Kalite kontrolü amacıyla analiz yapılan bitki koruma ürünlerinin fiziksel özelliklerindeki sapmalar bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-7 Bitki Koruma Ürünlerinin Kalite Kontrol Amacıyla Yapılan Analizleri Sonucunda Tespit Edilen Fiziksel Özelliklerindeki Sapmaların Değerlendirmesinde Dikkate Alınacak Kriter Tablosu'nda belirtilen kriterlere göre değerlendirilir.

Değerlendirme kriterleri belirtilmemiş bitki koruma ürünleri

MADDE 32 – (1) Bu Yönetmelikte değerlendirme kriterleri belirtilmeyen formülasyona sahip bitki koruma ürünlerinin, kalite kontrol analiz sonuçları Bakanlıkça uygun görülen spesifikasyona göre değerlendirilir.

(2) Bakanlıkça yapılan safsızlık kontrollerinde, bitki koruma ürününün ruhsata esas spesifikasyonundaki değerler ile aynı değerlerde olması gerekir.

(3) Tespit edilen safsızlığın insan ve çevre sağlığına olumsuz etkilerinin olduğu bilimsel çalışmalarla tespit edilmesi ve bu çalışmaların Bakanlıkça uygun görülmesi halinde söz konusu bitki koruma ürününün analize alınan şarjının kullanımını durdurulur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yapılacak İşlemler ve İdari Yaptırımlar

Etkisizlik veya olumsuz etkide yapılacak işlemler

MADDE 33 – (1) Tavsiye edildiği zararlı organizmaya yeterli biyolojik etkiyi göstermeyen veya bitkilerde olumsuz etki meydana getiren bitki koruma ürünleri için öncelikle bitki koruma ürününün tavsiyesine uygun kullanılıp kullanılmadığı yönünde durum tespiti yapılır. Gerek görülmesi halinde kalite kontrol amacıyla fiziksel ve kimyasal analizleri yapılır. Kalite kontrol analiz sonucunda tespit edilen fiziksel ve kimyasal özelliklerin Bakanlıkça uygun bulunmuş olan ruhsata esas spesifikasyonuna uygun çıkması halinde söz konusu bitki koruma ürünü standart deneme metoduna göre Bakanlıkça biyolojik etkinlik denemelerine tabi tutulur.

(2) Biyolojik etkinlik denemelerinde, söz konusu bitki koruma ürününün kalite kontrol analizi yapılan şarjına ait numune bulunmaması halinde, bu bitki koruma ürününün başka şarjı denenir.

Değerlendirme sonucuna göre yapılacak işlemler

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre kalite kontrol analizleri sonucunda Bakanlıkça uygun bulunan ruhsata esas spesifikasyonuna göre farklılık tespit edilen bitki koruma ürünleri için, kalite kontrol analizi yapılan numunenin aynı imal tarih ve şarj numarasını taşıyanların tamamı bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-8 Bitki Koruma Ürünü Yediemin Tutanağı düzenlenerek yediemine alınır, Bakanlıkça firmasından onbeş gün içerisinde teknik görüşü istenir. Gerek görülmesi halinde müşterek analize alınır. Yapılacak müşterek analiz sonucunda bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-9 Bitki Koruma Ürünleri Müşterek Analiz Raporu düzenlenir.

(2) Müşterek analiz sonucunda firma itirazının uygun bulunması halinde yediemin kararı kaldırılarak bitki koruma ürününün satışına izin verilir.

(3) Bitki koruma ürünlerinin tavsiye edildiği zararlı organizmalarla mücadeleyi başarısız kılacak derecede etkisizlik göstermesi veya bitki ve bitkisel ürünlerde olumsuz

etkiye neden olması durumunda, yapılacak kalite kontrolü amaçlı analiz ve biyolojik etkinlik denemesi ile yapılacak incelemeler tamamlanıncaya kadar satışları, Bakanlıkça kısmen veya tamamen durdurulur. İncelemelerin tamamlanmasından sonra yapılacak değerlendirme sonucuna göre, gerektiğinde bitki koruma ürününün satış durdurma kararı kaldırılır veya söz konusu tavsiye iptal edilir.

Etiketi uygun olmayan bitki koruma ürünlerine yapılacak işlemler

MADDE 35 – (1) Bakanlıkça onaylı etiketinin dışında farklı bir tavsiye içeren etiket veya ambalajla satışa sunulan bitki koruma ürünlerinin ruhsatları iptal edilir.

(2) 25/3/2011 tarihli ve 27885 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak onaylanmış etiketinden farklı olarak satışa sunulan bitki koruma ürünlerinin satışları durdurulur. Piyasada bulunan hatalı etiketler firmasınınca otuz gün içerisinde düzeltilir.

(3) Bir bitki koruma ürününün tanıtılması amacı ile yapılan ve Bakanlıkça onaylı etiketindeki bilgilerden farklı bilgileri taşıyan ve yanlış yorum ve uygulamalara sebep olabilecek sözlü, yazılı veya görsel yayınlar yapılamaz.

(4) Bitki koruma ürünü onayı olmadığı halde, etiketlerinde veya reklam yayınlarında bitki koruma ürünü gibi tavsiye edilen ürünlerin piyasada satışına izin verilmez.

Bitki koruma ürünü ruhsat iptalinde yapılacak işlemler

MADDE 36 – (1) Bakanlıkça ruhsatı iptal edilen bitki koruma ürünlerinin imalatı, ithalatı ve satışı durdurulur.

(2) İmalatı, ithalatı ve satışı durdurulan bitki koruma ürünleri ile ilgili bilgi Genel Müdürlükçe firmasına ve Bakanlık il müdürlüklerine bildirilir.

İdari yaptırımlar

MADDE 37 – (1) Bitki koruma ürünleri kontrolleri ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bitki koruma ürünlerinin kalite kontrolü amacıyla yapılan analiz sonuçlarının bu Yönetmelik hükümlerine göre farklı bulunması halinde, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi hükmünde belirtilen idari para cezası verilir. Hatalı bitki koruma ürünlerinin ilgili serileri onay sahibi tarafından piyasadaki toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Ürünün piyasadaki toplatılmaması hâlinde, ruhsat sahibine ayrıca aynı bentte belirtilen tutarda idari para cezası verilir.

b) Kontrol amacıyla yapılan analiz sonucuna göre bu Yönetmeliğin 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre yaptırım uygulanan bitki koruma ürünü için uygulanan yaptırımın iki yıl içerisinde tekrarı halinde o preparatın ruhsatı iptal edilir. İki yıldan sonra tekrarı halinde aynı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi hükmünde belirtilen idari para cezası verilir. Tekrarı halinde ise ruhsat iptal edilir.

c) 35 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı davranışlar hakkında, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtilen idari para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm ve ilân yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı maddesine aykırı hareket edenler hakkındaki ceza hükümleri uygulanır.

ç) Bakanlıkça ruhsatlandırılmış olan bitki koruma ürünlerinden birini taklit etmek suretiyle sahtesini üreterek piyasaya arz edenlere 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen yaptırım uygulanır.

d) Bitki koruma ürünlerinin Bakanlıktan ruhsat alınmadan ithal edenlere 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmünde belirtilen idari para cezası verilir. Satan ve bulunduranlara aynı bentte belirtilen idari para cezası uygulanır. Bitki koruma ürünlerini kaçak olarak ülkeye soktuğu tespit edilenler hakkında, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmak üzere savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve bitki koruma ürünlerinin imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

e) 35 inci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmünde belirtilen idari para cezası verilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 38 – (1) 22/6/1995 tarihli ve 22321 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ziraî Mücadele İlaçları Kontrol Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 40 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

BİTKİ KORUMA ÜRÜNÜ NUMUNE ALMA TUTANAĞI

Numunenin alındığı tarih :...../...../ 20..

Tutanak No :.....

(1) Bitki koruma ürünü numunesinin alındığı	İl Adı	
	İlçe Adı	

(2) Bitki koruma ürünü numunesinin nereden alındığı	Bayi	Üretim Tesisi	Gümrük	Diğer
	☐	☐	☐	☐
(3) Bitki koruma ürünü numunesinin alındığı yerin adresi				
(4) Bitki koruma ürünü numunesinin alınma nedeni	Piyasaya arz öncesi kontrol amacıyla	Piyasa kontrol amacıyla	Şikayet kontrolü amacıyla	Diğer (kaçak, sahte vb.)
	☐	☐	☐	☐

(5) Numune alınan bitki koruma ürünü	Adı			
	Aktif maddesi			
	Grubu			
	Firması			
	İmal/ ithal	İmal ☐	İthal ☐	
	İmal tarihi			

	Şarj nosu	
	Miktarı (kg/lt)	
	Numunenin alındığı yerdeki mevcut miktarı (kg/lt)	

Yukarıda yazılı bilgileri içeren bitki koruma ürünü, tetkik edilerek önceden açılmamış olduğu anlaşılan orijinal ambalajından, normal depolama şartlarına haiz yerden/...../20... tarihinde usulüne uygun olarak heyetimizce alınan numuneler, polietilen torbalara konularak ağızları güvenlik mührü ile mühürlenmiştir.

Bu tutanak dört nüsha olarak düzenlenmiş ve imza altına alınmıştır.

NUMUNE ALMA HEYETİ

Numunenin alındığı yerdeki yetkili bayi/firma/şikayetçi/diğer	Numune Alma Heyeti	
Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza

EK-2

BİTKİ KORUMA ÜRÜNÜ NUMUNE TANITIM BELGESİ

Numune alınan Bitki Koruma Ürününün	Adı	
	Aktif Maddesi	
	Grubu	
	Firması	
	İmal tarihi	
	İmal/İthal	
	Şarj No	
	Numunenin alındığı tarih/...../20.....

Numune Alma Heyeti İmzası	
---------------------------	--

EK-3 -

BİTKİ KORUMA ÜRÜNÜ ETİKET KONTROL TUTANAĞI

Kontrol Tarihi :...../...../20.....
Tutanak No :.....

(1) Bitki koruma ürünü numunesinin alındığı	İl Adı	
	İlçe Adı	

(2) Bitki koruma ürünü numunesinin nereden alındığı	Bayi	Üretim Tesisi	Gümrük	Diğer
	☐	☐	☐	☐
(3) Bitki koruma ürünü numunesinin alındığı yerin adresi				

	Adı	
--	-----	--

(4)Etiket kontrolü amacıyla numune alınan bitki koruma ürününün	Aktif maddesi	
	Grubu	
	Firma adı	
	İmal ☐	İthal ☐
	İmal tarihi	
	Ürününün şarj nosu	
	Net miktarı	
(5)Tespit edilen eksiklik veya olumsuzlukları içeren açıklamalar		

.../.../ 20.... tarihinde etiket kontrolü amacıyla adresinde yapılan kontrollerde yukarıda bilgileri yer alan bitki koruma ürününün etiket ve ambalajı kontrol edilerek önceden açılmamış olduğu anlaşılan orijinal ambalajından, usulüne uygun olarak heyetimizce alınan iki adet numune, polietilen torbalara konularak ağızları güvenlik mührü ile mühürlenmiştir.

İş bu tutanak tarafımızdan iki nüsha düzenlenerek imzalanmıştır.

NUMUNE ALMA HEYETİ

Numunenin alındığı yerdeki yetkili bayi/firma/şikayetçi	Numune Alma Heyeti	
Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza

EK-
4

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN KALİTE KONTROLÜ AMACIYLA YAPILACAK FİZİKSEL VE KİMYASAL ANALİZLERİNDE TESPİT EDİLECEK ÖZELLİKLER

1	Formülasyon şekli,	
2	Görünüş (Renk, koku, fiziksel hal),	
3	Formülasyon içeriği,	Aktif madde miktarı (% saf aktif madde eşdeğeri, sıvılarda g/l, katılarda % aktif madde, mikroorganizmalarda cfu/g, cfu/ml, IU

		gibi ilgili değer),
		Dolgu ve yardımcı maddeler (genel adlarla miktarı),
4	Asidite, alkalinite veya pH,	
5	İncelik derecesi (Toz, toz tohum, WP, granül ve SP, SC, WG formülasyonlar için),	
6	Özgül ağırlık (Sıvı formülasyonlar için),	
7	Parlama noktası (Sıvı formülasyonlar için, su bazlılar hariç),	
8	Litre ağırlığı (Toz, toz tohum, granül ve pellet formülasyonlar için),	
9	Suda dağılma (Granül ve pellet formülasyonlar için),	
10	Akıcılık (Toz, toz tohum formülasyonlar için),	
11	Yapışma kabiliyeti (Toz, toz tohum, WP, WG formülasyonlar için),	
12	Suda çözünme kabiliyeti (SP formülasyonlar için),	
13	Süspansiyon kabiliyeti (SC ve WP, WG formülasyonlar için),	
14	Stabilite (EC, SL, kışık ve yazlık yağ formülasyonları için),	
15	Depolama kabiliyeti,	Soğuk test (Sıvı formülasyonlar için),
		Sıcaklık stabilitesi (Sıvı formülasyonlar için),
		Viskozite (SC, ULV, kışık ve yazlık yağ formülasyonlar için),
		Tropik depolama (Toz, toz tohum, WP, WG formülasyonlar için),
16	Destilasyon derecesi (Yazlık yağlar için),	
17	Uçuculuk (Kışık yağlar için),	
18	Sülfone olmayan rezidü miktarı (Kışık ve yazlık yağlar için),	
19	Ebat özelliği (Tablet, pellet, fümigant ve şeritler için),	
20	Boyama kabiliyeti (Tohum ilaçları için),	
21	Son ürünlerdeki ortalama partikül ağırlığı yanında büyüklük ve ağırlık dağılımı (Granül formülasyonlar için)	

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ KALİTE KONTROL ANALİZ RAPORU

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

.....

Analiz raporunun	No'su	
	Düzenleme tarihi	

Kalite kontrol analizi yapılan bitki koruma ürününün	Adı	
	Aktif maddesi	
	Grubu	
	İmal / İthal	
Bitki koruma ürünü numunesinin	Firması	
	Tutanak tarihi	
	Tutanak no'su	
	İmal tarihi	
	Şarj no'su	

Analiz numunesini gönderen birim		
Analiz emir yazısının	Tarihi	
	No'su	
Analiz nedeni		

ANALİZ SONUÇLARI**A) KİMYASAL**

*Tespit edilen değerler	**Olması gereken değerler

B) FİZİKSEL

*Tespit edilen değerler	**Olması gereken değerler

ANALİZİ YAPANLAR

Bölüm Başkanı	Teknik Eleman	Teknik Eleman
Adı ve Soyadı	Adı ve Soyadı	Adı ve Soyadı

İmza	İmza	İmza
------	------	------

TASDİK OLUNUR

.../.../.....
(İmza-Mühür)
Müdür

- * Bitki koruma ürününün formülasyonu dikkate alınarak bu Yönetmeliğin EK-4'ünde belirtilen özelliklerden EK-6 ve EK-7'de belirtilen ve yaptırım gerektiren özellikleri içeren değerlerdir.
- ** Firmasının sunulan ve Bakanlıkça uygun bulunan ruhsata esas spesifikasyonundaki değerlerdir.

EK-6

AKTİF MADDE MİKTARI SAPMALARINDA UYGULANACAK TOLERANS TABLOSU

a- Katı ve gaz formülasyonlar için

Aktif maddenin formülasyonlardaki % miktarı	Tolerans (aktif maddenin %'si olarak)	Tolerans (mutlak değer olarak)
0-10 arası (10 dahil)	- % 15	-
	+ % 10	-
10-40 arası (40 dahil)	- % 7,5	-
	+ % 5	-
40'dan yukarısı	-	- 4
	-	+ 4

b- Sıvı formülasyonlar için

Aktif maddenin formülasyondaki miktarı (g/lt.)	Tolerans (aktif maddenin g/lt. olarak)
0-100 g/lt. arası (100 g/lt. dahil)	Aktif madde miktarı + aktif madde miktarı / 10
100-400 g/lt. arası (100 ve 400 g/l hariç)	Aktif madde miktarı + aktif madde miktarı / 20
400 g/lt. ve üstü	Aktif madde miktarı + 20 g/lt.

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN KALİTE KONTROL AMACIYLA YAPILAN ANALİZLERİ SONUCUNDA TESPİT EDİLEN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİNDEKİ SAPMALARIN DEĞERLENDİRMESİNDE DİKKATE ALINACAK KRİTER TABLOSU

Fiziksel Özellikler	Açıklama	Kriter
Görünüş (Toz, WP)	Hazır preparatta	Etkili madde dağılımı homojen olmayan veya az topraklı veya ilaç topraklı veya kekleşmiş veya taşlaşmış
Görünüş (Emülsiyon, Solüsyon, ULV)	Hazır preparatta	Az miktarda ayrışma veya az miktarda tortu, hafif bulanıklık veya ayrışma veya tortu veya kristalleşme veya bulanıklık
Görünüş (Emülsiyon, Solüsyon, ULV)	Sıcak testten sonra	Dönüşebilir ayrışma veya tortu veya bulanıklık
Görünüş (Emülsiyon, Solüsyon, ULV)	Soğuk testten sonra	Dönüşebilir az miktarda tortu veya dönüşemez tortu veya bulanıklık veya kristalleşme
Görünüş (Madeni Yağ)	Hazır preparatta	En az % 2'ye kadar ayrışma
İncelik (Toz)	149 mikron elek bakiyesi (100 Mesh)	% 3
	74 mikron elek bakiyesi (200 Mesh)	% 3
İncelik (WP) (fungisitler)	44 mikron elek bakiyesi (325 Mesh)	% 3
Litre ağırlığı	Norm: 500 – 700 g/l	± 25
Litre ağırlığı (uçakla uygulamalarda)	Norm: 650 – 750 g/l	± 25 ve üzeri
Bulk dansite	Norm: en fazla 60	+5 ve üzeri
Süspansiyon kabiliyeti	Norm: % 50	-% 50 ve üzeri
Özgül Ağırlık	Norm: Örnek numune değeri (±0,05 tolerans)	±0,05 ve üzeri
Parlama noktası	Norm: örnek numune değeri 22,8 °C'den aşağı olamaz.	+5 °C
Emülsiyon stabilitesi	Reemülsiyon olmayanlarda	2 cm ³ ve üzeri
	Reemülsiyon olanlarda	2 cm ³ ve üzeri
Sülfone olmayan rezidü	Yazlık yağlar	% 92'den aşağı
	Kışlık yağlar	% 65'ten aşağı
Destilasyon	Alt ve üst derecelere (5°C) toleranstan sonra	±3 °C ve üzeri
Uçuculuk	350 °C'de destile olan kısım (hacim olarak)	% 5 ve üzeri
Suda çözünmeyen madde miktarı (SP, SG)	Norm: Aktif madde miktarı < % 20 ise % 10'a kadar, <%80 ise % 25'e kadar uygun	-% 5 ve üzeri
Tuzak için	Ruhsata esas spesifikasyonun da	-

	belirtilen şekil, renk ve ebatlar esas alınır.	
--	--	--

EK-8

BİTKİ KORUMA ÜRÜNÜ YEDİEMİN TUTANAĞI

Yediemin İşleminin Yapıldığı Tarih :...../...../ 20..

Tutanak No :.....

(1) Yediemin İşleminin Yapıldığı	İl Adı	
	İlçe Adı	

(2) Yediemin İşleminin Nerede Yapıldığı	Bayi	Üretim Tesisi	Gümrük	Diğer
	☐	☐	☐	☐
(3) Yediemin İşleminin Yapıldığı Yerin Adresi				

(4) Yediemine Alınan Bitki Koruma Ürünü	Adı	
	Aktif Maddesi	
	Grubu	
	Firması	
	İmal/ithal	
	İmal tarihi	

	Şarj No'su	
	Miktarı (kg/lt)	

Yukarıda adı ve adresi yazılı işyerinde .../.../20.... tarihinde yapılan kontrolde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün .../.../..... tarih ve sayılı kararı ile spesifikasyonuna uygun bulunmadığı bildirilen isimli bitki koruma ürünündenkg/l miktarında tespit edilip, yedime alınarak ilgililere teslim edilmiştir.

YEDİEMİN İŞLEMİNİ GERÇEKLEŞTİREN HEYET

Numunenin alındığı yerdeki yetkili bayi/firma/şikayetçi		
Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza	Adı ve Soyadı Görev Yeri İmza

BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ MÜŞTEREK ANALİZ RAPORU

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

.....

Analiz raporu	No'su	
	Düzenleme tarihi	

Kalite kontrol analizi yapılan bitki koruma ürününün	Adı	
	Aktif maddesi	
	Grubu	
	İmal / İthal	
Bitki koruma ürünü numunesinin	Firması	
	Tutanak tarihi	
	Tutanak no'su	
	İmal tarihi	
	Şarj no	

Analiz talimat yazısının	Tarih	
	No'su	

ANALİZ SONUÇLARI**A) KİMYASAL**

*Tespit edilen değerler	**Olması gereken değerler

B) FİZİKSEL

*Tespit edilen değerler	**Olması gereken değerler

C) AÇIKLAMALAR

--

ANALİZİ YAPANLAR

Firma Yetkili Temsilcisi	Bölüm Başkanı	Teknik Eleman	Teknik Eleman
Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı İmza	Adı ve Soyadı İmza

TASDİK OLUNUR

.../.../.....
(İmza-Mühür)
Müdür

[R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939]
— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan:
**2010 ÜRÜN YILINDA SÖZLEŞME DIŞI ÜRETİLEN TÜTÜNLERİN AÇIK
ARTIRMA YÖNTEMİ İLE ALIM SATIMINA İLİŞKİN USUL VE
ESASLAR HAKKINDA TÜTÜN VE ALKOL PİYASASI
DÜZENLEME KURULU KARARI**

Karar No : 6277

Karar Tarihi : 20/4/2011

2010 ürün yılında sözleşmeye bağlanmaksızın üretilen tütünler ile sözleşme yapılmasına rağmen sözleşmeden fazla üretilmiş ve alıcısı tarafından satın alınmayan tütünlerin, açık artırma yöntemi ile satılması için gerekli olan açık artırma merkezlerinin kurulamaması nedeniyle, alım-satım işlemlerinin aşağıdaki esaslar dahilinde uygulanmasına karar verilmiştir.

1. Tütün üretimi yapılan il ve ilçelerde yer alan Türkiye Ziraat Odalar Birliğine bağlı Ziraat Odaları, kendi hizmet bölgelerindeki muhtarlıkları Kararın ilanından itibaren 7 gün içinde bu Karardan haberdar edeceklerdir.

2. 10/7/2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Tütün Üretimi, İşlenmesi, İç ve Dış Ticareti ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in 1 no.lu ekinde yer alan üretim merkezlerinde sözleşmeye bağlanmaksızın veya sözleşme fazlası tütün üreten ve tütünlerini pazarlamak isteyen üreticiler, 31/5/2011 günü mesai bitimine kadar buldukları İl/İlçedeki Ziraat Odalarına (buldukları İl/İlçede Ziraat Odası olmayan üreticiler ikametgahlarına en yakın Ziraat Odasına) şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Formu ve Ziraat Odasından alınacak çiftçi belgesi ile başvuracaktır.

3. İlgili Ziraat Odaları, yapılan başvuruları incelemek suretiyle tütün çiftçisi olan üreticileri, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Listesine kaydederek, yazılı ve elektronik ortamda 15/6/2011 tarihine kadar Kuruma bildirecektir.

4. Kurum tarafından, sözleşme dışı üretici tütünlerine ait bilgiler 22/6/2011 tarihine kadar Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Tütün İhracatçıları Birliğine gönderilmek suretiyle alıcılara duyurulacaktır. Açık artırmalı satışlara katılmak isteyen Tütün Ticareti Yetki Belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişiler (Alıcı), Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Tütün İhracatçıları Birliğine veya Kuruma başvurarak sözleşme dışı üretim yapan üretici listesini temin edebilecektir.

5. Bölgeler itibarıyla her grad tütün için açık artırma başlangıç fiyatı Kurulca belirlenerek, Resmî Gazete’de yayımlanacak, üretici ve alıcıların bilgisine sunulacaktır.

6. Tütün ticareti yetki belgesine sahip gerçek ve tüzel kişiler, açık artırma yöntemi ile satın almak istedikleri tütünlerin Amerikan Grad sınıflandırma sistemine göre tespitini yapıp fiyatını belirleyerek, fiyat tekliflerini (ihrak, su çürüğü gibi fiyata etki eden unsurlar dahil) ve

kendilerini temsil edecek vekillerine ait bilgileri (noter onaylı vekaletname ile) kapalı zarf ile 7/7/2011 tarihi mesai bitimine kadar Kuruma bildirecektir. Alıcı talebi olması halinde fiyat teklifi verme süresi Kurumca uzatılabilecektir.

Bölgeler için verilecek fiyat teklifleri, bölgeler itibari ile Kurulca belirlenecek Kapa nevi açık artırma başlangıç fiyatından düşük olamayacaktır.

7. Alıcı, satın almak istediği üretici tütünlerinin tespit çalışmalarını kendi belirleyeceği bir program dahilinde gerçekleştirecektir. Kurum gerekli gördüğü hallerde, açık artırma başlangıç fiyatına esas olacak tespit çalışmasını yetkilendireceği tütün eksperlerine yaptırabilecektir.

8. Kurumca görevlendirilecek uzman her bir üretici tütünü için verilen fiyat tekliflerini alıcıların ve üreticilerin veya temsilcilerinin huzurunda ilan edecek, bilahare açık artırmaya katılan alıcıların vermiş olduğu en yüksek fiyat teklifinden açık artırmayı başlatacaktır. Açık artırmada alıcıların her bir artırım işareti 10 Kr fiyat artışına karşılık gelecek olup, tütünler en yüksek fiyatı veren alıcı adına tescil edilecektir.

Üretici ve alıcının veya vekillerinin artırmalı satışı takiben tescil defterini imzalaması suretiyle satış işlemi tamamlanmış olacaktır.

9. Açık artırmanın hangi tarihte yapılacağı alıcı ve üreticilere Kurum tarafından duyurulacaktır. Açık artırma yapılacak yer, tütünlerin bulunduğu mahal ve işin gerekleri de dikkate alınarak, Kurumca görevlendirilecek uzman tarafından belirlenecektir.

10. Alıcı ve üretici talepleri ile menfaatleri, işin hacmi ve bu gibi hususlar göz önüne alınarak, gerektiğinde alıcının tespit çalışmaları, fiyat teklifi alma, tekliflerin ilanı, açık artırmalı satışlar, tescil ve bu gibi tüm işlemler aynı gün içinde yapılabilir.

11. Alıcı, adına satışı tescil edilen tütünlerle ilgili tescil defterini imzalamaktan kaçınmayacağı gibi, artırmalı satışlarda adına tescil edilecek tütünleri, tescil tarihini izleyen on iş günü içinde tesellüm etmek ve bedelini üreticiye ödemek zorundadır.

Üretici, satışı tescil edilen tütünleri ikametgahının bulunduğu ilçe sınırları içinde alıcı tarafından gösterilecek tesellüm merkezinde teslim etmek zorundadır. Alıcının belirleyeceği tesellüm merkezinin, üreticinin ikametgahının bulunduğu ilçe sınırları dışında olması halinde, ilçe sınırlarını aşan kısımlar için alıcı tarafından üreticiye nakliye ücreti ödenir.

12. Alıcılar, satın alarak tesellümünü yaptıkları tütünler için bu Kararda adı geçen Yönetmeliğin ekinde yer alan yaprak tütün tartı ve fiyat pusulası, üretici hesap pusulası ve üretici hesap pusulaları paftasını usulüne uygun olarak tutacaklar ve üretici hesap pusulaları paftasının bir nüshasını tesellümü takip eden yirmi iş günü içinde Kuruma göndereceklerdir.

13. Alıcı, adına tescilli yapılan tütünleri zamanında tesellüm etmemesi veya ürün bedelini ödememesi halinde üreticiye, tescilli yapılan tütün denk sayısının tescil fiyatı ile çarpımının Ege tarzı kalıp şeklinde denklenmiş tütünler için 10 katı, Rumeli tarzı denklenmiş tütünler için 4 katı, İskenderiye tarzı denklenmiş tütünler için 6 katı tutarında cezai şart ödemeyi kabul etmiş sayılır.

14. Üreticinin açık artırmada oluşan fiyatı kabul etmeyerek tescil defterini imzalamaktan kaçınması halinde tescil işlemi geçersiz sayılır. Bu gibi durumlarda üretici aleyhinde herhangi bir yaptırım söz konusu olmayacağı gibi, ilgili üretici tütünleri alıcı çıkması halinde tekrar açık artırmaya konu olabilecektir.

15. Tütünlerin tesellümü aşamasında üretici ile alıcı arasında anlaşmazlık ortaya çıkması halinde, 10/7/2010 tarihli ve 27637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Tütün Üretimi, İşlenmesi, İç ve Dış Ticareti ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in “Anlaşmazlıkların Çözümü” başlıklı 12 inci maddesi hükümleri uygulanır.

16. Artırmalı satışlarda tütünlerini pazarlamak için başvuran üreticiler ve artırmalı satışlara katılacağını bildiren Tütün Ticareti Yetki Belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile vekilleri bu Karar hükümlerine uymayı kabul etmiş sayılırlar.

17. Sözleşme dışı üretilen tütünlerin fiyatlarının hesaplanmasına esas tespit çalışmaları 20/8/2010 tarihi itibarıyla sonlandırılacaktır. Açık artırma başlangıç fiyatları hesaplanan ve

açık artırmalı satışta alım-satımı gerçekleşmeyen üretici tütünlerine, daha sonra alıcı talebi olması halinde açık artırmalı satış işlemleri tekrarlanabilecektir.

[R.G. 18 Mayıs 2011 – 27938]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

ANAYASA MAHKEMESİ RAPORTÖR YARDIMCISI ADAYLIĞI GİRİŞ SINAVI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Anayasa Mahkemesi raportör yardımcısı adaylığına giriş sınavı ile raportör yardımcısı adaylarının atanmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri, Anayasa Mahkemesi raportör yardımcısı aday adayları hakkında uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 27 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aday adayı: Anayasa Mahkemesi raportör yardımcısı adaylığı giriş sınavına başvuran kişiyi,
 - b) Başkan: Anayasa Mahkemesi Başkanı,
 - c) Başkanlık: Anayasa Mahkemesi Başkanlığı,
 - ç) Giriş Sınavı: Anayasa Mahkemesi Raportör Yardımcısı Adaylığı Giriş Sınavını,
 - d) Komisyon: Sınav Komisyonunu,
 - e) Kurul: Sınav Hazırlık Kurulunu,
 - f) Mahkeme: Anayasa Mahkemesini,
 - g) ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığını,
 - ğ) Raportör: Anayasa Mahkemesi raportörünü,
 - h) Raportör yardımcısı: Anayasa Mahkemesi raportör yardımcısını,
 - ı) Üye: Anayasa Mahkemesi üyesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Raportör Yardımcısı Adaylığına Giriş

Raportör yardımcısı adaylığı

MADDE 5 – (1) Raportör yardımcılığına giriş aşaması, raportör yardımcısı adaylığıdır. Raportör yardımcısı adaylığına atanabilmek için bu Yönetmelikte öngörülen giriş sınavında başarılı olmak şarttır.

Giriş sınavı ve şartları

MADDE 6 – (1) Raportör yardımcısı adaylığına giriş sınavı, kadro ve ihtiyaç durumuna göre Başkanlıkça uygun görülecek zamanlarda yazılı sınav ve mülakat olmak üzere iki aşamada yapılır.

(2) Giriş sınavına katılabilmek için;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yer alan genel şartları taşımak,

b) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idarî bilimler alanlarında eğitim veren en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olmak ya da yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarılı olmak,

c) Giriş sınavının yapıldığı yılın ocak ayının son günü itibariyle lisans ve lisansüstü öğrenimini yapmış olanlar için 30, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için 35 yaşını bitirmemiş olmak,

ç) Başkanlıkça açılan giriş sınavlarında iki defadan fazla başarısız olmamak,

d) KPSSP 103 puan türünden en az 75 puan almak, şarttır.

(3) Giriş sınavına ilişkin sekreteryaya hizmetleri Mahkeme Personel Müdürlüğüne yürütülür.

Giriş sınavı duyurusu

MADDE 7 – (1) Giriş sınavına katılma şartları, atama yapılacak raportör yardımcısı adayı kadro sayısı, sınav konuları, sınavın değerlendirme yöntemi, sınava ilk ve son başvuru tarihleri, başvuru yeri, başvuru sırasında istenecek belgeler, sınavın yeri ve sınava ilişkin diğer hususlar son başvuru tarihinden en az 30 gün önce Resmî Gazete'de, Mahkemenin internet sitesinde ve Türkiye genelinde yayımlanan tirajı en yüksek ilk beş gazeteden en az ikisinde ilan verilmek suretiyle duyurulur.

Giriş sınavına başvuru ve başvuru belgeleri

MADDE 8 – (1) Giriş sınavına katılmak isteyen aday adaylarının, Başkanlıktan temin edecekleri Giriş Sınavı Başvuru Formunu eksiksiz doldurmaları ve bu forma aşağıdaki belgeleri ekleyerek başvurmaları gerekir:

a) Lisans ve varsa lisansüstü mezuniyet belgesinin onaylı örneği,

b) Yabancı üniversitelerden mezun olunması halinde denklik belgesi,

c) Yazılı özgeçmiş,

ç) Nüfus cüzdanının onaylı örneği,

d) İki adet vesikalık fotoğraf (4.5x6 cm.),

e) KPSS sonuç belgesi,

f) Sağlık açısından Devlet memurluğu görevini devamlı olarak yapmasına engel bir durumun bulunmadığına dair yazılı beyan,

g) Devlet memurluğuna engel bir sabıkasının bulunmadığına dair yazılı beyan,

ğ) Erkek adaylar için askerlikle ilişkisi olmadığına dair yazılı beyan.

(2) Birinci fıkrada sayılan belgelerin son başvuru günü mesai bitimine kadar Mahkeme Personel Müdürlüğüne teslim edilmesi şarttır. Birinci fıkranın (a), (b), (ç) ve (e) bentlerinde yer alan belgeler, aslı ibraz edilmek kaydıyla Personel Müdürlüğüne de onaylanabilir. Başvuru posta ile yapılmışsa, başvuru formunu ve yukarıda belirtilen belgeleri içeren gönderinin, sınav duyurusunda belirtilen son başvuru günü mesai saati bitimine kadar Mahkemeye ulaşması hâlinde geçerli kabul edilir. Postadaki gecikmeler dikkate alınmaz.

Sınav hazırlık kurulu ve sınava giriş

MADDE 9 – (1) Giriş sınavı hazırlık çalışmaları, Başkanın görevlendireceği Genel Sekreter veya bir Genel Sekreter Yardımcısı ile iki raportörden oluşan Sınav Hazırlık Kurulu tarafından yürütülür.

(2) Kurul, giriş sınavı başvurularını inceleyerek aday adaylarında aranan şartların mevcut olup olmadığını tespit eder ve 6 ncı maddedeki koşullara uyan aday adaylarını yazılı sınava çağırır.

(3) Mahkeme Personel Müdürlüğünce, sınava girme hakkı kazanan aday adaylarına fotoğrafı sınava giriş belgesi verilir. Giriş belgesi olmayan aday adayları sınava katılamaz.

Sınav komisyonu

MADDE 10 – (1) Giriş sınavının yapılması, sınav sonuçlarının değerlendirilmesi ve itirazların incelenerek karara bağlanması, Başkanın görevlendireceği bir üyenin başkanlığında, görevlendirilen iki üye, genel sekreter ve bir raportörden oluşan beş kişilik Sınav Komisyonunca yapılır. Başkan, ayrıca Sınav Komisyonuna üye ve raportörler arasından birer yedek üye görevlendirir.

Yazılı sınav ve konuları

MADDE 11 – (1) Yazılı sınav, klasik veya test usulünde Başkanlıkça yapılabileceği gibi ÖSYM'ye veya bu konuda uzmanlaşmış diğer kamu kuruluşlarına da yaptırılabilir. Yazılı sınavın diğer kuruluşlara yaptırılması halinde, sınava ilişkin hususlar Başkanlık ile ilgili kuruluş arasında yapılan protokol ile belirlenir.

(2) Yazılı sınav aşağıdaki konuları kapsar:

- a) Anayasa Hukuku ve Anayasa Yargısı (%40),
- b) İnsan Hakları Hukuku (%30),
- c) Usul Hukuku (Ceza, hukuk, idare) (%30)

Yazılı sınav

MADDE 12 – (1) Sınavın Başkanlık tarafından yapılması halinde sınav soruları, Komisyon tarafından sınav duyurusunda belirtilen alanlara uygun olarak hazırlanır. Sınav soruları, puanları ve sınav süresini gösterir tutanak Sınav Komisyonu Başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır.

(2) Çoğaltılan soru kâğıtları, zarflar içerisine konularak mühürlenmek suretiyle kapatılıp muhafaza edilir ve sınav salonunda adayların huzurunda açılır.

(3) Sınav sorularının hazırlanması, muhafazası ve sonuçlarının değerlendirilmesinde gizliliğe riayet edilir.

(4) Yazılı sınav, Başkanlık tarafından bu iş için görevlendirilen personel ile komisyon üyelerinin gözetim ve denetimi altında yapılır.

(5) Yazılı sınavın değerlendirmesi 100 tam puan üzerinden yapılır. Sınavda başarılı sayılabilmek için en az 70 puan almak gerekir.

(6) Yazılı sınav sonuçları Mahkemenin internet sitesinde ilan edilir.

Mülakat

MADDE 13 – (1) 100 tam puan üzerinden 70 ve daha fazla puan alanlar başarı sırasına konularak atama yapılması planlanan kadro sayısının 4 katı kadar aday adayları bu sınavda başarılı sayılarak mülakata çağırılır. Bunun yanı sıra son sıradaki aday adayları ile eşit puan alan aday adayları da mülakata çağırılır.

(2) Mülakata girme hakkını kazananlar, yazılı sınav sonuçları ile sınavın yapılacağı yer, gün ve saat mülakat tarihinden en az yirmi gün önce Mahkemenin internet sitesinde ilan edilir.

(3) Sınav Komisyonu mülakatta adayları;

- a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
 - b) Liyakati ve temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,
 - c) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
 - ç) Genel yetenek ve genel kültürü,
 - d) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,
- yönlerinden değerlendirir.

(4) Sınav Komisyonu tarafından üçüncü fıkradaki bentlerde yazılı özelliklerin her biri 20'şer puan üzerinden ayrı ayrı değerlendirilerek adaylara verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir.

(5) Mülakatta başarılı sayılabilmek için asgari 70 puan almak gerekir. Not sıralamasında virgülden sonraki üç basamak dikkate alınır.

Sınavın değerlendirilmesi

MADDE 14 – (1) Yazılı sınav puanı ile mülakat puanının aritmetik ortalamasına göre, en yüksek puan alandan başlamak üzere sıralama yapılır ve giriş sınav sonuç listesi hazırlanır. Not sıralamasında virgülden sonraki üç basamak dikkate alınır. Puanların eşit olması halinde mülakat puanı dikkate alınarak sıralama yapılır. En yüksek puandan başlanılarak sınav ilanında belirtilen kadro sayısınca aday adayına ataması yapılmak üzere tebligat yapılır. Ayrıca asıl olarak atanmaya hak kazanamayan aday adaylarından, en yüksek puan alanından başlanmak üzere ilan edilen kadro sayısının yüzde yirmisi oranında yedek belirlenir.

(2) Sınav sonuçları Mahkemenin internet sitesinde ilan edilir. Giriş sınavını kazanan asıl ve yedek aday adaylarına sınav sonuçları yazılı olarak bildirilir.

(3) Sınava ilişkin belgeler Genel Sekreterlikte saklanır.

Yedeklerin çağrılması

MADDE 15 – (1) Giriş sınavını kazandığı kendilerine bildirilmesine rağmen Başkanlıkça verilen süre içinde başvurmayanlar ile ataması yapıldığı halde görevine başlamayanlar için giriş sınavı sonucu kazanılmış hak oluşturmaz.

(2) Giriş sınavını kazandığı kendilerine bildirilenlerden idarece verilen süre içinde başvurmayanların, ataması yapıldığı halde göreve başlamayanların veya göreve başlamakla birlikte iki ay içerisinde ayrılanların yerine, yedek listede yer alanlar başarı sırasına göre atanmak üzere çağrılır. Yedek aday adaylarının hakları sınav sonucunun ilan tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle sona erer.

Atama işlemleri

MADDE 16 – (1) Giriş sınavı sonucunda başarılı olanların, kendilerine yapılacak bildirimde belirtilen süre içerisinde yapacakları yazılı başvuru üzerine Başkanlık tarafından Raportör Yardımcısı Adayı kadrolarına atamaları yapılır.

Sınav sonucuna itiraz

MADDE 17 – (1) Aday adayları, sınav sonuçlarının ilanı tarihinden itibaren onbeş gün içinde sınav sonuçlarına yazılı olarak itiraz edebilirler. İtirazlar otuz gün içinde Sınav Komisyonu tarafından değerlendirilerek sonuçlandırılır ve ilgililere yazılı olarak bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Anayasa Mahkemesi Başkanı yürütür.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Başbakanlık (Gümrük Müsteşarlığı)'tan:

GÜMRÜK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 97 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan “kaçakçılık mevzuatına göre kovuşturma” ibaresi, “kaçakçılıkla mücadele mevzuatına göre işlem” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 247 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kaçakçılık kovuşturması yapılır ve eşya kovuşturma sonucuna kadar alıkonulur.” ibaresi, “kaçakçılıkla mücadele mevzuatına göre işlem yapılır ve eşya ile ilgili 5607 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi tatbik edilir.” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 330 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Gümrük antrepolarına;

“a) Serbest dolaşıma girmemiş eşya, ithalat vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmadan,

b) Gümrük antreposuna konulması halinde ihracata bağlı önlemlerden yararlanabilen serbest dolaşımda bulunan eşya,

konulabilir. Serbest dolaşımda bulunan eşyanın antrepoya konulması durumunda söz konusu eşyanın ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış diğer bir işlem ya da kullanıma tabi tutulması zorunludur. Ancak eşyanın ihracının veya gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutulmasının mümkün olmadığı hallerde bir takvim yılında beş defayı geçmemek üzere yetkilendirilmiş gümrük müşaviri veya gümrük memuru gözetiminde eşyanın antrepodan çıkartılmasına izin verilerek beyanname iptal edilir.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 334 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gümrük antrepolarında” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 335 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) 334 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, antrepo işletme izninde veya E tipi antrepoda rejimden yararlanılmasına ilişkin izinde, yapılacak elleçleme işlemleri gösterilebilir.”

“(3) Antrepo işletme izin belgesinde elleçleme işlemlerinin gösterildiği durumlarda izin belgesine; elleçlemeye konu eşya ile ilgili olarak eşyanın mahiyeti, cinsi ve Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu ile ilgili bilgileri içeren liste eklenir. Bu durumda, antrepoda veya geçici çıkış yapılmak suretiyle antrepo dışında gerçekleştirilecek elleçleme işlemlerinde; ilgili antrepo beyannamesi hakkında denetleyici gümrük idaresine bilgi verilmesi yeterli olup ayrıca elleçleme izni alınması gerekmez.”

“(4) Antrepodan elleçleme işlemi için geçici çıkan eşyanın gümrükçe onaylanmış işleme tabi tutulması halinde eşyanın antrepoya getirilmesi zorunlu olmayıp bulunduğu yerde muayeneye arz edilmesi mümkündür.”

“(5) Elleçleme yapılmak üzere geçici çıkışı yapılan eşyanın antrepo beyannamesine uygunluğu, miktarı ve ayniyat tespiti Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri veya Gümrük Memurunca yapılır.”

“(6) Antrepolarda veya geçici çıkış yapılmak suretiyle gerçekleştirilecek elleçleme işlemlerinden sadece antrepo rejimine tabi eşya faydalanabilir.”

“(7) Antrepo rejimine tabi eşyanın tamamen veya kısmen üçüncü ülke menşeli girdiler kullanılarak elleçleme işlemine tabi tutulması halinde üçüncü ülke girdilerinin muayene ve tespiti yapıldıktan sonra CIF değeri belirlenerek, bunun İthalat Rejim Kararı eki listelerdeki ‘Diğer Ülkeler’ sütunundaki gümrük vergisi oranı üzerinden vergi tahsilatı yapılır. Bu işlemler Tespit ve Tahakkuk Kağıdı üzerinden yürütülür. Muayene ile görevli memurun tespit ve tahakkuk işlemini tamamlamasından sonra hesaplanan gümrük vergisi tutarı gümrük saymanlığına veya mutemetliğine yatırılır. Gümrük vezne alındısının ibrazı üzerine A.TR Dolaşım Belgesi, gümrük idaresi tarafından 432 nci madde çerçevesinde vize edilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 338 inci maddesinin dördüncü fıkrasının son iki cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 514 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kovuşturma” ibaresi, “işlem” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 538 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “cezai kovuşturma” ibaresi, “gerekli yasal işlem” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 539 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kaçakçılık mevzuatına göre” ibaresi, “kaçakçılıkla mücadele mevzuatına göre”; aynı fıkra da yer alan “kovuşturma da” ibaresi, “işlem de” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin 579 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kovuşturma yapılıp yapılmayacağını, yetkili bir organ tarafından kovuşturmaya başlanıp başlanmadığını” ibaresi, “işlem yapılıp yapılmayacağını” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin Ek 63’üne aşağıdaki madde eklenmiştir.

“19. Serbest dolaşımda bulunan eşya ile serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın aynı kap içinde paketlenmesi.”

MADDE 12 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13 – Bu Yönetmelik hükümlerini Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
7/10/2009		27369 Mükerrer
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
1	31/3/2010	27358
2	2/7/2010	27629
3	2/12/2010	27773
4	31/12/2010	27802
5	26/3/2011	27886
6	30/4/2011	27920

[R.G. 23 Mayıs 2011 – 27942]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/5

Karar Sayısı : 2011/31

Karar Günü : 3.2.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bursa İkinci Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 25.5.1995 günlü, 4108 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 353. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “... Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin...” ibaresinin, Anayasa'nın 2., 7., 38. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Adisyon fişi düzenlenmediğinden bahisle 213 sayılı Yasa'nın 353. maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak kesilen özel usulsüzlük cezasına karşı açılan davada, kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Anayasa'da yer alan “hukuk devleti” ile “kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkeleri bir arada düşünüldüğünde, hukuk devletlerinde ceza ve ceza yerine geçen tedbirlerin ancak

yasayla konulabileceği, idarenin kendi tasarrufları ile kişi hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamayacağını, ayrıca yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait bulunduğunu, bu yetkinin devredilemeyeceğini, kanunilik ilkesinin vergi ve benzeri sorumluluklar için de geçerli olan bir anayasal ilke olduğu dikkate alındığında itiraz konusu kuralın bu haliyle Anayasa'nın 2, 7, 38 ve 73. maddelerine aykırı olduğu açıktır.

Nitekim Anayasa'nın 38. maddesinin ilk fıkrasında, "kimse kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz" denilerek "suçun yasallığı", üçüncü fıkrasında da "ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" denilerek "cezanın yasallığı" ilkesi vurgulanmıştır.

Suç ve cezaların yasayla belirlenmesi, hukukun temel ilkelerinden biridir. Günümüzde bu ilkeye uluslararası hukukta ve insan hakları belgelerinde de yer verilmektedir. İlkenin esası, kişilerin yasak eylemleri ve bunlar karşılığında verilecek cezaları önceden bilmelerini sağlamak düşüncesine dayanmaktadır. Suç ve cezaların yalnızca yasayla konulup kaldırılması da yeterli olmayıp kuralların kuşkuya yer vermeyecek biçimde açık ve sınırlarının da belli olması gerekir. Bu bağlamda cezanın kanuniliği ilkesi, her şeyden önce o suçun kanun tarafından "tanımlı" olmasını gerekli kılar.

Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi verdiği, 18.06.2003 gün ve Esas No:2000/5, Karar No:2003/65 sayılı kararında; suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin amacı ile ilgili olarak kişilerin yasak eylemleri ve bunlar karşılığında verilecek cezaları önceden bilmelerini sağlamak düşüncesine dayandığı vurgulanmıştır.

Yine 06.01.2005 gün ve Esas No: 2001/3, Karar No: 2005/4 sayılı kararında da Anayasa'nın 2. maddesinde belirlenen ve Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve Özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlet olarak tanımlanmış ve hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasa'ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlü olduğu belirtilerek Anayasa'nın 38. maddesinin birinci fıkrasında, "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez", üçüncü fıkrasında da "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." denilmiştir."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 25.5.1995 günlü, 4108 sayılı Yasa'nın 8. maddesiyle değiştirilen ve itiraz konusu ibareyi içeren 353. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"2. Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile **Maliye Bakanlığınca düzenlenme zorunluluğu getirilen** belgelerin; düzenlenmediğinin, kullanılmadığının, bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerin aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, her bir belge için 10 000 000 (149 YTL) lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 7., 38. ve 73. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet

ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 29.1.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kuralın Anlam ve Kapsamı

Vergi yükümlülerinin belirlenen yer, zaman ve şekilde ödevlerini yapmamları durumunda 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda iki tür yaptırım öngörülmüştür. Birinci türün kapsamına, yükümlülerin 213 sayılı Yasa'nın kimi maddelerinde öngörülen eylemlerinden dolayı mahkemelerce uygulanan ve ceza hukuku kapsamında kalan yaptırımlar girerken, ikinci türün kapsamına vergi idarelerinin uyguladıkları para cezaları gibi idarî nitelikteki cezalar girmektedir.

213 sayılı Yasa'da düzenlenen idarî nitelikteki vergi cezalarından biri olan usulsüzlük cezası, aynı Yasa'nın 351. maddesinde vergi kanunlarının şekil ve usule ilişkin hükümlerine riayet edilmemesi şeklinde tanımlanmıştır. Usulsüzlük cezaları, aynı Yasa'nın 352. maddesinde yer alan "genel usulsüzlük" ve 353., 355. ve mükerrer 355. maddelerinde yer alan "özel usulsüzlük" şeklinde iki ana gruba ayrılarak düzenlenmiştir. Genel usulsüzlük cezalarından daha ağır yaptırımlar içeren özel usulsüzlük cezaları ağırlıklı olarak 213 Sayılı Yasa'da yer alan belgelerin verilmesi ve alınması yükümlülüklerine aykırı davranılması halinde ortaya çıkmaktadır.

213 sayılı Yasa'nın Mükerrer 257. maddesi ile Maliye Bakanlığı, vergi kayıp ve kaçacağını önlemek amacıyla, tutulmakta olan defter ve belgelere ilâve olarak tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter veya belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva edeceği hususları belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya yetkili kılınmıştır. Anılan maddenin Maliye Bakanlığı'na verdiği bu yetkiye dayanılarak gerçek usulde vergilendirilen hizmet işletmelerinde adisyon kullanılması mecburiyeti getirilmiş ve adisyon kullanımına ilişkin usul ve esaslar 185 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirtilmiştir. Söz konusu genel tebliğde ayrıca adisyon kullanmayanlar hakkında itiraz konusu kuralın değişiklik öncesi haline gönderme yapılarak özel usulsüzlük cezasının uygulanacağı belirtilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, hukuk devletinde ceza ve ceza yerine geçen tedbirlerin ancak yasayla konulabileceği, idarenin kendi tasarrufları ile kişi hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamayacağı, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu, bu yetkinin devredilemeyeceği, kanunilik ilkesinin vergi ve benzeri sorumluluklar için de geçerli olan bir anayasal ilke olduğu belirtilerek, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 7., 38. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- Anayasa'nın 7. Maddesi Yönünden İnceleme

Anayasanın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

213 Sayılı Yasa'nın, yükümlülerin vergilendirmeye ilgili belirli olgu ve işlemleri belirli belgelere bağlamalarını ve bu belgelerle ispat etmelerini öngörmüş bulunması, yükümlünün beyanına dayalı olan Türk vergi sisteminin bir gereğidir. Türk vergi sisteminde verginin salınması, yükümlünün beyanına; yükümlünün beyanı, defter kayıtlarına; defter kayıtları ise yasal koşulları içeren belgelere uygun olması ve belgelerin biçimsel koşulları taşınmaları zorunluluğunun yanında, gerçek durumu yansıtması gerekmektedir.

Ek belge düzenleme zorunluluğu getirme yetkisi, vergi yükümlülerinin ekonomik ve teknik gereklere uymayan ya da normal ve alışılmış sayılmayacak bir sav ile karşılaşmalarını için önceden alınmış bir önlem niteliğinde olup, vergi kayıp ve kaçacağını önlemek amacını

taşımaktadır. Maliye Bakanlığına verilen tutulmakta olan defter ve belgelere ilaveten defter tutulmasını ve belge düzenlenmesini belirleme yetkisi, amacının ve sonuçlarının yasada belirlenmiş olması, günlük olayların izlenmesine, teknik ya da ayrıntıya ilişkin konuların düzenlenmesine yönelik bulunması karşısında yasama yetkisinin devri niteliğinde değildir. Bu ölçüler ve amacı aşan idari düzenlemeler idari yargı tarafından iptal edilecektir.

Belgelendirmede güdülen amaç, ödenmesi gereken vergilerin, vergi incelemesi yoluyla doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamak olduğuna ve gerçek usulde vergilendirilenlere de adisyon düzenlemeleri sureti ile ücret karşılığında verilen bir hizmete açıklık getirildiğine göre, yasadan alınan yetkiyle Bakanlıkça düzenlenmesi gereken bir belge olarak belirlenmesinde Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

2- Anayasa'nın 38. Maddesi Yönünden İnceleme

Anayasa'nın 38. maddesinin onbirinci fıkrası ile idarenin, hürriyeti bağlayıcı ceza uygulamasına olanak tanınmamış ise de para cezası vermesi engellenmemiştir.

Yasa koyucu, suçların niteliği, işlenme biçimi, içerik ve yoğunluğu, kamu düzenini ihlal derecesi ve cezaların caydırıcılığı gibi nedenleri gözeterek, Anayasa ve ceza hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde, hangi eylemlerin suç sayılacağını ve bunlara verilecek cezaların tür ve miktarını saptayabileceği gibi toplumsal sonuçları bakımından doğurduğu tehlikenin ağırlığına göre, kimi eylemlere hürriyeti bağlayıcı cezalar dışında, idari yaptırımlar uygulanmasını da öngörebilir.

Diğer yandan, suçun yasayla saptanması, maddi olay olarak bir eylemin, ne zaman suç niteliğini alacağını belirlemek demektir. Öğretide suçun yasada tanımlanmış ve karşılığında bir cezanın gösterilmiş olması, yasayla saptama olarak kabul edilmektedir. Suç sayılan eylem ve cezası yasada açıkça gösterildikten sonra yasama organının uzmanlık ve yönetim tekniğine ilişkin konularda alınacak önlemlerin duyulan gereksinmelere uygunluğunu sağlamak amacıyla yürütme organına kimi kararlar almak üzere yetki vermesi idari kararlarla suç ihdası anlamına gelmez.

213 sayılı Yasa'nın 353. maddesi ile özel usulsüzlüklerin hangi eylemlerden oluştuğu ve karşılığında ne tür bir ceza verileceği açık bir şekilde ortaya konulmaktadır. İtiraz konusu kuralın yer aldığı 353. maddenin 2. fıkrasında sayılan ve düzenlenmemeleri özel usulsüzlük cezasını gerektiren belgelerin neler olduğu ve taşınması gereken bilgilerin içeriği anılan Yasa'nın 227 ila 242. maddelerinde ayrıntılı biçimde sayılmıştır. Bu fıkrada sayılan belgelerin niteliği ve amacı gözetildiğinde; vergi kayıp ve kaçacağını önlemek amacıyla Maliye Bakanlığına verilen, sayılan belgelere ilaveten belge düzenlenmesini belirleme yetkisinin, günlük olayların izlenmesine, teknik ya da ayrıntıya ilişkin konuların düzenlenmesine yönelik önlem niteliğinde olduğunun kabulü gerektiğinden Anayasanın 38. maddesine aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, vergi kayıp ve kaçığına yol açabilecek eylemleri önlemek, verginin zamanında ve eksiksiz ödenmesini sağlamak amacıyla Maliye Bakanlığı'na getirilen belge düzenleme zorunluluğunun yerine getirilmemesini idari para cezası yaptırımına bağlayan itiraz konusu kural, Anayasa'nın 7. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2. ve 73. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

VI- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışmayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyuları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 25.5.1995 günlü, 4108 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 353. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "... Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,
3.2.2011 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Recep KÖMÜRCÜ	Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN
Üye Celal Mümtaz AKINCI		Üye Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/39

Karar Sayısı : 2011/23 (Yürürlüğü Durdurma)

Karar Günü : 28.4.2011

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNDE BULUNAN : Hatay 1. Vergi Mahkemesi

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KONUSU : 4.6.2008 günlü, 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Geçici 1. maddesinin, Anayasa'nın 2., 10., 38. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki yürürlüğü durdurma ve esas inceleme raporu ile ekleri, iptali istenilen kural, dayanılan

Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4.6.2008 günlü, 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Geçici 1. maddesi, 28.4.2011 günlü, E. 2009/39, K. 2011/68 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu maddenin, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA, 28.4.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili Serruh KALELİ	Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN
Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ	Üye Alparslan ALTAN
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN
Üye Celal Mümtaz AKINCI		Üye Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/83

Karar Sayısı : 2011/29

Karar Günü : 3.2.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

1- İstanbul 2. Vergi Mahkemesi (Esas Sayısı: 2009/83)

2- Eskişehir 1. İdare Mahkemesi (Esas Sayısı: 2010/34)

İTİRAZLARIN KONUSU : 21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin beşinci fıkrasının, Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

6183 sayılı Yasa gereğince düzenlenip tebliğ edilen ödeme emirlerine karşı dava açan amme borçlularının davalarının ret edilmesi üzerine, reddolunan itiraza konu amme alacaklarının %10 miktardaki zamla birlikte tahsili için gönderilen ödeme emirlerinin iptali istemiyle açılan davalarda itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler, iptali için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇESİ

A- 2009/83 Esas Sayılı İtirazın Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“Davacı vekili tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrası gereğince 2003/1 dönemi için 2 nolu ceza ihbarnamesi ile hesaplanan 7.099,48 TL tutarındaki haksız çıkma zammının takibi amacıyla davacı adına düzenlenen 18.03.2009 tarih ve 2008 ... 133686 takip numaralı ödeme emrinin iptali istemiyle Sultanbeyli Vergi Dairesi Müdürlüğü’ne karşı bakılmakta olan dava açılmıştır.

Mahkememiz Hakimliği’nce yapılan incelemede, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun “Ödeme emrine itiraz” başlıklı 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa’nın 2. 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaati oluşmuştur.

Mahkememiz Hakimliği’nin 23.07.2009 tarihli ara kararı ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun “Ödeme emrine itiraz” başlıklı 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa’nın 2. 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu görüşüyle Anayasa Mahkemesi Başkanlığı’na başvurulması kararı alındığı, Mahkememiz Hakimliği’nce Anayasa Mahkemesi Başkanlığı’na başvurulması konusunda, varsa, iddia ve görüşlerin Mahkememize bildirilmesi gerektiği hususu taraflara tebliğ olunduğu, ara kararımıza taraflarca cevap verildiği, davacı vekilince, özetle, söz konusu haksız çıkma zammının Anayasal bir hak olan hak arama özgürlüğünü kısıtlayıcı olduğu, idari işlemlere karşı dava açılmasının böyle bir cezai şartla sınırlandırılmaması gerektiği, yargılamanın eşit şartlarda yapılması önünde bir engel olduğu belirtilerek İstanbul 2. Vergi Mahkemesinin, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasanın 2., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu görüşüne katıldıklarını, davalı idarenin ise, özetle, amme alacağının tahsilinin gecikmesinin önlenmesi ve hazinenin vergi kaybının engellenebilmesi amacıyla düzenlenen söz konusu maddenin anılan fıkrasının Anayasaya aykırı olmadığı, bakılmakta olan davanın açılmasında hak arama hürriyetine hiçbir müdahale olmadığı ileri sürülerek 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa Mahkemesi’nde iptal istemine konu edilmesine gerek bulunmadığı görüşünde oldukları anlaşılmıştır.

Mahkememiz Hakimliği’nce Anayasaya aykırılık konusu ile ilgili olarak dava dosyasındaki bilgi ve belgeler incelenerek için gereği düşünüldü:

1. UYUŞMAZLIKTA UYGULANACAK KANUN MADDESİ

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 55. maddesinde, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı, 58. maddesi 1. fıkrasında, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı iddiası ile tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait davalara bakan vergi mahkemesi nezdinde dava açabileceği, 5. fıkrasında ise; itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağının %10 zamla tahsil edileceği hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa’nın 2. 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

2. KANUNUN AYKIRI OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN ANAYASA MADDELERİ:

2.1. ANAYASA’NIN 2’NCİ MADDESİ

Anayasa’nın “Cumhuriyetin Nitelikleri” başlıklı 2’nci maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” hükmü öngörülmüştür.

2.2. ANAYASA’NIN 13’ÜNCÜ MADDESİ

Anayasa’nın “Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması” başlıklı 13’üncü maddesinde, “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa’nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” hükmü yer almaktadır.

2.3. ANAYASA’NIN 36’NCİ MADDESİ

Anayasa'nın "Hak Arama Hürriyeti" başlıklı 36'ncı maddesinin 1. fıkrasında, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." düzenlemesi bulunmaktadır.

3. DOSYANIN İNCELENMESİ

Davanın konusunu, davacı vekili tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrası gereğince 2003/1 dönemi için 2 nolu ceza ihbarnamesi ile hesaplanan 7.099,48 TL tutarındaki haksız çıkma zammının takibi amacıyla davacı adına düzenlenen 18.03.2009 tarih ve 2008 ...133686 takip numaralı ödeme emri oluşturmaktadır

Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından, adına yapılan vergi tahakkuk ve tarhiyatlarına karşı aynı dilekçe ile İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin E: 2007/2286 sayılı dosyasında dava açıldığı, Mahkemece, ihbarnamelere karşı ayrı tahakkuklara karşı ayrı dava açılması gerektiğinden bahisle iki ayrı dava açılmak üzere 20.09.2007 tarih ve K: 2007/2172 sayılı kararlar dilekçe ret kararı verildiği ve davacıya 05.10.2007 tarihinde tebliğ edildiği halde yasal süresinden sonra dilekçenin yenilendiği gerekçesiyle İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin 07.05.2008 tarih ve E: 2007/3054, K: 2008/1401 sayılı ve E: 2007/3055, K: 2008/1402 sayılı kararları ile davaların süre yönünden reddine karar verildiği ve temyiz edilmeksizin kesinleştiği, söz konusu amme alacağının takibi amacıyla düzenlenen 27.09.2007 ve 06.07.2005 tarihli 14 adet ödeme emrine karşı İstanbul 8. Vergi Mahkemesinin E: 2008/481 sayılı dosyasında açılan davada ise; 06.07.2005 tarihli ödeme emirlerine konu amme alacağının dava tarihinden önce ödendiğinden idarece takipten kaldırıldığı, 27.09.2007 tarihli ödeme emri içeriği amme alacağının ise Mahkemelerinin E: 2007/3054 ve E: 2007/3055 sayılı dosyalarında açılan davaların süre aşımı yönünden reddedilmesi neticesinde kesinleştiği gerekçesiyle davanın takipten kaldırılan ödeme emirleri için karar verilmesine yer olmadığına kalan diğer ödeme emirleri için ise 17.09.2008 tarih ve K: 2008/2521 sayılı karar ile davanın reddine karar verildiği, iş bu kararında temyiz edilmeksizin kesinleştiği, bilahare 2007/3055 esas sayılı dosyada uyuşmazlığa konu amme alacağı için 5736 sayılı Yasa'dan faydalanmak amacıyla uzlaşma talep edildiği ve 21.05.2008 tarihinde düzenlenen uzlaşma tutanağı ile uzlaşmaya varıldığı, bu bağlamda uzlaşmaya konu amme alacağının takibine devam edilmediği, diğer taraftan 2007/3054 esas sayılı dosyada dava konusu edilen amme alacağı hakkında uzlaşma talebi olmaması, vergi borcuna karşı açılan davanın süre ret kararı ile sonuçlanması ve temyiz edilmeksizin kesinleşmesi, bu sebeple amme alacağının takibi için düzenlenen ödeme emirlerinin İstanbul 8. Vergi Mahkemesinin 17.09.2008 tarih ve E: 2008/481, K: 2008/2521 sayılı karar ile onanması üzerine, 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 5. fıkrası gereğince ödeme emrine karşı dava açan davacının itirazında haksız çıktığından bahisle itiraza konu miktarın %10'u oranında zam kesilmiş ve bildirim niteliğinde 2 nolu ceza ihbarnamesi düzenlenmiş, ancak zamanında ödenmeyen %10 zam nedeniyle Mahkememizde bakılmakta olan davaya konu ödeme emri düzenlenmiş ve davacıya tebliğ edilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 55. maddesinde, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı, 58. maddesi 1. fıkrasında, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı iddiası ile tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait davalara bakan vergi mahkemesi nezdinde dava açabileceği, 5. fıkrasında ise; itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağının %10 zamlı tahsil edileceği kurala bağlanmıştır.

4. ANAYASAYA AYKIRILIK VE İTİRAZ GEREKÇELERİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin bir "hukuk devleti" olduğu Anayasamızın 2'nci maddesinde açıkça belirtilmiştir. 2'nci maddeye göre, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı,

başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.” şeklinde hüküm yer almaktadır.

Anayasanın bu hükmünden de anlaşılacağı üzere 1982 Anayasası Türkiye Cumhuriyeti'nin “hukuk devleti” olduğu saptamasında bulunmuş, ancak “hukuk devleti” kavramını açıklamamış hatta gereklerinin neler olduğuna değinmemiştir.

Hukuk devleti kavramından ne anlaşılması gerektiğine Anayasa Mahkemesi kararları ile açıklık getirilmiştir.

Nitekim, Yüksek Mahkeme bir kararında hukuk devletini; “...bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir...” olarak tanımlamıştır (22.7.2008 gün ve E: 2008/64, K: 2008/129 sayılı karar).

Yüksek Mahkeme bu kararında “hukuk devleti”ni tanımlamaktan çok hukuk devletinin niteliklerine yer vermiş, hukuk devletinin niteliklerinin neler olduğu hususunu, diğer kararlarında da olduğu gibi, hukuk devletine atıf yaparken kullanmış bazen de bu niteliklere yenilerini eklemiştir.

Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuk güvenliği, kişilerin, hukuk düzeninin korunması altındaki haklarını elde edebilmeleri için her türlü önlemin alınmasını zorunlu kılar.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 55. maddesinde, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı, 58. maddesi 1.fikrasında, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı iddiası ile tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait davalara bakan vergi mahkemesi nezdinde dava açabileceği, 5. fıkrasında ise; itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağının % 10 zamlı tahsil edileceği kurala bağlanmıştır.

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan amme borçlusu, tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 gün içinde, “böyle bir borcun olmadığı”, “kısmen ödendiği” veya “zamanaşımına uğradığı” şeklinde Kanunda sınırlandırılan nedenlerle Vergi ya da İdare Mahkemesi'nde dava açabilecektir. Ödeme emrine karşı açılan dava takip işlemlerini durdurmaz, dava konusu yapılan borç için teminat gösterildiği takdirde Mahkemece uyuşmazlık hakkında bir karar verilinceye kadar tahsil dairesince takip işlemleri durdurulabilecektir. Takip işlemlerinin durdurulması için bir başka yol ise amme borçlusunun ödeme emrine karşı açmış olduğu davada Mahkemeden yürütmenin durdurulmasını talep etmesidir. Mahkemece, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek teminat karşılığında veya teminat aranmaksızın yürütmenin durdurulmasına karar verebilecektir.

Ödeme emrine karşı dava açıldıktan sonra davanın kaybedilmesi durumunda 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca ödeme emrine konu kamu alacağı için gecikme zammı işlemeye devam etmektedir. Buna ilave olarak dava konusu yapılan toplam tutar üzerinden ayrıca %10 haksız çıkma zammı hesaplanmaktadır. Amme borçlusunun kısmen haklı kısmen haksız çıkması durumunda ise haksız çıktığı toplam tutar üzerinden %10 haksız çıkma zammı hesaplanmaktadır.

Yukarıdaki düzenlemelerin ve yapılan açıklamaların birlikte değerlendirilmesinden; amme borçlusuna ödeme emri tebliğ edilmesinin takip işlemlerini durdurmada, takip işlemlerinin ancak teminat karşılığında idarece veya açılacak bir dava sırasında Mahkemece verilen yürütmenin durdurulması kararı ile durdurulabileceği, dolayısıyla Mahkemece

yürütmenin durdurulmasına karar verilmediği durumlarda yapılan yargılama sonucunda verilecek karara kadar takip işlemlerinin herhangi bir şekilde etkilenmeyeceği açıktır. 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 5. fıkrası ile getirilen düzenlemenin amme alacağının tahsilinin gecikmesini önlemeye yönelik olduğu düşünülecek olsa dahi yukarıda bahsedilen durum karşısında, ödeme emrine karşı açılacak dava, amme alacağının takibine herhangi bir engel teşkil etmemekte yani idari işleyişi ve amme alacağının tahsil sürecini sekteye uğratmamaktadır.

Diğer taraftan, ödeme emrine karşı açılan davalarda haksız çıkma zammı uygulamasıyla, mükelleflerin gereksiz yere dava açmalarının önüne geçmek amaçlanmakta ise de bu konuda özel hukukta benzeri bir düzenleme 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda ilamsız takipler için söz konusudur. Bu Kanun uyarınca tebliğ edilen ödeme emrine süresi içerisinde yapılan itiraz aynı Yasanın 66. maddesi gereğince takibi kendiliğinden durdurmakta, borçlu, borcun yalnız bir kısmına itirazda bulunmuşsa takip, kabul ettiği miktar için devam etmektedir. Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle İcra ve İflas Kanununun 67. maddesine göre itirazın iptalini dava edebilir. Yine aynı Yasa'nın 67/2. maddesine göre ise, açılan davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde kırkıdan aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminata mahkum edilir.

Özel hukuktaki bu düzenlemelerin kamu hukukundaki iptal istemine konu bu benzer düzenleme ile birlikte değerlendirilmesi sonucunda; İcra ve İflas Kanunu uyarınca tebliğ edilen ödeme emrine süresi içerisinde yapılan itirazın aynı Yasanın 66. maddesi gereğince takibi kendiliğinden durdurmasına karşın 2577 sayılı Yasanın 27. maddesine göre, Danıştay'da veya idari mahkemelerde dava açılması halinde dava edilen idari işlemin yürütmesi kendiliğinden durmamaktadır. Bu yönüyle İcra Hukukunda öngörülmüş olan icra inkar tazminatı düzenleniş amacına uygun düşmekte ve şahsi bir alacağın tahsilinin gecikmesi tazminat sayesinde önlenmeye çalışılmaktadır. Benzer bir şekilde 6183 sayılı Yasa gereğince takibi yapılan amme alacaklarının tahsilinin gecikmemesi ve bu konuda gereksiz yere dava açılmaması için bir tedbir niteliğinde düzenlenen 58. maddesinin 5. fıkrasında öngörülmüş olan zam bu anlamda düzenleniş amacına uygun düşmemekte, keza 2577 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca zaten ödeme emri hakkında dava açılması takip işlemlerini durdurmamakta, idare açılan davada hüküm verilmeden önce de mahkemece yürütmenin durdurulması hakkında verilecek karara göre takibe devam edebilmektedir. Bu durumda amme alacağının geç tahsilinden söz edilemeyecektir.

Öte yandan, İcra İflas Kanunu'nda tazminata ancak borçlunun kötü niyetli olduğu hallerde ve davasının haksız olduğu durumlarda, borçlunun durumuna göre kanunda belirtilen üst sınıra kadar olmak kaydı ile hâkim tarafından, diğer tarafça talep edilmiş olunması halinde hükmedilmektedir. Diğer taraftan hâkime, alacaklının haksız çıkması halinde alacaklıyı da borçlu lehine aynı ödemeyi yapmaya mahkûm etme yetkisi tanınmıştır. Özel hukuk düzeni içerisinde eşit taraflar arasında haksız ve kötü niyetli başvuruları cezalandırma amacı güden İcra İflas Kanununun bu düzenlemesi gerek borçlu gerekse alacaklı açısından hukuki ve adil görünmektedir.

6183 sayılı Kanunun 58. maddesinin 5. fıkrasında ise sadece davacı haksız çıkma zammı ödemekle yükümlü kılınmıştır. Oysa ki idarenin yargılama aşaması sona erdikten sonra yargı kararına göre haksız çıkması her zaman ihtimal dahilinde olmasına rağmen, yapılan bu tek taraflı düzenleme ile eşitlik ilkesine aykırı adalet ve hakkaniyet gereklerine de uygun olmayan sonuçlar doğmaktadır. Mahkemede taraf olarak karşı karşıya gelen 6183 sayılı Yasada tanımlı olan amme alacaklarının takibine yetkili olan kamu idareleri ile amme borçlusu olan gerçek ve tüzel kişiler kamu hukuku alanında eşit değillerdir. Kamu idareleri tek taraflı ve kamu kudretine haiz biçimde işlem tesis etmekte ve bu işlemler bazen idari davalara konu olabilmektedir. İdari Yargının varoluşundaki sebepte zaten başlangıçta eşit

olmayan bu taraflar arasında adil bir denge kurmaya yönelik girişimlerin sonucudur. Öyleyse, sonuçta Mahkeme kararı üzerine haksızlığına hükmedilen bir taraf var ise bu taraflar arasında da dava sonuçları bakımından bir yasal eşitlik sağlanmalıdır.

6183 sayılı Yasanın 58. maddesi 5. fıkrası ile getirilen yasal düzenlemeye göre, haksız çıkma zammı, ödeme emri aleyhine açılan dava sonucunda haksız çıkan borçludan talep olunabilmektedir. Ancak bazen ödeme emrine karşı açılan dava uyuşmazlık konusu olayda da olduğu gibi mahkemece işin esasına girilmeksizin ödeme emrine ilişkin itiraz sebepleri incelenmeden usul hükümleri gereğince reddedilmiş olabilmektedir. Bu tip durumlarda dahi mevcut yasal düzenleme usul ve esas hakkında verilmiş mahkeme kararları açısından bir belirleme ve sınırlama yapmadığından usul hükümleri gereğince reddedilmiş dava neticesinde idarece haksız çıkma zammı talep edilebilmektedir. Oysaki, bu tip durumlarda uyuşmazlığın esasını çözecek bir mahkeme kararı ortada bulunmadığından ve usul hükümleri gereğince verilen Mahkeme kararı ile de haklı veya haksız olan tarafın ortaya çıkması mümkün olamayacağından söz konusu yasal düzenleme bu haliyle uygulamada tereddüte yol açmaktadır.

Bu anlamda, ödeme emrine karşı açılmış davaların neticesinde, idarenin davacıdan haksız çıkma zammı talep edebilmesi için mahkemece davanın esasına girilmek suretiyle davacının haksızlığına kanaat getirilmiş ve davanın reddolunmuş olması gerekmektedir. Örneğin, vergi mahkemesince ödeme emrine ilişkin itiraz sebepleri incelenmeyerek ödeme emrine karşı açılan davanın süre aşımından reddedilmiş olması halinde, davacının davasında haksız çıktığından söz edilemeyecektir. Böyle bir durumda ödeme emri aleyhine dava açmış olan davacının davasında haksız çıktığı sebebiyle kendisinden haksız çıkma zammı talep edilememesi gerekmektedir. Ancak, haksız çıkma zammı hesaplanmasına ilişkin olarak mevcut düzenlemede usul ve esastan verilecek mahkeme kararları açısından herhangi bir ayrıma gidilmemiştir.

Diğer taraftan, idarenin aynı kökten doğan bir borç için asıl borçludan dolayı asıl borçlunun birden çok kanuni temsilcisine aynı anda takip yaptığı ve bu kişiler tarafından da ayrı ayrı dava açılmak zorunluluğu hallerinde aynı konu için birden çok haksız çıkma zammı talebi gündeme gelebilmektedir. Çünkü, bu tür olaylarda borç tek kaynaktan çıkmakta ve bu borç için birden çok kişiye ödeme emirleri tebliğ olunabilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Yasa maddesinde mükerrer uygulamaya yol açacak bu durumu engeller bir düzenleme yer almadığından bu gibi hallerde haksız çıkma zammı ciddi bir cezaya dönüşebilmektedir.

Sonuçta; idarece tek taraflı olarak tesis edilen ödeme emrine karşı açılan ve takibin hiçbir safhasını durdurmuyan ya da teminat karşılığı veya mahkemece verilecek yürütmenin durdurulması kararı ile takibin engellenebildiği idari davalarda, çoğu zaman ilanen tebliğ edilerek kesinleştirilen ihbarnameler nedeniyle kendisine ödeme emri gelene kadar borçtan haberdar olmayan amme borçlusunun içeriğinde herhangi bir açıklama ve gerekçe bulunmayan ödeme emrine karşı henüz dava açmadan önce haksız olduğunu bilebilmesi çoğu zaman mümkün olamamakta, pek çok defa ödeme emri içeriği borç ile ilgili olarak borçluların ulaşamayacakları bilgilere dava açma yoluyla ulaşabilmeleri mümkün olduğundan ve davacı açısından dava açılmaya gerek olup olmadığına ilişkin kararın çoğu zaman ancak dava açıldıktan sonra ulaşılabilen bilgiler sayesinde verilebilmesinden, ilk etapta haklı ve haksız olanın belirlenebilmesi için dava açılması gerekli olabilmektedir. Bu yüzden dava açılmasından önce amme borçlusunun başlangıçta haksız olduğunu bildiği veya bilmesi gerektiği, dolayısıyla kötü niyetli olabileceği genellemesinin yapılması ve özel hukukta var olan birtakım caydırıcı tazminatlarla benzer ek mali yükümler getirmek suretiyle dava açılmasının engellenmesi yoluna gidilmesi kamu hukukuna özgü kurallar ve durumlar karşısında uygun düşmemektedir.

6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 5. fıkrası ile getirilen haksız çıkma zammı, hem amme borçlularını yargı haklarını kullanmaktan caydırıcı bir niteliğe dönüşmüş ve dava açılması önünde engel bir durum halini almış hem de mahkemelerce verilecek ret kararları açısından bir sınırlandırma yapmadığı içinde usul ve esastan verilecek ret kararlarını haksız

çıkma hususunda idarenin yeterli saymasına yol açmış ve her türlü ret kararı sonrasında haksız çıkma zammı alınmasına imkan tanımış olmaktadır. Bu durumda, söz konusu yaptırım tehdidi ile kişilerin yargı haklarını kullanmamalarının teşvik edilmesi veya bu hakkı kullanmaktan caydırılması ise Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenmiş olan hak arama hürriyetini yine Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasında dikkat edilmesi gereken ilkelerden olan demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olarak sınırlandırmakta ve Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenmiş olmakla birlikte yine Anayasa Mahkemesi'nce çerçevesi çizilmiş olan hukuk devleti ilkesinin gerçekleşme aracı olan idari işlemlerin yargı denetimine tabi olması ilkesini zedelemektedir. Üstelik sadece davacının haksız çıkması halinde bu zammı ödemek durumunda kalması, haklı çıkması halinde ise haksız işlem tesis eden idarenin zam veya tazminat ödemesinin yasa da öngörülmemiş olması da ayrı bir eşitsizliktir.

Anayasa'nın 36. maddesinde; *"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz"*, denilmektedir. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla mahkemelerde hak arama özgürlüğü, aynı zamanda temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır. Kişinin maruz kaldığı bir haksızlık veya idari işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir.

İptali istenilen düzenlemeyle, kendisine 6183 sayılı Yasa uyarınca düzenlenip tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açan amme borçlusu davanın reddine karar verildiği durumlarda reddolunan miktardaki amme alacağının davacıdan %10 zamlı birlikte tahsili gündeme gelecektir. Zaten mahkemece ret kararı verilmesini müteakip yargılama aşamasında da işlemeye devam eden 6183 sayılı Yasa'nın 51. maddesi uyarınca talep edilecek olan ve amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 4 oranında hesaplanacak gecikme zammı bile başlı başına 58. maddenin 5. fıkrası ile getirilen düzenleme ile gereksiz yere dava açılmasını önleme amacını gerçekleştirilmeye matuftur.

Hal böyle olunca, 6183 sayılı Yasa gereğince takibi yapılan amme alacaklarının tahsilinin gecikmemesi ve bu konuda gereksiz yere dava açılmaması için bir tedbir niteliğinde düzenlenen 58. maddesinin 5. fıkrasında öngörülmüş olan zam ile dava açıldığı takdirde ret ile sonuçlanması durumunda amme alacağının %10 zamlı tahsil edileceği yolunda bir yaptırım tehdidi ile temel hak ve hürriyetlerden olan hak arama hürriyeti sınırlandırılmıştır. Bu nedenle Anayasada yer alan hak arama hürriyetinin eksiksiz kullanılmasını engelleyecek nitelikteki 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 5. fıkrasında yer alan düzenlemenin Anayasa'nın 2., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Keza Anayasa Mahkemesi'nin konuyla ilgili bir kararında; (Anayasa Mahkemesi'nin 28.03.2002 tarih ve E.2001/5, K.2002/42 sayılı kararı)

"Anayasa'nın 36. maddesinde; "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz", denilmektedir. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır. Gerçekten, karşılaştığı bir suçlamaya karşı kişinin, kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkını kullanılabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması, adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkının düzenlendiği 6. maddesine ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da, dava yoksa, adil, aleni ve gecikmesiz bir yargılamadan söz edilemeyeceği (Golder/İngiltere, 21.2.1975, A 18, s 12, paragraf 37 (b)); mahkeme önünde hak arama yolunun fiilen yahut hukuken geçici de olsa kapatılmasının veya kullanımını imkansız kılan koşullara bağlayarak sınırlandırılmasının adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geleceği (Airey/İrlanda, 9.10.1979, A 32, s. 12) belirtilmiştir.

İtiraz konusu kuralla, kendisine 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca harcamalara katılma payı tahakkuk ettirilen bir mükellefin buna karşı dava açabilmesi, söz konusu payın yarısının önceden ilgili belediyeye ödemesi şartına bağlanmıştır. Harcamalara katılma paylarına karşı dava açılabilmesinin böyle bir şarta bağlanarak sınırlandırılmasının, ilgili belediyelerin söz konusu gelirleri öncelikle tahsil ederek projelerini kısa sürede tamamlamaları ve bu konudaki dava sayısının azaltılarak mahkemelerin iş yükünün hafifletilmesi gibi kamu yararına yönelik nedenlere dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Ancak Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, Anayasa'nın ilgili maddelerinde özel sınırlandırma nedeni bulunmasına bağlı tutulmuştur. Anayasa'nın dava hakkının düzenlendiği 36. maddesinde bu hakkın sınırlandırılması konusunda özel bir sınırlama nedenine yer verilmemiştir. Bu nedenlerle, dava hakkının sınırlandırılması Anayasa'nın 36. maddesine aykırıdır.”

şeklindeki gerekçe ile söz konusu Yasa maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

5. SONUÇ

Üstte yer verilen gerekçeler veri alındığında uyuşmazlıkta uygulanacak Yasa maddesi olan itiraz konusu 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa'nın 2., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılarak konunun incelenmesi için dosyadaki belgelerin onaylı örneklerinin yer aldığı dosyanın Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, 09.10.2009 tarihinde karar verildi.”

B- 2010/34 Esas Sayılı İtirazın Gerekçe Bölümü Şöyledir:

“2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi” başlıklı 152'nci maddesinin birinci fıkrasında: “Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.” hükmü yer almaktadır.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un İtiraz Yoluyla Mahkemelerden gönderilecek işler Başlıklı 28. maddesinde: “Bir davaya bakmakta olan mahkeme: (1) O dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya karar hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse, bu yoldaki gerekçeli kararı; veya, (2) taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararı; dosya muhtevasını mahkemece bu konu ile ilgili görülen belgelerin tasdikli örnekleri ile birlikte Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderir.” kuralına yer verilmiştir.

Uygulanacak Yasa kuralı, bakılmakta olan davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kuraldır.

I- OLAY

Uyuşmazlık, davacıdan 6183 sayılı Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrasına istinaden davacıdan 827,44-TL haksız çıkma zammı istenilmesine ilişkin 19/01/2009 tarih ve 20090119395071 sayılı 2 No'lu ceza ihbarnamesinin iptali isteminden kaynaklanmaktadır.

Dosyada, 2002 ve 2003 yılı “Doğrudan Gelir Desteği” ödemelerinden haksız olarak yararlandığı gerekçesiyle davacı adına düzenlenen toplam 8.274,41 TL'lik 10/01/2008 tarih ve 1293 ve 1294 sayılı ödeme emirlerine karşı dava açıldığı, söz konusu davada Eskişehir 1.

İdare Mahkemesinin 17/12/2008 gün ve E.2008/113, K.2008/1043 sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiği, temyiz edilen bu kararın Danıştay 10. Dairesinin 29/06/2008 günlü E:2009/2734, K:2009/7092 sayılı kararı ile onandığı, söz konusu karara istinaden ödeme emirlerine karşı açmış olduğu davanın reddedildiği gerekçesiyle davacıdan itiraz konu hükme istinaden 827,44 TL tutarındaki haksız çıkma zammı istenildiği, bunun üzeri bakılan davanın açıldığı görülmektedir.

Hakimliğimizce, iptal isteminin incelenebilmesi için dava konusu işleme dayanak gösterilen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı %10 zamla tahsil edilir." hükmünün, yapılan değerlendirmede, Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

II- İPTALİ İSTENEN YASA HÜKMÜ

İtiraz konusu AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN'un "Ödeme Emrine itiraz" başlıklı 58. maddesinde "Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

İtirazda bulunan borçlu bu kanuna göre teminat gösterdiği takdirde takip muamelesi itirazlı borç miktarı için ve itiraz komisyonunca bu hususta karar verilinceye kadar durdurulur.

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamla tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz," hükmüne yer verilmiştir.

III- ANAYASAYA AYKIRILIK NEDENLERİ VE İLGİLİ ANAYASA MADDELERİ

Madde 2- "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir."

Madde 36- "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz."

Madde 125 - "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır."

"1- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA'NIN 2. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasanın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir." hükmü yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 2.10.2003 gün ve E.2003/73, K.2003/86 sayılı kararında, "Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasanın ve yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlet" olduğu belirtilmiştir.

Hukuk devleti ilkesinin tam olarak geçerli olabilmesinin en önemli koşulu vatandaşlara hukuk güvenliği temelinde kendilerini yargı organları önünde savunabilme gereklerinin tam olarak yerine getirebildiği bir Devletin algılanması gerekir.

Uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi, idare tarafından düzenlenen idari işlemin yargı mercileri önünde dava edilebilmesi mümkün olmakla birlikte, söz konusu işleme karşı açılan davanın reddedilmesi halinde, hukuk devleti ilkesi gereğince yargı mercileri önünde hakkını araması sonucunda, itiraza konu kural ile ayrıca bir külfet altına girilmesine yönelik düzenleme nedeniyle kişilerin hukuk güvenliği temelinde kendilerini yargı organları önünde savunabilme gereklerinin tam olarak yerine getirilemediğini göstermektedir.

2- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA'NIN 36. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Hak arama özgürlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 36. maddesinde, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz" denilerek yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun tabii sonucu olarak da kişinin yargı mercileri önünde iddia, savunma, adil yargılanma hakkına sahip olduğu güvence altına alınmış ve özel sınırlama nedenleri öngörülmemiştir.

Kişinin karşılaştığı bir suçlamaya karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir eylem veya işleme karşı haklılığını ileri, sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmek ve bu davada haklılığını ortaya koyabilmektir.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında da belirtildiği üzere, hak arama özgürlüğü, yalnız toplumsal barışı güçlendiren dayanaklardan biri değil, aynı zamanda bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır. Bu hakkın kullanılması, yerine getirilmesi olabildiğince kolaylaştırılmalı, olumlu ya da olumsuz sonuç almayı geciktiren, güçleştiren engeller kaldırılmalıdır.

İtiraza konu hüküm ile, kişilerin kendisine yönelik tesis edilen idari bir işleme karşı yargı yoluna başvurmaları halinde ve davanın reddedilmesi durumunda ayrıca bir külfet altına alınmasına neden olduğu görüldüğünden, söz konusu düzenlemenin, Anayasal bir hak olan "Hak Arama Hürriyeti"ni zorlaştıran, olumlu ya da olumsuz sonuç almayı güçleştiren ve belki de yok eden bir düzenleme olduğu sonucuna varılmıştır. Bu hale göre itiraza konu hüküm Anayasanın 36. maddesinde yer alan "Hak Arama Hürriyeti"ne aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

3- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA'NIN 125. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmekte, aynı Anayasanın 125. maddesinin birinci fıkrasında da, "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." denilmektedir.

Hukuk devleti, kişiye tüm hak ve özgürlükleri tanıyıp, bunlara saygı gösteren ve bu hakları koruyucu, adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini zorunlu sayan ve bütün faaliyetlerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan bir devlet, demektir.

Hukuk devletinin dayandığı hukuki temellerden birisi ve belki de en önemlisi idarenin hukuka bağlılığının sağlanmasıdır. Bu da ancak İdarenin, İdare Hukuku sahasında tesis ettiği işlem ve eylemlere karşı İdari Yargı yolunun, Özel Hukuk hükümlerine göre yaptığı faaliyetlerine karşı ise Adli Yargı Yolunun açık tutulmasıyla mümkün olabilir.

Görüldüğü gibi, Anayasanın 125. maddesinin birinci fıkrasındaki "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmü, hukuk devleti ilkesinin zorunlu bir sonucu olmaktadır. Hukuk devleti ilkesi uyarınca, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açıklığının, yalnızca şekli olarak değil, aynı zamanda yargı yoluna başvurulmayı engelleyici, zorlaştırıcı ve dava açmaktan caydırıcı olmasına yol açan hükümlerin konulmamasını da gerektirmektedir.

İtiraza konu 6183 sayılı Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrası uyarınca düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı görülmekle birlikte, kendisine ödeme emri tebliğ edilen davacının, söz konusu ödeme emrine dava açması ve bu davanın aleyhine sonuçlanması neticesinde, -uyuşmazlık konusu olayda da olduğu gibi- amme alacağının %10'u kadar zammın yeniden düzenlenecek bir ödeme emri ile istenilmesi halinde bunun dava konusu edilmesi durumunda buna karşı açılacak dava, ilk davanın reddedilmesi nedeniyle yargı yolunun şekli olarak açık olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, dava açmayı düşünen yani idarenin işlem ve eylemine karşı yargı yoluna başvurmak isteyen şahıslar, itiraz konusu kuralın varlığı nedeniyle, yargı yoluna başvurmadan vazgeçebilirler. Çünkü yargı yoluna başvurulması halinde açılan davanın reddi durumunda dava açmak isteyen şahıslardan itiraz konusu hüküm nedeniyle ayrıca % 10 gibi "haksız çıkma zammı" şeklinde fazla bir tutar daha ödemesi istenilmektedir. Bu hükmün varlığı, kişilerin yargı yoluna başvurmalarını zorlaştırıcı veya caydırıcı bir etki yaratmaktadır. Bu nedenle, itiraz konusu kural, Anayasanın 125. maddesinde yer alan, idarenin her türlü işlem ve eylemine karşı yargı yolunun açık olduğu hükmüne aykırı olduğu kanaatine varılmaktadır.

V- SONUÇ

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak olan bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurusu gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Kanununun 28. maddesinin 2. fıkrası gereğince, itiraza konu 6183 sayılı Kanununun 58. maddesinin 5. fıkrasının Anayasa'nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu kanaati ile iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının tüm belgeleriyle birlikte onaylı suretinin dosya oluşturularak karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesine sunulmasına, işbu karar aslı ile dosya suretinin yüksek mahkemeye tebliğinden itibaren beş ay beklenilmesine, beş ay içinde netice gelmezse mevcut mevzuata göre davanın görülmesine, 12/04/2010 tarihinde karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 58. maddesi şöyledir:

"Ödeme emrine itiraz

MADDE 58- Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

(Mülga üçüncü fıkra: 28/1/2010-5951/1 md.)

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamla tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vâkı itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vâkı itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, 2009/83 Esas sayılı dosyanın 5.11.2009, 2010/34 Esas sayılı dosyanın ise 13.5.2010 tarihlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamla tahsil edilir." kuralının iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2009/83 esas sayılı dava ile birleştirilmesine, 2010/34 esas sayılı dosyanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2009/83 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 13.5.2010 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararlarında, idare tarafından düzenlenen bir idari işlem niteliğindeki ödeme emrinin yargı mercileri önünde dava edilebilmesi mümkün olmakla birlikte, itiraz konusu kural ile ödeme emrine karşı açılan davanın reddi hâlinde öngörülen haksız çıkma tazminatının, bir sınırlandırma yapılmaksızın her türlü red kararı sonrasında alınmasına imkân verilmesi nedeniyle kişilerin yargı yoluna başvurmalarını zorlaştırıcı ve caydırıcı bir etki yarattığı, söz konusu yaptırım tehdidi ile hak arama özgürlüğünün engellendiği, hukuk devleti ilkesinin gerçekleşme aracı olan idarî işlemlerin yargı denetimine tâbi olması ilkesinin zedelendiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, kamu alacağı ile ilgili kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlunun itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkması hâlinde hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki kamu alacağının %10 zamla tahsil edileceği öngörülmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir*" denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Anayasa'nın 125. maddesinde de; "*İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.*" denilmektedir.

6183 sayılı Yasa'nın 1. maddesine göre kamu alacakları, Devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine ait vergi, resim, harç, mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası, gecikme zammı ve gecikme faizi gibi alacaklardır. Kamu alacakları kamu hizmetlerinin ifasında kullanıldığından tahsilinde öncelik ve ayrıcalık tanınmıştır. 6183 sayılı Yasa'nın esası, vergiler başta olmak üzere kamu alacağını güvence altına almak ve ödenmediği taktirde kamu alacağını zora dayanarak, Devlet gücü ve memurları eliyle tahsil etmektir. İtiraz konusu kural ile yapılan düzenleme de kamu alacağının mümkün olduğunca kısa sürede tahsiline yöneliktir.

Kamu alacağını ödemekle yükümlü olan borçlunun, bu alacak ile ilgili ödeme emri çıkartılması aşamasına gelmeden alacağın esasına ilişkin yargı mercilerine başvurma hakkı bulunmaktadır. Özel yasasında hüküm bulunan hâllerde ödeme vadesinde, yoksa 6183 sayılı Yasa'nın 37. maddesine göre tebliğden itibaren bir aylık süre içinde yargı yerlerine başvurarak kamu alacağının esası dava konusu edilebilecektir. Ödeme emri çıkartılmadan önce kamu alacağının esasına ilişkin hukuki sakatlıkla ilgili iddiaların borçlunun talep etmesi hâlinde yargı denetiminden geçtiği ya da borçlu dava yoluna gitmeye gerek görmediği için itirazsız kesinleşmiş olduğu açıktır. 6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesinin birinci fıkrasına göre bu aşamada ödeme emrine itiraz hâlinde mahkeme davayı sırf tahsile ilişkin olarak, böyle bir borcun olmadığı, borcun kısmen ödendiği ve borcun zamanaşımına uğradığı nedenleriyle sınırlı olarak inceleyebilecektir.

İtiraz konusu kural, kamu alacakları için özel bir takip ve tahsil esasını düzenleyen 6183 sayılı Yasa'nın öngördüğü süratli ve etkin takip ve tahsilatın sağlanmasına yöneliktir. Öte yandan bireylerin idarenin faaliyetlerine karşı korunması, adaletin sağlanması ve hukuk devleti ilkesinin geçerli olabilmesi için idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tâbi olması gerekmektedir. İtiraz konusu kural ile ödeme emrine karşı itirazın reddi durumunda haksız çıkma tazminatı koşulu bulunmakla birlikte idarenin yapmış olduğu işlemler yargı denetimi kapsamındadır. Kamu borçlusu ödeme emrinin tebliğinden önce kamu alacağının esası hakkında yargı yoluna başvurabileceği gibi, itiraz konusu kural ile ödeme emrinin tebliğinden sonra da tahsile ilişkin olarak dava açabilme olanağına sahiptir. Ayrıca, kişilerin davacı veya davalı olarak, yargı mercileri önünde sahip oldukları anayasal haklar engellenmemiş; idari bir işlem niteliğinde olan kamu alacağı ile ilgili ödeme emrine karşı yargı yolu kapatılmamış; mahkemeler, bu işlemlerle ilgili açılmış olan davaları inceleyerek gerekli kararları vermekten alıkonulmamıştır. Bu nedenle kuralın hak arama özgürlüğünü engelleyen bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışmayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin beşinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3.2.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Serruh KALELİ

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/42

Karar Sayısı : 2011/26

Karar Günü : 26.1.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 2. Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun, 4.12.1985 günlü, 3239 sayılı Kanun'un 125. maddesiyle değiştirilen 97. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'nın 73. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- OLAY

“Ruhsat ve İşgaliye Ücreti” olarak istenilen miktarın tahsili amacıyla düzenlenip tebliğ edilen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Uyuşmazlık konusu ödeme emri, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun itiraza konu 97. maddesi hükmüne istinaden Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nce düzenlenen tarifeye göre belirlenen ruhsat ve işgaliye ücretinin tahsili amacıyla davacıya tebliğ edilmiştir.

Davalı belediye vekilince dava dosyasına ibraz edilen savunma dilekçesinde, Ankara Büyükşehir Belediyesi Mezarlıklar Yönetmeliği'nin 31. ve 33. maddelerinde açıklanan ruhsat ve işgaliye ücretinin Belediye Meclisi kararı ile belirlendiği belirtilmiş, savunma ekine 5393 sayılı Kanun'un 15. maddesi ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesi uyarınca belirlenen 2007 yılı Mezar Ücret Tarifesi eklenmiştir.

Bu durumda; dava konusu ödeme emri ile tahsili amaçlanan ruhsat ve işgaliye ücreti, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesine ve bu maddenin verdiği yetkiye istinaden Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nce düzenlenen tarifeye göre alındığından, Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinin bakılan uyuşmazlıkta uygulanması gereken hüküm olduğu kanaatine varılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinin itiraza konu hükmünün Anayasaya aykırılık gerekçeleri açıklanmadan önce, söz konusu madde hükmünde geçen

“ücret” sözcüğünün, hükmün içindeki hukuki niteliğinin ve bu kapsamda bu ücretin resim, harç veya benzeri mali yükümlülüklerden olup olmadığının tartışılması gerekmektedir.

Ücret, kiralanan veya satın alınan bir şey için ödenen paradır. (Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük) Satın alınan birşey bir mal olabileceği gibi yapılan bir hizmet de olabilmektedir. Bu kapsamda, olayla ilgili olarak ücret, bir hizmet karşılığı ödenen para olarak tanımlanabilir. Nitekim, madde hükmünde belediyelerin ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre alınacak ücretten bahsedilmektedir.

Madde hükmündeki “ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için alınacak ücret”in, resim veya harç yahut benzeri mali yükümlülük olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceğinin de açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Harç, 492 sayılı Harçlar Kanunu’nun gerekçesinde “fertlerin özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir.” şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için kişilerin bir kamu kurumundan yararlanmaları, kişilere kamu eliyle özel bir yarar sağlanması ve kamu idaresinin kişilerin özel bir işiyle uğraşması gerekmektedir.

Resim ise; belirli bir işin veya hizmetin yapılması için yetkili makamlar tarafından verilen izin karşılığında elde edilen vergi benzeri bir gelir olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük). Yüksek Mahkeme’nin 31.3.1987 gün ve E:1986/20, K:1987/9 sayılı kararında ise, resim, “devlet dairelerinde ve kamu kuruluşlarında görülen hizmet ve yapılan giderlerin karşılığı olarak yalnız o işle ilgili olan gerçek ve tüzelkişilerden sağlanan gelirlerdir.” şeklinde tanımlanmıştır.

Öte yandan; 97. maddede, alınacak ücretin, harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edilecek tekel olarak verilmiş işler hariç her türlü hizmetlere ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Bu tespitler ışığında, maddedeki ücretin; belediyece yapılacak tekel olarak verilmiş işler hariç her türlü hizmet karşılığında alınacak olması ve maddenin başındaki “harç veya katılma payı konusu yapılmayan” ifadesi nedeniyle, her ne kadar harç adı altında anılmasa da, harç benzeri mali yükümlülük olduğu ve Anayasa’nın 73. maddesi ile ilişkilendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, vergi mahkemeleri anılan maddeye istinaden belediyelerce düzenlenen tarifelere göre alınan ücretlere ilişkin davalara, ücretin vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm olması nedeniyle bakmakta, vergi mahkemesi kararlarının temyizi üzerine Danıştay’ın ilgili vergi dava dairesi tarafından da temyiz istemleri esaslan karara bağlanmaktadır. (Örnek olarak, Danıştay Dokuzuncu Dairesi’nin 11.11.2004 gün ve E:2002/6407, K:2004/5621 sayılı kararı)

İTİRAZ GEREKÇELERİ

İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA 73. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasanın 73. maddesinin 3. fıkrasında; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulup, değiştirileceği veya kaldırılacağı, 4. fıkrasında ise; vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilebileceği öngörülmüştür.

Verginin yasallığı ilkesi, Anayasa’nın yukarıda aktarılan 73. maddesinin 3. fıkrasında ifadesini bulmuştur.

Vergilendirme yetkisinin sınırlandırılması, anayasal demokrasinin gelişimiyle paralellik arz eder. Vergilendirme yetkisinin sınırlandırılmasının en temel aracından birisi olan verginin yasallığı ilkesi, tarihi süreç içerisinde demokratik mücadelenin bir sonucu olarak bugünkü anayasal konumunu kazanmıştır. Vergilendirmeye ilişkin düzenlemelerin halkoyu ile seçilen parlamento tarafından kanunla yapılması ile vergilemede keyfiliğin yerini temsil, hukukun üstünlüğü ve hukuki güvenlik almıştır. Başka bir deyişle, verginin yasallığı ilkesi, keyfi ve takdirli uygulamaları önleyecek ilkelerin kanunda yer alması zorunluluğunu getirerek bireyin temel hak ve hürriyetlerini devlete karşı korur. Bu kapsamda; vergide yasallık ilkesi, vergiyi

doğuran olayın, verginin konusunun, matrahının ve oranının kanun ile belirlenmesini gerektirmektedir.

Öte yandan; verginin yasallığı ilkesi kamu gücüne dayalı olarak getirilen bütün mali yükümlülükleri kapsar. Bir başka deyişle, verginin yanında, resim, harç ve benzeri yükümlülükler de bu ilkenin kapsamındadır.

Anayasada verginin yasallığı ilkesinin iki istisnasından biri; 73. maddenin yukarıda aktarılan 4. fıkrası ile Bakanlar Kuruluna, muaflik, istisna, indirim ve oranlara ilişkin hükümlerde, kanunun belirttiği aşağı ve yukarı hadler içinde değişiklik yapma yetkisinin verilmiş olmasıdır.

Bunun dışında, Anayasa'nın 91. maddesine göre, sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumunda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Bakanlar Kurulu'na vereceği kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi çerçevesinde Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunca vergi ödevi ile ilgili düzenleme yapılabilecektir.

Biri olağan dönemlerde, diğeri olağanüstü dönemlerdeki bu iki durum dışında hiçbir şekilde vergiye ilişkin bir düzenleme yasama organı dışındaki bir devlet organı tarafından yapılamaz. Zaten, bu iki istisnai durumda da, yasama organının etkili bir belirleme ve denetim gücüne sahip olduğu tartışmasızdır.

Neticede; Yüksek Mahkeme'nin 18.7.1994 gün ve E: 1994/46, K: 1994/57 sayılı kararında da belirtildiği üzere, vergi ve malî yükümlülüklerin kanunla konulmasını öngören 73. madde, malî yükümlülüğün yalnızca yasa ile konulabileceği ve yasanın hiçbir şekilde bu konuda yürütme organını ve idareyi yetkili kılamayacağı anlamındadır.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinin itiraza konu "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir." şeklindeki hükmünde, mali yükümlülüğü doğuran olay, mali yükümlülüğün konusu, matrahı ve oranı ile ilgili hiçbir düzenleme yapılmamış, bu konudaki tüm yetki belediye meclislerine verilmiştir. Maddede "ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet" ibaresi ile mali yükümlülüğü doğuran olay ve mali yükümlülüğün konusu hususunda, "belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre" ibaresi ile de mali yükümlülüğün matrahı ve oranı hususunda yetki belediye meclislerine verilmektedir. Böylece, itiraza konu madde hükmü, belediye meclislerine geniş takdir yetkisi çerçevesinde keyfi mali yükümlülük getirme hususunda hukuki dayanak olabilecek niteliktedir.

Vergilendirme konusunda yasama organı tarafından Anayasanın 73. maddesinin 4. fıkrasında açıklandığı şekilde sadece Bakanlar Kurulu'na yetki verilebilir. Bunun dışında, olağan dönemlerde vergilendirme konusunda takdir yetkisine ve keyfiliğe yol açabilecek bir yetki belediye meclisleri de dahil olmak üzere hiçbir merciye verilemez. Aksi takdirde, anayasal demokrasinin gelişiminde bir mihenk taşı niteliğinde olan verginin yasallığı ilkesi zedelenmiş olur ve bunun sonucu olarak da, bireylerin temel hak ve hürriyetlerinin, takdiri ve keyfi idare uygulamalarından korunması olanaksız hale gelir.

Sonuç olarak; mali yükümlülüğü doğuran olayı, mali yükümlülüğün konusunu, matrahını, oranını göstermeyen yasa ile getirilen mali yükümlülük, yasayla düzenleme zorunluluğunu anlamsız kılacağından, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinde yer alan "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir." hükmü, Anayasanın 73. maddesinin 3. fıkrasındaki "Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." hükmüne aykırı bulunmaktadır.

HÜKÜM : Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dâva sebebiyle uygulanacak olan bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurusu gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 1. fıkrası gereğince 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinde yer alan "Belediyeler bu Kanunda harç veya

katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir.” hükmünün, Anayasa’nın 73. maddesine aykırı olduğu kanaati ile bu hükmün iptali ve bakılan davalar açısından bu hükmün uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi için iptali istenilen hükmün yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve dosyadaki belgelerin onaylı birer örneklerinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, 17/03/2009 tarihinde karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun, iptali istenilen cümleyi de içeren 4.12.1985 günlü, 3239 sayılı Kanun’un 125. maddesiyle değiştirilen 97. maddesi şöyledir:

“**Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir.** Belediye’ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

(İkinci fıkra iptal: An. Mah. nin 31/3/1987 tarih ve E: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)”

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında, Anayasa’nın 73. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ’ın katılımlarıyla 2.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, kiralanan veya satın alınan bir mal veya hizmet için ödenen para anlamına gelen ücretin, itiraz konusu kural gereğince harç veya katılma payı konusu yapılmayan konulara ilişkin ve belediyeye tekel olarak verilmiş işler hariç her türlü hizmet karşılığında alınacak olması nedeniyle, harç benzeri bir mali yükümlülük olarak kabul edilmesi icap ettiği, harç benzeri mali yükümlülük olarak kabul edildiğinde de matrah ve oranının kanunda belli edilmesi gerektiği, itiraz konusu kuralla bu konulardaki yetkinin belediye meclislerine bırakılmasının Anayasa’nın 73. maddesine aykırı olduğu savlarına dayanılmıştır.

İtiraz konusu kuralda, belediyelere, 2464 sayılı Kanun’da harç veya katılma payı konusu yapılmamış olan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edilecek olan hizmetler için, belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret alma yetkisi verilmektedir. Kural uyarınca, belediyeler tarafından yapılacak bir hizmetin ücret konusu yapılabilmesi için, o hizmetin harç veya katılım payına konu edilmemiş olması ve hizmetten yararlanacak kişilerin bizzat belediyeden bu hizmetin yapılmasını talep etmiş olmaları gerekmektedir. Bir başka anlatımla, harç veya katılma payı konusu yapılmamış olan ve ilgililerin isteği üzerine sunulacak olan hizmetler için belediyelerce sadece “ücret” istenilebilecektir. Kuralla göre, ilgililerin isteği olmaksızın yapılan hizmetler ile kanunlarda veya sair mevzuatta belediyece yapılması zorunlu kılınan hizmetler için ücret alma yetkisi bulunmamaktadır. Kuralın verdiği yetki çerçevesinde belediye meclislerince ücret tarifesine konu edilebilecek hizmetler, kişilerin tamamen kendi isteklerine ve tercihlerine bağlı olarak yararlanacakları hizmetlerdir.

Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiş ve diğer fıkralarında da bu yükümlülüğün ilkeleri gösterilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında, "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." denilerek verginin kanuniliği ilkesi benimsenmiştir. Verginin kanuniliği ilkesi, takdire dayalı keyfi uygulamaları önleyecek sınırlamaların yasa da yer almasını gerektirmekte ve vergi yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerin konulması, değiştirilmesi veya kaldırılmasının yasa ile yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Buna göre vergide, yükümlü, matrah, oran, tarh, tahakkuk, tahsil, uygulanacak yaptırımlar ve zamanaşımı gibi konuların yasayla düzenlenmesi zorunludur.

İtiraz konu kuralla, belediye meclislerine verilen, "ücret" adı altında vergi, resim, harç veya benzeri mali yüküm tarifesi belirleme yetkisi değil, ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri hizmetlerin karşılığı olarak ücret tarifesi belirleme yetkisidir. Belediyelere tekel olarak verilmemiş, kişilerin isteği üzerine sunulan hizmetler için bir tarifeye dayalı olarak istenilen "ücret" in vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 73. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun, 4.12.1985 günlü, 3239 sayılı Kanun'un 125. maddesiyle değiştirilen 97. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine yönelik iptal istemi, 26.1.2011 günlü, E. 2009/42, K. 2011/26 sayılı kararla reddedildiğinden, bu cümleye ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 26.1.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun, 4.12.1985 günlü, 3239 sayılı Kanun'un 125. maddesiyle değiştirilen 97. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE, 26.1.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Üye

Üye

Recep KÖMÜRÇÜ

Alparslan ALTAN

Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/96

Karar Sayısı : 2011/3

Karar Günü : 6.1.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Aydın Bölge İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “... 7 gün içinde ...” ibaresinin Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

27.4.2007 tarihinde tebliğ edilen ödeme emrinin iptali istemiyle 28.5.2007 tarihinde açılan davada idare mahkemesince verilen süre ret kararının bozulması istemiyle yapılan başvurunun incelenmesi sırasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan mahkeme iptali istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“A) MADDİ OLAY VE UYGULANACAK HÜKÜM KONUSU:

Anayasanın 152/1. maddesinde “Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır” hükmüne yer verilmektedir.

Ancak bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak kural olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır. (Anayasa Mahkemesi'nin 05.04.2007 gün ve E:2007/35 K:2007/36 sayılı kararı)

Dava konusu ihtilafta, davacıya İmar Kanununun 32 ve 42. maddesi uyarınca 2.500.-YTL idari para cezası ve yıkım kararı verildiği, davacının bu işleme karşı Muğla 1. İdare Mahkemesinin E:2007/498 sayılı dosyasında iptal davası açtığı, bu dava derdest iken davalı idarece bu sefer, para cezasına ilişkin 24.4.2007 gün ve seri no: 9, sıra no: 7, işlem no: 7, takip no:2007/7 sayılı ödeme emri düzenlendiği, ödeme emrinin 27.4.2007 tarihinde tebliği üzerine 28.5.2007 tarihinde Aydın Vergi Mahkemesinde dava açıldığı vergi mahkemesinin davayı

görev yönünden reddi üzerine Muğla 1. İdare Mahkemesinin 11.3.2008 gün ve E:2007/2257 K:2008/478 sayılı kararıyla, 6183 sayılı Yasanın 58. maddesi uyarınca “7 gün içinde dava açılması gerektiği” gerekçesiyle davanın süre yönünden reddedildiği, anılan karara karşı mahkememiz nezdinde itiraz edildiği anlaşılmaktadır.

İdare mahkemesinin itiraz konusu kararının yasal gerekçesi 6183 sayılı Yasanın 8. maddesinin 1. fıkrasının “7 gün içinde” itiraz edilebileceği hükmü olup, mahkememizce yapılan itiraz incelemesinde bu ibare uygulanarak yasa hükmü halini almıştır.

B) İLGİLİ KANUN MADDESİ: 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 58. maddesinin 1. fıkrasında; kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın “7 gün içinde” dava açabileceği hükme bağlanmıştır.

C) ANAYASAYA AYKIRILIK SEBEBLERİ:

1) ANAYASANIN 2. MADDESİ YÖNÜNDEN:

Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde; insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir. hükmüne yer verilmektedir. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu adaletli bir hukuk düzeni kuran bunu sürdürmekte kendini yükümlü sayan bütün eylem ve işlemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir. Hukuk Devleti ilkesi; Devletin tüm organlarının üstünde hukukun mutlak egemenliğinin bulunmasını, yasa koyucunun da her zaman Anayasa ve Hukukun üstün kuralları ile kendisini bağlı saymasını gerektirir. Bu bağlamda yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparkenki takdiri, sınırsız ve keyfi olmayıp, hukuk devleti ilkeleriyle sınırlıdır.

Hukuk devletinin unsurları doktrinde belirlenmiş olup, bunlardan konuyla ilgili olan iki tanesi “belirlilik” ve “hukuki güvenlik” ilkesidir. (Doç. Dr. Bahtiyar Akyılmaz İdare Hukuku 2003) Bunlardan belirlilik ilkesinin gereği ise, maddi hukuk ve usul kararlarının önceden öngörülebilir, bir açıklıkta ve kişilerin haklı beklentilerini bariz bir şekilde bertaraf etmeyecek bir şekilde düzenlenmesini gerektirir.

Buna göre sözkonusu yasa maddesi incelenecek olursa: Bilindiği üzere yargı sistemimiz çok çeşitli ve çok başlı bir yargı sistemi olup genel ve doğal ayırım olan Adli ve İdari Yargı ayrımı ötesinde Askeri Yargı ve onun alt dalları, Anayasa Yargısı ve Uyuşmazlık Mahkemesi ayrı ayrı yargı kollarını oluşturmakta olup her bir yargı kolunun farklı müracaat yolları ve farklı yargılama usulü mevcuttur. Bu farklılık bazen yapılan görevin doğası gereği olmakla birlikte çoğu zaman hukuk tekniğinin zorunlu sonucu olmayıp siyasi bir sistem tercihindен kaynaklanmaktadır. (Askeri Ceza Yargısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi gibi) Bu çok başlılık ve çeşitlilik çoğu zaman yetki ve görev karmaşasına yol açmakta olup, hukuk devleti ilkesinin “belirlilik”, “istikrar”, “öngörülebilirlik” ve “haklı beklenti” kriterleriyle çelişmektedir. Karmaşanın ve belirsizliğin tek sebebi yargı kollarındaki çok başlılıktan ibaret olmayıp yargı kollarının kendi içinde hukuk tekniği gereği oluşan farklı yargı yerlerinde farklı müracaat şekilleri ve farklı yargılama usulleri uygulanması bu karmaşa ve belirsizliği arttırmaktadır. Örneğin Adli yargıda genel ayırım olan ceza ve hukuk alanlarındaki dava süreleri farklı olduğu gibi hukuk mahkemelerinin her birinde de (Sulh-Asliye-Ticaret-Aile-Tüketici-İcra) ayrı ayrı müracaat süreleri uygulanmaktadır. Yine idari yargı yerleri dört ayrı alandan oluşmakta olup (vergi mahkemesi-idare mahkemesi-Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay) her birisine müracaat süresi ve şekli farklılık arz etmektedir. Konuyu ilk derece davaya indirgeyecek olursak genel dava süresi vergi mahkemelerinde 30 gün, idare mahkemelerinde ve Danıştayda 60 gündür. Bölge İdare Mahkemesinde ilk derece davaya bakılmamakla birlikte 4483 sayılı yasa uyarınca itirazın bakılan işlerde 10 gün, idare ve vergi mahkemesinin esastan kararlarında 30 gün, yürütmeyi durdurma ile ilgili kararlarında 7 gün ve karar düzeltmelerde 15 gündür. Bunun yanında idare mahkemelerinin görevli olduğu başka dava türlerinde (özellikle idari para cezalarında çok farklı müracaat süreleri öngörülmüş olup, 7 gün-15 gün 30 gün vb.) tam bir süre karmaşası mevcuttur.

Bu karmaşaya ve belirsizliğe katkıda bulunan bir başka yasa hükmü de 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen “7 gün”lük süredir. Anılan hüküm ödeme emirlerine karşı dava açılma usul ve süresini düzenlemektedir ve bu süre 7 gündür. Oysa ödeme emri vergilendirmeye ilişkin bir işlemle ilgili ise görevli mahkeme vergi mahkemesi, genel idari işlemle ilgili ise görevli mahkeme idare mahkemesidir. Yukarıda da belirtildiği üzere istisnalar dışında dava süresi genel olarak vergi mahkemesinde 30 gün idare mahkemesinde ise 60 gün olarak bilinmektedir. Oysa ödeme emri söz konusu olunca idare-vergi ayrımı da olmadan sürenin 7 gün olduğu görülmektedir.

Hal böyle olunca, yargıdaki genel çok başlıktan dolayı belirlilik ve istikrar unsuru ihlal edilmişken idari yargı içindeki farklılıklar yanında ödeme emri söz konusu olunca daha farklı bir müracaat süresi ile karşılaşılması “belirlilik” “hukuki güvenlik” ve “haklı beklenti” unsurlarının dolayısıyla hukuk devleti ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir.

2) ANAYASANIN 36. MADDESİ YÖNÜNDEN:

Anayasanın 36. maddesinde “Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki bir davaya bakmaktan kaçınmaz” hükmü düzenlenmiştir. Burada bahsi geçen “Adil Yargılanma hakkı” Anayasal bir hüküm olduğu gibi, yerel mevzuatın (kanunların) üstünde kabul edilen ve ülkemizin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde de düzenlenmiştir. Adil yargılanma hakkının da birçok unsuru bulunmakla birlikte bizim ihtilafımızla ilgili olan kısmı, başvuru (dava) surelerindeki belirsizlik-kısalık ve çeşitlilikten kaynaklanan “öngörülebilirlik” ve “haklı beklenti” unsurlarıdır. Hukukta süre, soyut bir kavram olan “zaman”ın somut bir kesimini ifade eder. İdare hukukunda süre ile ilgili ilkeler hak arama özgürlüğünü yakından ilgilendirdiğinden özellikle yargısal denetimi etkisizleştirmemesi gerekir. İdari dava ve uyuşmazlıkların belli surelere bağlı tutulması bir anlamda kişilerin hak arama özgürlüğünün sınırlandırılması demek olsa da idare hukukunda “süre” sınırlamasının genel anlamda idarenin faaliyetleri bakımından “istikrar etkisi”ne sahip olduğu kabul edilmektedir. Pek çok ülkenin hukuk düzeninde davayı yargıya taşımak için zamanaşımı süresi öngörülmüştür. İdari işlemler bu süreden sonra hukuka aykırı bile olsa artık yargı organı tarafından denetlenmemektedir. Adalet erişimi bakımından idare hukukunda yargı yoluna başvurmak için öngörülen süre ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Öğretide idari dava açma süresinin altmış gün veya daha kısa tutulması” otoriter, emreden, ceberrut bir yönetim düzeninin göstergesi” olarak algılanıp hak arama özgürlüğünü engellediği ileri sürülerek eleştirilmektedir. Buna göre, özel hukuk uyuşmazlıklarında idari dava açma süresi olan altmış günden daha uzun bir süre tanındığı halde aynı kişinin, gerçek kişilerle ilişkilerindeki uzun dava açma süresine kıyasla idareyle açılan uyuşmazlıklarda sürenin oldukça kısa tutulması eşitliğe aykırıdır.

Diğer taraftan idari yaptırımlarla ilgili itiraz süresinin yasalarda yedi veya onbeş gün gibi kısa sürelerle sınırlandırılması da idareye karşı hak arama özgürlüğünü daraltarak yargısal korumayı etkisiz hale getirmektedir. Esasında süreler “koruyucu” niteliktedir ve ilgililerin düşünerek karar vermelerini sağlamak üzere konulmuşlardır. Bunların kabulünde idari uyuşmazlıkların gecikmeden yargı önüne çıkarılarak çözüme ulaştırılması isteği de etkili olmuştur. Sürenin bireyi koruyucu niteliği, sürenin kısa tutulması durumunda tersine dönerek idarenin kusur ve sakatlıklarını korur duruma gelmektedir. (Dr. Müslüm Akıncı-İdari Yargıda Adil Yargılanma Hakkı.Ankara-2008 Sayfa: 177 ve 181)

Görüldüğü gibi doktrinde sürelerdeki karmaşa ve belirsizlik bir tarafa 60 günlük genel başvuru süresi bile eleştirilip adil yargılama hakkının ihlali olarak görülmekte iken vergi ve idare mahkemelerindeki genel süreler dışında ödeme emrine özgü ve öngörülemes şekilde, idari yargı ile ilgili en alt düzeyde (kısa) 7 günlük süre öngörülmesi adil yargılanma hakkının daha radikal bir ihlalidir.

Öte yandan: bir davanın açılmasındaki veya temyize ilişkin “süre sınırlamaları” adaletin iyi bir biçimde işlemesi açısından kabul edilebilir sınırlamalardır. Bu hak düşürücü sürelerin

varlığı, bazı meşru nedenlere dayanır. Çok eski iddiaların gündeme getirilmesinin zararları savunma tarafının geçmiş olaylara ilişkin iddiaları yanıtlama açısından eskimiş delillere ulaşmada zorluklarla karşılaşmasının önlenmesi gibi nedenler, bu tür sınırlamaları haklı kılar. Ayrıca bu nedenlerin yanı sıra hukuki kesinlik ve hukuk güvenliğinin sağlanması da, bu “meşru nedenler” arasında kabul edilebilir.

Fakat öngörülen sürenin uygulamada davayı açmayı veya temyiz ve itirazı imkansız kılacak kısa tutulmuş ve katı bir biçimde uygulanmış olmaması da gerekmektedir. Bu durum mahkemeye başvurma hakkının özünü zedeleyebilmektedir. Uygulanan usulün karmaşıklığı ve açık olmaması nedenleriyle başvuru süresi aşılmışsa yine mahkemeye başvurma hakkı ihlal edilmiş kabul edilmektedir. (Doç. Dr. Sibel İnceoğlu. Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği. Ankara-2007. sayfa:25-26)

Anılan doktrin değerlendirilmesinde de görüldüğü gibi yargıda başvuruların belli sürelerle sınırlandırılması elbette kaçınılmazdır. Ancak bu sınırlama yapılırken, hem hakkın özünü ihlal eder derecede kısa tutulmaması hem ilgili yargı yerinde uygulanan genel sürelerden farklı hale “öngörülemez” ve “haklı beklenti” halinin ihlali biçiminde olmaması gerekmektedir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin De Geouffre de la prabelle Fransa kararında; uygulanan usulün karmaşıklığı ve açık olmaması nedeniyle başvuru süresinin aşılması mahkemeye başvurma hakkının (adil yargılanma) ihlali sayılmıştır. Nitekim ödeme emrine özgü 7 günlük süre idari yargıda öngörülen idare ve vergi mahkemelerine genel başvuru süresiyle bağdaşmamakta olup, “haklı beklenti” “öngörülebilmeye” unsurları yönünden adli yargılanma hakkını ihmal etmektedir.

SONUÇ VE TALEP:

Dava, davacıya verilen idari (imar) para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmış olup, Muğla 1. İdare Mahkemesinin 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı süre yönünden reddi üzerine anılan kararın bozulması için mahkememize itiraz edilmiştir.

İtiraz üzerine yapılan inceleme sonunda; 6183 sayılı Yasanın 58. maddesinin 1. fıkrasında bulunan “...7 gün içinde” ibaresinin Anayasanın 2 ve 36. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasanın 152/1. maddesi uyarınca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesinin 1. fıkrasında yer alan “7 gün içinde...” ibaresinin iptali istemiyle re’sen Anayasa Mahkemesine gidilmesine ve anılan yasa hükmünün iptalinin istenilmesine, dava dosyasının tüm belgeleriyle onaylı suretinin dosya oluşturularak karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesine sunulmasına, iş bu karar aslı ile dosya suretinin yüksek mahkemeye tebliğinden itibaren beş ay beklenilmesine, beş ay içinde netice gelmezse mevcut mevzuata göre dosyanın görüşülmesine, 25.09.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un itiraz konusu kuralı da içeren 58. maddesi şöyledir:

“Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren **7 gün içinde** alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

(Mülga üçüncü fıkra: 28/1/2010-5951/1 md.)

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamla tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz.”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine dayanılmış, 125. ve 142. maddeleri ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 13.11.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında; ülkemiz yargı sisteminde yer alan mahkemelerin her birinde, farklı yargılama usul ve müracaat şekillerinin uygulandığı, söz konusu farklı uygulamalardan birisinin de 6183 sayılı Kanun'un 58. maddesinin 1. fıkrasında yer alan “7 gün” lük dava süresi olduğu, zira İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda idare mahkemelerinde açılacak davalar için 60, vergi mahkemelerinde açılacak davalar için 30 günlük dava açma süresi öngörülürken, konusuna göre idare veya vergi mahkemesinde dava konusu edilebilecek olan ödeme emirleri için bu sürenin, itiraz konusu kuralla mahkeme farkı gözetilmeksizin 7 gün olarak öngörüldüğü, bu durumun, karmaşa ve belirsizliğe yol açmak suretiyle hukuk devletinin gerektirdiği “belirlilik”, öngörülebilirlik”, “hukuki güvenlik”, “istikrar” ve “haklı beklenti” ilkeleri ile çelişkili bir sonucun doğmasına neden olduğu ve ödeme emrine karşı açılacak davalar açısından hak arama özgürlüğünün kullanılmaz hale geldiği, değişik türlerde çok sayıda mahkemenin ve her bir mahkeme için ayrı dava açma süresinin öngörüldüğü bir sistemde, dava açma süresinin bir de işlem türüne göre farklılaştırılmasının Anayasanın 2. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelerle bağlı değildir. Anayasa Mahkemesi taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir. Bu nedenle, itiraz konusu kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 125. ve 142. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

Başvuran Mahkeme, 21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrasının “... **7 gün içinde** ...” ibaresinin iptalini istemiştir. İptali istenilen kural uyarınca, ödeme emrine karşı konusuna göre idare veya vergi mahkemesine açılacak olan davaların 7 gün içinde açılması gerekmektedir. Bu sürenin geçirilmesinden sonra açılacak olan davaların esasının incelenmesine imkan bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, temel hak ve özgürlüklere dayanan, bu hakların korunup güçlenmelerine olanak sağlayan, adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olan devlettir.

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin gerekli araç ve yollardan yararlanarak yargı organları önünde davacı ya da davalı olarak sav ve savunma hakkı bulunduğu belirtilmektedir. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır.

Ödeme emri ile borçludan, tahakkuku itibarıyla kesinleşmiş, ödeme vadesi dolmuş bir kamu alacağının ödenmesi istenmektedir. Ödeme emrinin bir idari işlem olması nedeniyle, bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak davalarda da, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümleri uygulanmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Dava Açma Süresi" başlıklı 7. maddesinde "Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür." hükmü yer almış, burada yapılan gönderme nedeniyle ödeme emrine karşı açılacak davalarda uygulanması zorunluluğu ortaya çıkan, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrasında 7 günlük süre öngörülmüş; aynı maddede, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcunun olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı iddialarıyla dava açabileceği öngörülmek suretiyle ödeme emrine karşı açılacak davalarda ileri sürülebilecek savlar sınırlandırılmış, kamu alacağının oluşum safhasına ilişkin iddialara burada yer verilmemiştir.

Anayasa'da, idari işlemlere karşı açılacak davaların hangi sürede açılacağına ilişkin olarak herhangi bir düzenleme yer almamış, 125. maddede, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilip, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı öngörülmüş; 142. maddede de "mahkemelerin kuruluşunun, görev ve yetkilerinin, işleyişlerinin ve yargılama usullerinin" yasa ile düzenleneceği belirtilerek konu yasa koyucunun takdirine bırakılmıştır. Bu nedenle, diğer davalarda olduğu gibi, ödeme emrine karşı açılacak davalarda da dava açma süresini belirleme yetkisi, Anayasa'da belirlenen kurallara bağlı kalmak ve adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla yasa koyucunun takdirindedir. Öte yandan, yükümlünün ödeme emri tebliğ edilmeden önceki aşamalarda idari işlemlere karşı dava açma hakkı da bulunmaktadır.

Yasakoyucu tarafından, ödeme emrinin özellik ve niteliği ile diğer idari işlemlerin özellik ve niteliklerindeki farklılıklar ve kamu hizmetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için kamu alacaklarının sürüncemede bırakılmamasındaki kamu yararı gözetilerek, ödeme emrine karşı açılacak davalar için dava açma süresinin 7 gün olarak öngörülmesi, Anayasa'nın 2., 36., 125. ve 142. maddelerine aykırı görülmemiştir. İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyuları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 21.7.1953 günlü, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "... 7 gün içinde..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

6.1.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz

Üye
Fulya

PAKSÜT

KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/90

Karar Sayısı : 2011/47

Karar Günü : 10.3.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay Beşinci Daire

İTİRAZIN KONUSU : 20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'nın 7., 123. ve 128. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nda grup koordinatörü unvanıyla çalışmakta iken Kurumun teşkilat yönetmeliğinde yapılan değişiklik sonucunda kadrosu kaldırılan ve söz konusu yönetmelik değişikliği ile ihdas edilen daha alt düzeydeki yeni bir kadroya atanan davacının, atama işlemine dayanak oluşturan yönetmelik hükmünün iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle açtığı davaya bakan Danıştay Beşinci Daire, sözü edilen yönetmeliğin dayanağını oluşturan itiraz konusu kuralın Anayasaya aykırı olduğu yönündeki savı ciddi bularak iptal ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“ (...) 4.10.2008 günlü ve 27014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 14. maddesi ile anılan Yönetmeliğe eklenen Geçici 3. maddenin, aynı Yönetmeliğin 15. maddesinin iptaline ve yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmesi istemiyle Başbakanlık ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanlığı'na karşı açılan davada; davacının, dava konusu Yönetmeliğin dayanağını oluşturan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasının; Anayasa'nın 7. ve 123/1. ve 128/2. maddelerine aykırılığı iddiasıyla dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilmesi istemi incelendi:

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun “Kurum Personelinin statüsü, atanma usulü ve özlük hakları” başlıklı 9. maddesinin birinci fıkrasında; “Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış

ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları Kurul'un önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almıştır.

19.1.2002 günlü, 24645 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; "Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun teşkilatı, hizmet birimleri ve bu birimlerin görev ve sorumlulukları, kadro unvan ve sayıları, personelin ücret ve mali hakları ile sosyal güvenlik hakları ve durumları bu Yönetmelikte düzenlenmiştir." hükmüne, "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde; "Bu Yönetmelik 20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmüne, "Kadro, Unvan ve Sayıları" başlıklı 22. maddesinde; "Kurum asli ve sürekli hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerekli kadrolara ait unvanlar ile sayılarına ekli I sayılı cetvelde yer verilmiştir. Kadro, unvan ve sayılarının kurum hizmet birimleri itibarıyla dağılımını yapmaya Kurul yetkilidir. Kurumun uzmanlık gerektiren hizmetlerinde, Kurul kararıyla ve sayıları 50'yi geçmemek üzere sözleşmeli yerli ve yabancı uzman istihdam edilir." hükmüne yer verilmiş, ekli (I) sayılı cetvelde kadro unvan ve sayıları belirlenmiştir.

4.10.2008 günlü, 27014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yukarıda belirtilen Yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair Yönetmeliğin 14. maddesi ile anılan Yönetmeliğe eklenen Geçici 3. maddede; "Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihte Büro Görevlisi kadrosunda bulunanlar başka hiç bir işleme gerek kalmaksızın Yönetim Görevlisi kadrosuna atanmış sayılırlar. Kadrosu kaldırılmış olanlar ise, durumlarına uygun münhal kadrolara atanırlar." hükmü düzenlenmiş, 15. maddesinde; "Aynı Yönetmeliğin eki (I) sayılı cetvel ekte yer aldığı şekilde değiştirilmiştir." hükmü ile ekli (I) sayılı cetvelde kadro unvan ve sayıları belirlenmiştir.

4628 sayılı Yasayla oluşturulan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun çalışma usul ve esasları aynı Yasayla belirlenmiştir. Yasayla kurulmuş kamu tüzel kişisi olan Kurumun hizmet birimlerinin ve bu birimlerin kadro unvan ve sayılarının da yasayla belirlenmesi gerekirken yönetmelik ile düzenleneceği yolunda hüküm getiren 4628 sayılı Yasa'nın 9. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'nın 7., 123. maddesinin birinci fıkrası ve 128. maddesi ikinci fıkrasına aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin 20.11.2003 günlü, E:2002/32, K:2003/100 sayılı kararı ile 4733 sayılı Yasa ile oluşturulan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'nun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları, sayıları ve kurum personelinin emeklilik statülerinin belirlenmesi açısından durumu, kurumların önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin 9. maddesinin A bendinin 2 numaralı alt bendi Anayasa'nın 7 nci maddesine, 123. maddesinin birinci fıkrasına ve 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı görülerek iptal edilmiştir.

Bir davaya bakmakta olan Mahkemenin, taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varması durumunda tarafların bu konudaki sav ve savunmalarını ve kendisini bu kaniya götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurması gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin 2. fıkrası gereğince, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dosyada bulunan ilgili belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 9.10.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun iptali istenilen fıkrayı da içeren *Kurum personelinin statüsü, atanma usulü ve özlük hakları* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

“Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, idari hizmet sözleşmesi ile sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurum personeli ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Kurum için çalıştıkları süre zarfında, tüm personelin, Kurumdaki görevlerine başlamadan önceki sosyal güvenlik kurumları tarafından sağlanan her türlü hakları saklı kalır.

Yerli ve yabancı uzmanlar, birinci fıkrada belirtilen yönetmelik kapsamında, Başkanlığın hazırlayıp Kurulun onayı ile yürürlüğe konacak yönetmelik esaslarına göre istihdam edilebilir.

Kurum personeli, uzmanlık gerektiren görevlerde Bakanlık, bağlı ve ilgili kuruluşları ile enerjiye ilişkin konularla iştigal eden diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personel arasından çalıştığı kuruluş veya kurumun izni ile Kurul tarafından atanır.

Kamu kurum ve kuruluşları dışından yapılacak atamalara ve personel kariyer sisteminin oluşturulmasına dair düzenleme çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kurul üyeleri ve Kurum personelinin ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

Kurul Başkanı ve Kurul üyeleri ile diğer Kurum personeli, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabidir. Kurul Başkan ve üyeliklerine atanmaların Kurulda görev yaptıkları sürece eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu veya özel mevzuatla düzenlenmiş personel rejimine tabi olanlar Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra, başvuruları halinde bu Kanunun 6 ncı maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgili Bakan tarafından mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

(Değişik cümle: 18/4/2001 - 4646/18 md.) Emeklilik açısından Kurum personelinin durumu, Başkanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Buna bağlı olmaksızın, emeklilik konusunda, Kurul Başkanının Bakanlık Müsteşarına, Kurul üyelerinin ise Bakanlık Müsteşar Yardımcısına denk statülerinin olduğu kabul edilir.

Kurul Başkanı ve Kurul üyelerinin aylık net ücretleri, en yüksek Devlet memurunun her türlü ödemeler dahil aylık net ücretinin iki katını geçmemek üzere, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilir.

Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Başkanlığın teklifi üzerine Kurulca tespit edilir.

Kurul Başkanı, Kurul üyeleri ve Kurum personeli ile vekalet ve istisna akdi ile hizmet verenlerin görevlerinin ifası sırasında yaptıkları masraflardan hangilerinin Kurum bütçesinden karşılanabileceğine dair usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 4/12/2003-5015/26 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarında en az beş yıl süre ile görev yapan ve en az dört yıl süreli eğitim veren yüksek öğrenim kurumlarından mezun olan ve kamu personeli dil sınavı sonucu A derecesinde dil bildiğini belgeleyenler veya özel sektörde beş yıldan fazla hizmeti olup yüksek öğrenim ile dil konusunda aynı şartları haiz olanlardan, hizmetine ihtiyaç bulunanlar, bu kurum ve kuruluşlarda fiilen çalışmış oldukları süreler de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle, 31.12.2004 tarihine kadar Kurumda durumlarına uygun boş kadrolara 657 sayılı Kanunun sınav ve adaylık

hükümlerine uyulmaksızın uzman olarak atanabilirler. Bu özelliklere sahip olmayan Petrol İşleri Genel Müdürlüğü personeli de, istekleri halinde ve Kurum ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün mutabakatı alınmak şartıyla, Kurumda büro personeli olarak görevlendirilebilir. 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre istihdam edilmekte olanların bu hükme istinaden Kurum kadrolarına atanmaları, anılan Kanun hükümleri kapsamında değerlendirilir ve kıdem tazminatları kurumları tarafından ödenir.

(Ek fıkra: 4/12/2003-5015/26 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle Kurumun teşkilatlanması yeniden yapılır. Kurumda ücret ve malî haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak idarî hizmet sözleşmesi ile sözleşmeli olarak istihdam edilen personelden; Kurum teşkilât yapısındaki değişiklik sebebiyle kadrosu kaldırılan, değiştirilen veya teşkilât kadrolarının hizmet icaplarına nitelikleri uygun olmadığı Kurulca tespit edilen ihtiyaç fazlası personel yukarıdaki yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir ve bu Başkanlıkça onbeş gün içerisinde ilgililerin kamu kurum ve kuruluşlarına atama teklifi yapılır. Kamu kurum ve kuruluşları, atama teklifi yapılan ilgili personeli durumlarına uygun boş kadrolara on gün içerisinde atarlar. Bu şekilde atanan personelin işe başlama sürelerine ve işe başlamamaları halinde yapılacak işlemlere ilişkin olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 62 ve 63 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Kurum personelinin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmalarının yeni görevlerine başlayacakları tarihe kadarki geçecek sürede ücret ve malî hakları Kurumca ödenir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 7., 123. ve 128. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 22.12.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 4628 sayılı Yasayla oluşturulan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun çalışma usul ve esaslarının aynı Yasayla belirlendiği, yasayla kurulmuş kamu tüzel kişisi olan Kurumun hizmet birimlerinin ve bu birimlerin kadro unvan ve sayılarının da yasayla belirlenmesi gerekirken yönetmelik ile düzenleneceği yolunda hüküm getiren 4628 sayılı Yasa'nın 9. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'nın 7., 123. maddesinin birinci fıkrası ve 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin itiraz konusu birinci fıkrasının ilk cümlesinde “*Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur.*” hükmü yer almakta, ikinci cümlesinde ise “*Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayıları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.*” denilmektedir.

İtiraz konusu fıkranın birinci cümlesinde Kurumun hangi hizmet birimlerinden oluşacağı belirtilmiş ve bu birimlerin idari kademelenmede hangi basamakta yer alacakları yasada gösterilmiştir. Böylece kanunla düzenleme koşulu yerine getirildiğinden birinci cümlede Anayasaya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

İtiraz konusu fıkranın ikinci cümlesinde ise, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, kadro unvanları ve sayılarının Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinden ne anlaşılması gerektiği hususu açıklanmıştır. Buna göre, yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasa'da yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez.

Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında ise "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*" hükmü yer almaktadır. Bu maddede yer alan düzenleme, idarenin kanuniliği ilkesine vücut vermektedir. İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde, açık bir biçimde yasayla düzenlenmesini gerekli kılar.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında ise "*Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. (Ek cümle: 12/9/2010 – 5982/12 md.) Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.*" hükmü yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında, Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasının kapsamına giren kişilerin statülerine ve özlük haklarına ilişkin düzenlemelerin yasayla yapılması gerektiği, bu konuların düzenlenmesinin idarenin düzenleyici işlemlerine bırakılmasının Anayasa'ya aykırı olacağı hususu vurgulanmıştır.

İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin hizmet birimleri ile bu birimlerin kadro ve görev unvanlarının ve görevlerinin yasayla düzenlenmesini de içerir. Kadrolar, bir kamu hizmetinin teşkilatlanmasının ön koşuludur. Kadro unvanı, personelin yerine getireceği görevlerini, yetkilerini, haklarını ve yükümlülüklerini, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük haklarını ifade etmektedir. Kadro unvanı ile personelin özellikle aylık ve ödenekleri ve diğer özlük hakları arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Kadro ile birlikte, ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinde istihdam edilecek personelin niteliklerinin Yasa ile belirlenmesi gerekir.

EPDK'nun da içinde yer aldığı düzenleyici ve denetleyici kurumlar, yasayla kurulmuş olan kamu tüzel kişileridir ve bunlar Anayasanın 123. maddesinde ifade edildiği üzere, idarenin bütünlüğü içinde yer alırlar ve yasayla düzenlenmeleri gerekir. İdarenin yasallığı ilkesi ise, idarenin organlarının/hizmet birimlerinin de yasayla düzenlenmesini gerektirir.

Keza, düzenleyici ve denetleyici kurumlarca gerçekleştirilen ve genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden kamu görevlilerinin statüleri, Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrası gereğince yasayla düzenlenmek durumundadır.

Aynı şekilde, idarenin sahip olacağı kadroların ihdası ve kaldırılması konuları da kamu görevlilerinin statüsü ile yakından ilgili olduğundan bu alanın da yasayla düzenlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu fıkranın ikinci cümlesi, Anayasa'nın 7., 123. ve 128. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

VI- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanarak, beşinci fıkrasında Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görürse yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Kanun'un 9. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 10.3.2011 gününde karar verilmiştir.

VII- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasının;

1- Birinci cümlesine yönelik iptal istemi, 10.3.2011 günlü, E.2009/90, K.2011/47 sayılı kararla reddedildiğinden, bu cümleye ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

2- İkinci cümlesinin iptaline ilişkin hükmün süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu cümlelerin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

10.3.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VIII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışmayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyuları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasının;

a- Birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

b- İkinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,
OYBİRLİĞİYLE,

3- 4628 sayılı Kanun'un 9. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

10.3.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2010/106

Karar Sayısı : 2011/55

Karar Günü : 17.3.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Diyarbakır Birinci İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na, 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen Geçici 20. maddesinde yer alan "...*bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup...*" ibaresinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursunu bitiren, ancak dört yıllık yüksek öğretimine devam eden davacının (A) grubu polis amiri olmak için yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine açılan davada, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"ANAYASA MAHKEMESİNE MÜRACAAT NEDENİ:

4638 sayılı Yasa ile 3201 sayılı Yasanın emniyet teşkilatındaki terfi ve atamaları düzenleyen 55. maddesinde değişiklik yapılmış ve önceki 55. madde hükmüne güvenerek sayılan koşulları yerine getiren ve getirmek üzere olan kişilerin kazanılmış haklarını

korunmaya yönelik de iptale konu edilen geçici 20. madde hükmü getirilmiştir. Dolayısıyla geçici 20. madde hükmünün daha iyi değerlendirilebilmesi için, öncelikle 3201 sayılı Yasanın 55. maddesinin 4638 sayılı Yasa öncesi ve sonrası halinin incelenmesi gerekmektedir.

A- 4638 sayılı Yasa Öncesi Durum;

1) 14.1.1988 günlü, 311 sayılı KHK'nin 17. maddesiyle 55. maddede yapılan değişiklik; polis amirlerinin tahsil durumları itibariyle 4 yıl ve daha yukarı yüksek öğrenimlilerinin (A), diğer yüksek öğrenimlilerinin (B), Lise öğrenimlerinin (C), Orta öğrenimlilerinin (D) grubunu oluşturacağı hükme bağlanmıştır.

2) 29.5.1991 günlü, 3748 sayılı Kanununun 1. maddesiyle 55. maddede yapılan değişiklik; polis amirlerinden, polis akademisi mezunları, polis akademisi mezunu sayılanlar, Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere okutulan burslular hariç en az 4 yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olanlar ile 4 yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az 6 aylık komiser yardımcılığı kursunu başarı ile bitirmiş olanların (A), diğer polis amirlerinin (B) grubunu oluşturacağı belirtilmiştir.

3) 12.7.2000 günlü, 611 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle 55. maddede yapılan değişiklik; polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az 4 yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanların (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanların (B) grubunu oluşturacağı hükme bağlanmıştır.

B) 4638 sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik;

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasanın 1. maddesi ile değişik 55. maddesinde, polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az dört yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanların (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanların (B) grubunu oluşturacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere 4638 sayılı Yasa öncesinde, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az altı aylık komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların (A) grubu polis amiri olmaları mümkün iken, 4638 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik ile bu yol kapatılmış bulunmaktadır.

Ancak,4638 sayılı Yasa öncesinde (A) grubu polis amiri olabilmek için gerekli koşulları yerine getirmek üzere olan kişilerin kazanılmış haklarının korunmasına yönelik olarak da 3201 sayılı Yasa'ya geçici 20. madde eklenmiştir.

İptale konu geçici 20. maddenin ilk halinde; "kanunun yürürlüğe girdiği 24.01.2001 tarihinden önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olan ve komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin (A) grubu polis amiri olarak değerlendirileceği" belirtilmiş olduğundan, 21.04.2001 tarihinde komiser yardımcılığı kursunda olanların bu tarihte kursu henüz bitirmemiş olmaları, sebebiyle davalı idarece bu kişiler kapsam dışında bırakılmış, açılan bir davada Konya 1. İdare Mahkemesince verilen 24/03/2005 tarihli kararla geçici 20. maddede yer alan; "dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler..." ibaresinin Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurmalarına karar verilmiş, bunun üzerine Anayasa Mahkemesininin 07/02/2008 tarih ve E.2005/38, K.2008/53 sayılı kararıyla anılan maddede yer alan "dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler..." ibaresi; "Bu durumda, komiser yardımcılığı kursuna devam etmekte iken çıkarılan 4638 sayılı Yasa ile Emniyet Teşkilatı Kanununa eklenen geçici 20. maddede komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin (A) grubunda değerlendirileceği yolundaki düzenlemenin kapsamına anılan yasanın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin alınmamış olması hukuk güvenliği ilkesine aykırılık oluşturduğu..." gerekçesiyle iptal edilmiş, iptal kararı sonrasında 21/04/2001 tarihinde komiser yardımcılığı kursunu bitirip (B) grubu polis amirliğine atananların açıkları davalarda ilk derece Mahkemelerince verilen iptal kararları Danıştay 12. Dairesince bozulmuş, Gaziantep 1. İdare Mahkemesininin iptal kararında ısrar

etmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 16/09/2009 tarih ve E.2009/595, K.2009/1708 sayılı kararıyla; yukarıda anılan Anayasa Mahkemesi kararından, kararın gerekçesinde belirtilen hususlardan ve Yasa koyucu tarafından Anayasa Mahkemesince belirtilen süre içerisinde düzenleme yapılmamasından hareketle davalı idarenin teyiz isteminin reddi ile ısrar-iptal kararının onanmasına karar verilmiş, ilk derece Mahkemeleri de bu karar doğrultusunda kanunun yayımı tarihinde kursta olanların açtıkları davalarda iptal kararları vermiştir.

İş bu dava ise; geçici 20. maddenin yürürlüğe girdiği 21/04/2001 tarihinden önce 1999 yılında komiser yardımcılığı kursunu bitirmiş, ancak bu tarihte dört yıllık yüksek öğretime devam eden davacının, 4638 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden yaklaşık 45 gün sonra dört yıllık okuldan mezun olması ve Anayasa Mahkemesinin belirtilen kararı sonrasında gelişen ve yukarıda belirtilen hukuki durum üzerine (A) grubu polis amiri olmak için yapmış olduğu başvurunun, geçici 20. maddeye dayanılarak reddedilmesi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

4638 sayılı Yasa yürürlüğe girmeseydi, davacının 45 gün sonra 3201 sayılı Yasanın o tarihte yürürlükte olan 55. maddesi uyarınca (A) grubu polis amiri olarak atanacağı konusunda her hangi bir ihtilaf bulunmamaktadır. Zira davacı (A) grubu polis amiri olabilmek için gerekli koşullardan ilkinin; 1999 yılında komiser yardımcılığı kursunu bitirmek suretiyle yerine getirmiş, ikinci koşul olan dört yıllık yüksek öğretim kurumundan mezun olma koşulunu ise bitirme aşamasına gelmiş, nitekim 45 gün sonrada bu koşulu tamamlamıştır. Davacının kendiliğinden değil, 3201 sayılı Yasanın o tarihte geçerli olan 55. maddesi hükmüne dayanarak bu yola girdiği açıktır. Mevcut Yasa maddesine güvenerek bu yola girmiş ve belli bir aşamaya gelmiş olan davacının 4638 sayılı Yasa ile 3201 sayılı Yasanın 55. maddesinde yapılan değişiklik ile (A) grubu polis amiri olmak imkanı kalmamış, bir başka anlatımla davacı ve davacıyla aynı pozisyonda olanlara (A) grubu polis amiri olma yolu kapatılmıştır. Öyleyse davacı ve davacı ile aynı hukuki durumda olan kişilerin durumları ne olacaktır? Bu aşamada 3201 sayılı Yasaya 4638 sayılı Yasayla eklenen geçici 20. madde hükmünün değerlendirilmesi gerekmektedir. Anayasa Mahkemesinin sözü edilen K.2008/53 sayılı kararında belirtildiği üzere "...yasanın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin yasa kapsamına alınmamış olması ..." nasıl hukuki güvenlik ilkesine aykırılık taşıyor ise, aynı şekilde "yasanın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursunu bitiren ve dört yıllık yüksek öğretime devam edenlerin..." yasa kapsamına alınmaması da bir eksikliktir. İptale konu edilen geçici 20. maddede yer alan; "bulunduğu rütbede dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup" şeklindeki ibare , o tarihte henüz mezun olmamış olan davacıyı kapsamadığından, bir başka anlatımla geçici 20. maddedeki bu ibareler (A) grubu polis amiri olmak için gerekli koşulları yerine getirme sürecine giren ve mevcut yasal düzenlemeye güvenerek haklı bir beklenti içerisinde bulunan davacının hakkını koruyucu olacak şekilde düzenlenmediğinden ya da gelinen noktada davacının (A) grubu polis amiri olarak atanmasına engelin geçici 20. maddede yer alan ibareler olduğundan, ihtilafa uygulanacak maddenin geçici 20. maddede yer alan ibareler olması sebebiyle anılan ibarelerin Anayasanın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptali gerekmektedir.

ANAYASAYA AYKIRILIK SEBEPLERİ :

1-) ANAYASANIN 2. MADDESİ YÖNÜNDEN : Anayasanın 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir" hükmüne yer verilmektedir. Hukuk Devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu, adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmekle kendisini yükümlü sayan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir. Hukuk devleti, devletin tüm organlarının (yasama organı da dahil), hukuk kuralları ile öncelikle kendisini bağlı sayan bir devlettir. Bu bağlamda yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken ki takdiri sınırsız ve keyfi olmayıp, hukuk devleti ilkeleriyle sınırlıdır.

Hukuk devleti ilkeleri de doktrinde değişik şekillerde dile getirilmiş olup, bunlardan birisi de hukuki güvenlik ilkesidir. (Doç. Dr.Bahtiyar Akyılmaz-İdare Hukuku Sayram Yayınları-Konya 2003)

HUKUKİ GÜVENLİK İLKESİ: Hukuk devleti; yönetilenlere hukuk güvenlik sağlayan bir yapılanma olup, bunu gerçekleştirirken de devlet görevlerinin belirli kurallar içinde yürütülmesi amaçlanmıştır. Daha açık bir anlatımla hukuk devleti anlayışı, bir ülkede yerleşmiş hukuk düzenine yalnız yönetilenlerin değil yönetiminde uymasını gerektirecek kurallar bütünüdür. Bu ilkenin bir anlam kazanabilmesi için, o ülkede egemen olan hukukun yönetilenlere, devlete karşı da hukuk güvenliği sağlaması boyutunun da gerçekleşmesi gerektiği tartışmasıdır. Böylelikle devlet, toplum yaşamını düzenlerken ortaya koyduğu ilkelerle kişilerde tam bir güven duygusu yaratacak, onlara hukuk kurallarının tam anlamıyla geçerli olduğu ve toplumun bütün unsurlarıyla birlikte uyum içinde yürüdüğünü gösteren bir güven ortamını tesis edecektir. (Danıştay) 1, I.D.12.06.1995, K: 1995/1861 D. Dergisi 5.90.1180-1181)

Hukuki güvenlik, devlet faaliyetlerinin önceden “öngörülebilir” “tahmin edilebilir” olmasını gerektirir. Bu sebeple devlet faaliyetleri önceden hukuk kuralları ile düzenlenmeli ve mümkün olduğunca hukuki istikrar sağlanmalıdır. Diğer taraftan idarenin tek yanlı işlem yapma üstünlüğüne karşı, güvence niteliğindeki kurullarla (bireylere katılma, dinlenilme ve savunma hakkı gibi haklar tanınarak) birey ile idare arasında denge sağlamaktır.

Ayrıca İdare, bireyin haklı beklentilerine uygun davranmalıdır. Zira kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirebilmesi, devlete güven duyması ancak hukuki güvenliğin sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde mümkün olabilecektir. (Doç. Dr. Bahtiyar Akyılmaz idare Hukuku-Sayram Yayınları-2003 Konya)

Maddi olay ile hukuki güvenlik ilkesi birlikte değerlendirildiğinde;

Davacının (A) grubu polis amiri olabilmesi için 3201 sayılı Yasanın o tarihte geçerli olan 55. maddesine göre iki koşulu yerine getirmesi gerektiği, bu koşulların; komiser yardımcılığı kursunu bitirmek ile dört yıllık yüksek öğretimden mezun olmak olduğu, devletin koyduğu mevcut kurallarını davacının ciddiye aldığı, bunun için komiser yardımcılığı kursunu tamamladığı dört yıllık yüksek öğretimi ise bitirme aşamasına geldiği görülmektedir. Eğer 4638 sayılı Yasa yürürlüğe girmeseydi davacının 45 gün sonra (A) grubu polis amiri olarak atanacağı rahatlıkla söylenebilirdi. Davacının (A) grubu polis amiri olarak atanmasına 45 gün kala gerekli olan koşulları değiştirmek, bunu yaparken de davacının önceki koşulları gerçekleştirilebilmek için yapmış olduğu gayreti ve sarfetmiş olduğu emeği dikkate almamak, Devlete olan güveni zedeler.

Bilindiği üzere hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Bu sebeple, geçici 20. maddede yer alan ve iptale konu edilen ibarelerin Anayasanın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

2-) ANAYASANIN 10. MADDESİ YÖNÜNDEN : Anayasanın 10. maddesinde “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım, gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet Organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” hükmüne yer verilmiştir. Buna göre yasa koyucu düzenlemeler yaparken, aynı konumda olanların farklı haklardan yararlanır hale gelmemelerine özen göstermek zorundadır.

4638 sayılı Yasa yürürlüğe girdiğinde (A) grubu polis amiri olabilmek için gerekli olan koşulları yerine getirme sürecinde iki ayrı grubun bulunduğu görülmektedir. Bunlardan ilki; dört yıllık yüksek öğrenimi bitirmiş, ancak henüz komiser yardımcılığı kursunu bitirmemiş olanlardır. Bu kişilerin açtıkları davalar neticesinde geçici 20. maddenin ilgili ibarelerinin Anayasa Mahkemesince iptal edildiği ve bu kişilerin Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu kararı sonrasında (A) grubu komiser olarak atandığı açık ve ihtilafsızdır. İkinci grubu

oluşturan kişiler ise;komiser yardımcığı kursunu bitiren ve dört yıllık yüksek öğretimi bitirme aşamasında olan kişilerdir ki, bu kişiler dört yıllık yüksek öğrenimi bitirdiği halde iptali istenen ibarenin varlığı sebebiyle (A) grubu komiser olarak atanamamaktadırlar. 4638 sayılı Yasa öncesinde her iki grubta bulunan kişiler aynı maddi ve hukuki durumlarının aynı olduğu görülmektedir. Ancak Anayasa Mahkemesinin yukarıda sözü edilen K.2008/53 kararı ile Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunun K.2009/1708 sayılı kararı sonrasında iki grub arasındaki eşitliğin kalktığı söylenebilir.

Bilindiği üzere “Yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunanlar kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Buna göre; 4638 sayılı Yasa öncesinde bir madalyonun iki yüzü pozisyonunda olan bu iki grup arasında hukuksal bir eşitlik var iken ortaya çıkan yeni hukuksal durum karşısında bu eşitliğin bozulduğu, sözü edilen ibarelerin Anayasa Mahkemesince iptali halinde eşitliğin tekrar sağlanacağı kuşkusuzdur.

Bu sebeple, geçici 20. maddenin ilgili ibarelerinin Anayasanın 10. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle 3201 sayılı Yasanın 4638 sayılı Yasanın 5. maddesi ile getirilen geçici 20. maddesinde yer alan “bulunduğu rütbede dört yıllık yüksek öğretim kurumundan mezun olup, ...” ibaresinin Anayasanın 2. ve 10. maddelerine aykırılık teşkil ettiği gerekçesi ile iptali talebiyle Anayasa Mahkemesine itirazın gidilmesine, dava dosyasının tüm belgeleriyle onaylı suretlerinin dosya oluşturularak karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesine sunulmasına, iş bu karar ile dosya suretinin Yüksek Mahkemeye ulaşmasından itibaren beş ay karar verilinceye kadar davanın bekletilmesine 24/09/2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’na 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Kanun’un 5. maddesiyle eklenen ve iptali istenilen ibareyi de içeren Geçici 20. maddesi şöyledir:

“Bu Kanun Hükmünde Karamamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, **bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup** (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN ve Celal Mümtaz AKINCI’nın katılımlarıyla 7.12.2010 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Genel Açıklama

Polis amiri rütbelerine yapılacak atama ve terfilere ilişkin usul ve esaslar, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinde düzenlenmektedir.

25.9.2000 tarihinde yürürlüğe giren 611 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesi değiştirilmiş ve *"Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az 4 yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur."* hükmü getirilmiştir.

Söz konusu değişiklikten önce, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az altı aylık komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların da (A) grubu polis amiri olmaları öngörüldüğünden, bu kişilerin kazanılmış haklarının korunmasına yönelik olarak 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3201 sayılı Yasa'ya geçici 20. madde eklenmiş ve *"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir."* denilmiştir.

611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, dayanağı olan 4588 sayılı Yetki Yasası'nın iptal edilmiş olması nedeniyle yasal ve anayasal dayanaktan yoksun kaldığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinin 31.10.2000 günlü, E:2000/69, K:2000/42 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve 3201 sayılı Kanun'un değişik 55. maddesi ile geçici 20. maddesinin de aralarında yer aldığı 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin *"doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince BU KURALLARA İLİŞKİN İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE"* karar verilmiştir. Bu karar 7.11.2000 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 21.4.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4638 sayılı Yasa'nın, 1. maddesiyle değiştirilen 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinde, (A) ve (B) polis amiri gruplarının kapsamını belirleyen 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'deki hükme aynen yer verilmiş, 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 20. madde ile de bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce (A) grubu olarak atanan veya (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin kazanılmış hakları korunmuştur.

B- İtiraz Konusu Kuralın Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu

Başvuru kararında, 4638 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile 3201 sayılı Yasa'nın Emniyet Teşkilatındaki terfi ve atamaları düzenleyen 55. maddesinde değişiklik yapıldığı, değişiklik öncesi mevzuat hükümlerine göre, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polislerden en az altı aylık komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların da (A) grubu polis amiri olma hakkı bulunmakta iken, yapılan değişiklikle artık bu hakkın sona erdiği, söz konusu Yasa'nın 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya değişiklik öncesi mevzuat hükmüne güvenerek anılan maddede sayılan koşullarından her ikisini birlikte taşıyanların kazanılmış haklarının korunmasına yönelik olarak itiraz konusu kuralın ilk hali eklenmiş ise de 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte bahsi geçen şartlardan sadece birini taşıyıp diğerini taşımayanların (A) grubu polis amiri olma beklentilerinin karşılanmadığı, anılan Yasa yürürlüğe girdiğinde (A) grubu polis amiri olabilmek için gerekli olan koşulları yerine getirme sürecinde iki ayrı grubun bulunduğu, bunlardan ilkinin; dört yıllık yüksek öğrenimi bitirmiş, ancak henüz komiser yardımcılığı kursunu bitirmemiş olanlardan oluştuğu, bu kişilerin açtıkları davalar neticesinde kuralın komiser yardımcılığı kursunu bitirmemiş olanları etkileyen ibarenin Anayasa Mahkemesince iptal edildiği ve bu kişilerin (A) grubu polis amiri

olarak atandığı, ikinci grubu oluşturan kişilerin ise; komiser yardımcılığı kursunu bitiren ve dört yıllık yüksek öğretimi bitirme aşamasında olan kişilerden oluştuğu, bunların dört yıllık yüksek öğrenimi bitirdiği halde itiraz konusu kuralda yer alan ibarenin varlığı sebebiyle (A) grubu polis amiri olamadığı, 4638 sayılı Yasa öncesinde her iki grupta bulunan kişilerin aynı maddi ve hukuki durumda olduğu, ancak Anayasa Mahkemesinin bahsi geçen kararı sonrasında iki grup arasındaki eşitliğin kalktığı, kuraldaki ibarenin iptali ile eşitliğin sağlanacağı, belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olan kuralın iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin, (A) grubunda değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bu tarihte anılan kursu bitirmekle birlikte henüz dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olmayanlar aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırmasına esas alınamazlar.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Kazanılmış haklara saygı ilkesi, hukukun genel ilkelerinden birisini oluşturmaktadır. Kazanılmış hak, özel hukuk ve kamu hukuku alanlarında genel olarak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel yasa kurallarının bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunmasıdır. Kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın, yeni yasadaki önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır.

Bir statüye bağlı olarak ileriye dönük beklenen haklar, kazanılmış hak niteliği taşımadığından 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce (A) grubu polis amiri unvanını kazanmamış olan kişilerin (A) grubu polis amirliği yönünden kazanılmış haklarından söz edilebilmesi olanaklı değildir.

Diğer taraftan hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri olan hukuk güvenliği ile kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

İtiraz konusu kuralın ilk halinde yer alan "...dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile..." ibaresi Anayasa Mahkemesinin 7.2.2008 günlü, E.2005/38 ve K.2008/53 sayılı kararı ile 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 21.4.2001 tarihinde komiser yardımcılığı kursunda bulunan kişilerde değişiklik öncesi mevzuat hükümlerine göre (A) grubu polis amiri olma beklentisi oluşturulduğundan bahisle ve düzenlemenin kapsamına anılan Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin alınmamasının, hukuk güvenliği ilkesine aykırılık oluşturduğu

gerekçesiyle iptal edildiği, bu konuda söz konusu karar sonrasında idarece bir düzenleme de yapılmadığı görülmektedir.

3201 sayılı Yasa'nın terfi ve atamaları düzenleyen 55. maddesinin 4638 sayılı Yasa ile değiştirilmesinden önceki hükümlerine göre, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polislerden komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların da (A) grubu polis amiri olma hakkının bulunması nedeniyle, anılan mevzuat hükümlerine güvenerek (A) grubu polis amiri olma beklentisiyle bir kısım polislerin yüksek öğretim mezunu iken, Polis Akademisinde komiser yardımcılığı kursuna katıldığı, diğer bir kısmının ise komiser yardımcılığı kursunu bitirdikten sonra, yüksek öğretime girdiği ve her iki grupta bulunan kişilerin bir süre sonra komiser yardımcılığı kursunu veya yüksek öğrenimi bitireceği açıktır.

İtiraz konusu kuralla (A) grubu polis amiri olarak atanmak için gerekli olan her iki şartı taşıyan kişilerin kazanılmış haklarının korunması amaçlanmakta iken, (A) grubu polis amiri olmak için gerekli koşullardan birini tamamlayıp diğerini yerine getirme sürecine giren ve mevcut yasal düzenlemeye güvenerek haklı bir beklenti içerisinde bulunanların (A) grubu polis amiri olma beklentilerinin engellendiği görülmektedir. Nitekim İtiraz konusu kuralın ilk halinde yer alan ve komiser yardımcılığı kursunu bitirmemiş olanları etkileyen kısmı da Anayasa Mahkemesinin anılan kararıyla hukuk güvenliği ilkesinden bahisle iptal edilmiştir. 4638 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursunu bitirerek dört yıllık yüksek öğretime devam eden kişilerin de hukuk güvenliği ilkesinden yararlandırılmaları gerekmektedir.

Bu durumda, komiser yardımcılığı kursunu tamamlayarak yüksek öğrenime devam etmekte iken çıkarılan 4638 sayılı Yasa ile Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 20. maddede, bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin (A) grubunda değerlendirileceği yolundaki düzenlemenin kapsamına anılan Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte yüksek öğrenime devam edenlerin alınmamış olması, hukuk güvenliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenle, kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

VI- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle eklenen Geçici 20. maddesinde yer alan "... bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

17.3.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/51

Karar Sayısı : 2011/46

Karar Günü : 10.3.2011

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve K. Kemal ANADOL

İPTAL DAVASININ KONUSU : 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentleri ile (C) ve (D) fıkralarının, Anayasa'nın 2., 7., 11., 43., 153. ve 169. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemini içeren 28.5.2008 tarihli dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“III. GEREKÇE

1) 07.05.2008 Tarihli ve 5761 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci Maddesi ile Değiştirilen 12.03.1982 Tarihli ve 2634 Sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) Alt Bentlerinin Anayasaya Aykırılığı

07.05.2008 tarihli ve 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının iptali istenen alt bentleri de içeren (1) numaralı bendinde, Turizm alanlarında ve turizm merkezlerinde imar planları yapılmış ve turizme ayrılmış yerlerde Hazineye ait yeterli alanın bulunmadığı durumlarda, 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerin Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi üzerine, Çevre ve Orman Bakanlığınca bu Bakanlığa tahsis edileceği belirtilmekte, aynı maddenin (D) fıkrasında ise, Bakanlığın tasarrufuna geçen bu taşınmazları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere tahsis etmeye Bakanlık yetkili kılınmış ve

taşınmazlar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi ve bunlardan alt yapı için gerekli olanlar üzerinde, alt yapıyı gerçekleştirecek kamu kurumu lehine bedelsiz irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılması öngörülmüştür.

Bu durumda 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin alt bendinde sayılan ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerler; alt yapı hizmetlerine tahsis edilebilecek ve bu yerlerde turizm tesisleri yapılabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin 13.09.2000 gün ve E.2000/14, K.2000/21 sayılı kararında,

“Anayasanın 169 uncu maddesinde, ormanların ülke yönünden taşıdığı büyük önem gözetilerek, korunmaları ve geliştirilmeleri konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu özel ve ayrıntılı düzenlemenin ülkemizde orman örtüsünün sürekli yok edilmesi gerçeğinden kaynaklandığı kuşkusuzdur. Anayasanın 169 uncu maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi maddenin birinci fıkrası doğal kaynaklarımızın en önemlilerinden birisi olan ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için Devlete gereken tedbirleri alıp kanun koymayı ve bütün ormanların gözetimi ödevini getirmektedir.

İkinci fıkrada, Devlet ormanlarının yalnız Devletçe yönetilmesi ve işletilmesinin yasayla düzenleneceği, mülkiyeti ve yönetiminin özel kişilere devronulamayacağı belirtilmekte, maksatlı olarak yapılan orman tahripleri, ağaçlar ve ormanlara vaki tecavüzlerde ormanların zaman aşımı suretiyle mülk edinilemeyeceği, kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamayacağı kesin olarak hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği hususu da üçüncü fıkrada anayasal bir hüküm olarak yer almaktadır.”

denilmiş ve yine Anayasa Mahkemesinin 07.05.2007 günlü ve E.2007/169, K.2007/55 sayılı kararında da;

“Anayasa Mahkemesinin 17.12.2002 günlü, E.2000/75, K.2002/200 sayılı kararında da belirtildiği üzere, Devlet ormanlarının gerçek ve tüzel kişilere irtifak hakkı yoluyla tahsisi, karayolları, telefon, elektrik, su, gaz, petrol boru isale hatları, savunma tesisleri, sanatoryum gibi öncelikli kamu hizmetlerine ilişkin bina veya tesislerin orman arazileri üzerinde yapılması zorunluluğunun bulunduğu hallerde sınırlıdır. Önemli olan husus, bu hizmetlere ilişkin bina ve tesislerin Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasındaki kamu yararının orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hale getirmesidir. Bu çerçevede, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde turizm yatırımları için de Devlet ormanları üzerinde irtifak hakkı tesis edilebileceği kuşkusuzdur.

2634 sayılı Yasa'nın 8 inci maddesinin itiraz konusu bölümlerinde, hangi taşınmazların ve orman arazilerinin turizm yatırımlarına tahsis edileceği ile ilgili genel bir çerçeve çizilmekle beraber, ormanların turizm yatırımlarına tahsisinin hangi hallerde kaçınılmaz veya zorunlu sayılabileceğine dair herhangi bir ölçüte Yasada yer verilmemiştir.

Bu bağlamda, turizmin teşvik edilmesinde kamu yararı bulunduğu ve zorunlu olduğu ölçüde devlet orman alanlarının turizme tahsisinin gerektiği yadsınamazsa da, Anayasanın 169 uncu maddesinde ormanların Devletçe korunmasına verilen özel önem ve uzun dönemdeki yaşamsal kamu yararı karşısında, bu tahsislerin hangi hallerde zorunlu sayılacağına da belirginleştirilmesi Anayasanın yasa koyucuya yüklediği bir görev olarak kabul edilmelidir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, ormanların korunmasına ilişkin Anayasanın 169 uncu maddesindeki ilkeler doğrultusunda, turizm sektörünün özellik ve ihtiyaçlarını da dikkate alan ve ormanların turizm yatırımlarına tahsisini zorunluluk veya kaçınılmazlık hallerine özgüleyen belli ölçüt ve sınırlamalara yer verilmemesi nedeniyle itiraz konusu yasa kuralları Anayasanın 169 uncu maddesine aykırıdır; iptali gerekir.”

denilmek suretiyle bir orman alanının başka bir etkinliğe (sağlık, eğitim, spor gibi tesislere) tahsisinde aranması gerekli koşullar şu şekilde belirlenmiştir:

Gerçekleştirilmesi istenen etkinliğin,

a) orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesinin mümkün olamaması,

b) Devlet ormanları üzerinde bulunmasındaki veya yapılmasındaki kamu yararının, orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hale getirmesi

İptali istenen kurallarda öngörüldüğü biçimde orman alanlarında turizm yatırımları için irtifak hakkı tesisi, Anayasa Mahkemesinin kararında açıklanan koşulları karşılamamaktadır. Şöyle ki;

I- 2634 sayılı Kanununun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) numaralı bendinin (d) alt bendi yönünden

İptali istenen (d) bendi ile “*Eko - turizm kapsamında yer alan yayla turizmi, kırsal turizm ve benzeri turizm türlerine yönelik tesislerin yer alabileceği çevresel ve sosyal anlamda imkân sağlayan*” orman alanları turizm etkinliğine açılmaktadır.

Bu düzenlemede; bir orman alanının eko - turizm kapsamında bir etkinliğe sadece imkân sağlaması bu alanın söz konusu etkinliğe tahsisi için yeterli görülüş, etkinliğin Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasındaki kamu yararının, orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hale getirmesi diğer bir anlatımla ormanların korunmasına ilişkin Anayasanın 169 uncu maddesindeki ilkeler doğrultusunda, turizm sektörünün özellik ve ihtiyaçlarını da dikkate alan ve ormanların turizm yatırımlarına tahsisini zorunluluk veya kaçınılmazlık hallerine özgüleyen belli ölçüt ve sınırlamalara yer verilmemiştir.

Bu nedenle iptali istenen kural, Anayasanın 169 uncu maddesine aykırıdır.

Diğer taraftan, Anayasanın 153 üncü maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçek ve tüzelkişileri bağlayacağı öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında vurgulandığı gibi yasama organı yapacağı yeni düzenlemelerde daha önce aynı konuda verilen Anayasa Mahkemesi kararlarını göz önünde bulundurmamak, bu kararları etkisiz bırakacak biçimde yeni yasa çıkarmamak ve Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen kuralları tekrar yasalaştırmamak yükümlülüğündedir. Yasama organı, yasa çıkarırken iptal edilen yasaya ilişkin kararların sonuçları ile birlikte gerekçelerini de gözönünde bulundurmamak ve sözcükleri ayrı olsa bile, iptal edilen yasalarla, içerik ya da nitelik yönünden aynı veya benzer olan yasaları çıkarmamak zorundadır. Yapılan bu düzenlemede, yukarıda açıklanan Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri de dikkate alınmadığından dava konusu kural, Anayasanın 153 üncü maddesine de aykırıdır.

Öte yandan bu kural, ekoturizm kavramının taşıdığı anlama ve bu turizmin amacına da ters düşmektedir.

Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin tanımına göre eko turizm, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyo - ekonomik fayda sağlayan, bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyarettir (Kurdoğlu, 2001, s: 4). Uluslararası Eko turizm Topluluğu TIES (The International Ecotourism Society); “ekoturizm, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözeten, doğal alanlara karşı duyarlı seyahattir” olarak tanımlamıştır.

Her iki tanıma da bakıldığında ekoturizm, doğal ve kültürel değerlerin korunarak turizme açılmasıdır.

Ekoturizm kavramında, yeşil turizm, alternatif turizm, doğa turizm, yabanıl turizm, macera turizmi, kültürel turizm gibi terimler kullanılmaktadır.

Ekoturizm, genellikle küçük gruplar halinde, ailelerin işlettiği küçük tesislerde, geleneksel mimarinin ve yerel kaynakların kullanımını hedef almaktadır (Yard. Doç. Dr. Esin ÖZKAN YÜRİK, Turizmin Geleceği: Ekoturizm).

Doğal ve kültürel değerlerin korunarak turizme açılması olarak tanımlanan ekoturizm için, bu turizmin amacına aykırı bir şekilde en büyük doğal kaynaklar olan orman alanlarının Eko turizme yönelik tesislerinin yapımına tahsis olunmasını öngören bir düzenlemenin, bu yönden de Hukuk Devleti ve yasaların kamu yararına dayanması ilkeleriyle bağdaşmadığı ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine ters düştüğü açıktır.

II- 2634 sayılı Kanununun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) numaralı bendinin (e) alt bendi yönünden

İptali istenen (e) alt bendi ile “*Golf turizmine yönelik olarak uygun iklim yapısı ve topografik özellikler dikkate alınarak uluslararası standartlara uygun tesisler gerçekleştirilmesine imkân sağlayan*” orman alanları turizm etkinliğine açılmaktadır.

Türkiye Golf Federasyonunun yayınladığı Golf Sahası Yatırımcı Kılavuzunun (Ek. 1) “Golf arazisi seçiminde temel koşullar” bölümünde,

“Golf arazisi seçiminde arazi büyüklüğü, ulaşım kolaylığı, su kapasitesi, imar durumu, mikro klima, 50 yıllık meteorolojik değerler, zemin kesiti, zemin eğimleri, toprak kalitesi, toprağın asidite oranı, çevredeki tarım alanlarında kullanılan tarım ilaçlarının muhtemel etkileri gibi araştırılması gereken birçok konu vardır. Ancak bir arazinin 18 delikli bir golf sahası yapımına uygunluğu için üç temel ölçüt şunlardır:

- Ortalama 750.000 m² arazi,
 - Yazın en sıcak zamanda ortalama 2.000 m³ su,
 - Ulaşılabilirlik (konaklama merkezlerinden uzaklığı 60 km’yi geçmemeli)”
- denilmiştir.

Bu ölçütlere göre, golf sahası orman eko sistemi dışında yapılması mümkün olabilecek bir etkinliktir. Nitekim Türkiye Golf Federasyonunun yayınladığı Türkiye’nin Öncelikli Golf Sahası Bölgelerinin gösteren haritadan da, golf sahalarının orman alanlarında yapımının bir zorunluluk olmadığı açıkça görülmektedir.

Diğer taraftan, geçmişte orman alanlarında yapılan golf sahaları doğa katliamına yol açmıştır. Bu bağlamda, 31 Ekim 2007 tarihli Hürriyet Gazetesinde “Belek ormanları golf sahası kurbanı” başlık haberde (Ek. 2) özetle; 30 yılda ağaçlandırılan Belek Ormanları’nda, bölgenin turizm alanı ilan edilmesinin ardından bir doğa katliamı yaşandığı, golf sahaları için 500 bin ağacın kesildiği açıklanmıştır.

2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında % 93’ü Turizm Bakanlığı’na tahsis edilen Belek Orman alanlarında, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen 16 milyon 372 bin metrekarelik alanın 8 milyon 876 bin metrekaresinde golf ve konaklama tesislerinin yapılması için 10 adet, 7 milyon 846 bin metrekaresinde otel, konaklama ve günübirlik tesis yapımı için 47 adet izin verildiği ve golf tesislerinin bir kısmının tamamlandığı ve konaklama tesislerinin inşaatının devam ettiği bilinmektedir (TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, hkmo.org.tr).

Bu durumda, orman alanlarının golf turizmine açılmasında üstün kamu yararı bulunmadığının açık bir göstergesidir.

Açıklanan nedenlerle, 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (e) alt bendi; Anayasanın 169 uncu maddesindeki ilkeler doğrultusunda, golf turizminin özellik ve ihtiyaçlarını da dikkate alan ve ormanların turizm yatırımlarına tahsisini zorunluluk veya kaçınılmazlık hallerine özgüleyen belli ölçüt ve sınırlamaları karşılamadığından ve Anayasa Mahkemesi kararlarını da göz önünde bulundurmadığından Anayasanın 153 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırıdır.

III- 2634 sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) numaralı bendinin (f) alt bendi yönünden

İptali istenen (f) alt bendi ile “*Kıyılarının coğrafi ve fiziksel yapısı nedeniyle kumsallardan, doğal manzaradan, çevresel zenginlikten, biyolojik çeşitlilikten yararlanma bakımından alt yapı ve üst yapı tesisi konusunda kolaylık sağlayan*” orman alanları turizm etkinliğine açılmaktadır.

Bu kural ile hangi orman arazilerinin turizm yatırımlarına tahsis edileceği ile ilgili çerçeve çizilirken ormanların turizm yatırımlarına tahsisinin hangi hallerde kaçınılmaz veya zorunlu sayılabileceğine dair bir ölçüt yerine yararlanma bakımından kolaylık sağlayan nedenler sayılmakla yetinildiğinden bu kural da, Anayasanın 153 üncü ve 169 uncu maddelerine ters düşmektedir.

Öte yandan bu düzenlemede, kıyıların coğrafi ve fiziksel yapısı nedeniyle kumsallardan yararlanma bakımından alt yapı ve üst yapı tesisi için kolaylık sağlama, orman alanının turizm etkinliğine açılması nedeni gösterilmiştir. Anayasanın 43 üncü maddesinde, “kıyılardan

yararlanma” koşulları düzenlenirken deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikli kamu yararının gözetileceği ve kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartlarının kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. 43 üncü maddede bu yerlerden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetileceği belirtildiğine göre buradaki yararlanmanın ortak kullanımını sağlayıcı ve kolaylaştırıcı olması, yararlanma tesis kurma biçiminde olduğuna göre, bu tesislerin kamuya açık veya kamu yararı gerçekleştirmeye yönelik bulunması (iskele, liman yapıları, rıhtım, çekek yeri, fener, teknik alt yapı ve tesisleri gibi) zorunludur.

İptali istenen kural, belirtilen şekilde bir sınırlandırmaya yer vermediğinden Anayasanın 43 üncü maddesine de ters düşmektedir.

IV- 2634 sayılı Kanununun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) numaralı bendinin (g) alt bendi yönünden

İptali istenen bu kural ile orman alanları “*Kruvaziyer ve yat gibi deniz turizmine yönelik olarak kıyıda başka bir yerde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan*” turizm etkinliklerine açılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 05.01.2006 günlü ve E.2005/98, K.2006/3 sayılı kararında,

“Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında ifade edildiği gibi, tersane, gemi sökme yeri ve su ürünlerine dayalı sanayi tesisleri, faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıda yapılması zorunlu tesislerdendir. Aynı şekilde faaliyetleri gereği kıyıda olması zorunluluğu bulunan fabrika ve santral gibi yapıların kıyılarda ve sahil şeritlerinde yapılmasında anayasal bir sorun bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, kamu yararı amacıyla kruvaziyer ve yat limanlarının faaliyetlerinin gereği olarak kıyıda yapılması zorunluluğunun bulunduğu ve kullanılmasının da bu zorunlulukla sınırlı olacağı açıktır. Başka bir anlatımla kruvaziyer ve yat limanlarının kıyılarda yapılma zorunluluğu, bu limanların olağan gereksinimleriyle ilgisi olmayan yapılaşmalara izin verir biçimde anlaşılabilir.”

denilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu kararından da anlaşılacağı üzere, kıyılarda kruvaziyer ve yat gibi deniz turizmine yönelik kruvazier ve yat limanları ve bu limanların olağan gereksinimleriyle sınırlı bir yapılaşma mümkündür. İptali istenen düzenleme; kruvaziyer ve yat limanlarına bağlı olarak orman alanlarının otel, lokanta, ofis binaları gibi başka yerlerde yapılması mümkün olan konaklama ve alışveriş yerleri gibi söz konusu amacı aşan yapılanmalara açılması, kamu yararı önceliğinin, orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hale getirme ilkesinin gözardı edilerek kişisel yararın öne çıkarılması sonucunu doğuracağından Anayasanın 43 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırılık oluşturacağı açıktır.

V- 2634 sayılı Kanununun 8 inci Maddesinin (A) Fıkrasının (1) numaralı bendinin (h) alt bendi yönünden

İptali istenen (h) alt bendi ile “Uluslararası yarışmaların yapılabileceği turizm amaçlı spor tesisleri yapılabilmesi için uygun iklim yapısı veya coğrafi özellikler sağlayan” orman alanları turizm etkinliklerine açılmaktadır.

Bu kuralda; orman ekosisteminde gerçekleştirilmek istenilen etkinliğin, orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesinin mümkün olamaması, bu etkinliğin (spor tesislerinin) daha büyük kamu yararı yaratması (etkinliğin sağlayacağı kamu yararına en düşük toplumsal maliyetle ulaşılabilmesi) gibi koşulları tanımlayan ve ortaya koyan hükümleri içermediğinden, Anayasa Mahkemesinin kararında açıklanan Anayasaya aykırılık gerekçesinin gereklerini karşılamadığından Anayasanın 153 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kurallarda öngörüldüğü biçimde orman alanlarında turizm yatırımları için irtifak hakkı tesisinin, Anayasa Mahkemesinin kararında açıklanan koşulları karşılamaktan uzak olduğu ve dolayısıyla Anayasa hükümleriyle bağdaşmadığı çok açıktır.

Diğer taraftan Yasa'nın 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin son paragrafında getirilen sınırlamalar; ormanları koruyacak şekilde, sadece kaçınılmaz ve zorunlu olan hallerde turizm yatırımlarına tahsis edilmesini sağlamasının mümkün kılacak yeterli ve ölçüde olmaktan uzaktır. Şöyle ki;

1. Turizme tahsis edilecek alanın il genelindeki orman sayılan yerlerin toplamının % 1'ini geçemeyeceğine ilişkin şarttaki sınır sanıldığı gibi küçük değildir. Bu durumda, ülkemizdeki 211.887 hektarlık orman alanındaki 2118,87 hektarlık yani 2.118.870.000 m²'lik orman alanındaki ağaçların kesilmesinin yolu açılmış olmaktadır. Ormanlık alanlardaki turizm yatırımlarının toplam orman alanına oranı Antalya'da binde iki, Muğla'da ise onbinde beştir. Ayrıca bu illerdeki yatırımların neredeyse tamamının kıyı bandında olduğu dikkate alındığında Yasa'daki sınırın az olmadığı ortaya çıkacaktır. Doğru kıyaslama yapılabilmesi için kıyı bandındaki ormanlık alanların ne kadarlık bir bölümünün yatırımcılara tahsis edildiğinin ortaya konulması gerekir. Ayrıca, verimsiz orman alanlarının % 49 olduğu düşünülürse tahsis oranının daha da yüksek olduğu görülecektir.

2. Yapılaşmaya esas inşaat hakkına ilişkin emsal (E) 0.30'luk sınır oldukça yüksektir. Yüzde 30 oranında inşaat hakkı orman dokusunu bozacak bir yoğunluktur. Ayrıca taban alanı kat sayısı (TAKS – Taban alanının imar parseli alanına oranı) yanında, kat (inşaat) alanı kat sayısı da (KAKS – Yapı inşaat alanının imar parseli alanına oranı) belirlenmemiştir.

3. Yasa'da turizm yatırımı için tahsis edilen orman alanının üç katı kadar alanın ağaçlandırma bedelinin ve ağaçlandırılan bu alanın üç yıllık bakım bedelinin, yatırımcı tarafından Orman Genel Müdürlüğü hesabına doğrudan belirtilen ağaçlandırma ve bakım işlerinde kullanılmak şartıyla gelir olarak kaydedileceği öngörülmüştür. Ancak, varolan ormanın yok edilip yeni orman kurulması, uygulanma olasılığı çok güç ve tartışmaya açık bir konudur. Zira, Orman Kanunu'nda da yanan orman alanlarının ağaçlandırılacağı zorunlu kılınsa da 1985 yılından günümüze dek 234.482 hektar (2.344.820.000 m²) orman alanımız yanmış ancak bu alanların sadece 40.824 hektarı yani ortalama % 17'si ağaçlandırılarak geri kazanılmıştır. İklim değişikliği ve diğer etkenler dikkate alındığında bir ağacın yetiştirilmesi özellikle kurak bölgelerimizde hiç de kolay değildir (TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, hkmo.org.tr).

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle çelişmesine yol açacak ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinin yanısıra, 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa. 24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 07.05.2008 tarihli ve 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin;

- (d), (e), (h) alt bentleri Anayasanın 2 nci, 11 inci, 153 üncü ve 169 uncu maddelerine,
- (f) ve (g) alt bentleri Anayasanın 2 nci, 11 inci, 43 üncü, 153 üncü ve 169 uncu maddelerine,

aykırı olup, iptalleri gerekmektedir.

2) 07.05.2008 Tarihli ve 5761 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci Maddesi ile Değiştirilen 12.03.1982 Tarihli ve 2634 Sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin (C) ve (D) Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (C) fıkrasında; Kültür ve Turizm Bakanlığının tasarrufuna geçen taşınmazların yatırımcılara tahsisi, kiralanması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisine ilişkin esaslar ile süreler, bedeller, hakların sona ermesi ve diğer şartlar, saydamlık, güvenilirlik, eşit muamele, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda Bakanlık, Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın müştereken tespit edileceği öngörülmüştür.

Bu kural ile Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazların yatırımcılara tahsisi, kiralanması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi için Bakanlığa yetki verilmiş, ancak Yasa'da bu yetkinin nasıl ve hangi şartlarla kullanılacağına ilişkin doğrudan bir düzenlemeye yer verilmemiş, bu konudaki esas ve bedel ve süreler dahil tüm şartların saydamlık, güvenilirlik, eşit muamele, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda Bakanlık, Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın müştereken tespit edileceği öngörülmüştür.

Anayasanın, "C. İdarenin Kuruluşu" ve "1. Merkezi İdare" başlığını taşıyan 126 ncı maddesinin üçüncü fıkrası "Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın <<görev ve yetkileri kanunla düzenlenir>>." demektedir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, Anayasaya göre, merkezi idarenin görev ve yetkilerinin yasa ile düzenlenmesi esastır.

İptali istenen kuralda öngörüldüğü üzere İdareye saydamlık, güvenilirlik, eşit muamele, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda tespit yetkisinin verilmesinin Yasa ile düzenleme anlamına gelmediği kuşkusuzdur.

Anayasa Mahkemesinin müteaddit kararlarında vurgulandığı üzere, Anayasada yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayırık durumlar dışında, yürütme organına yasalarla düzenlenmemiş bir alanda genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Ayrıca, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasanın 7 nci maddesine uygun olabilmesi için temel ilkelerin konulması, çerçevenin çizilmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın bırakılmaması gerekir.

İptali istenen kural ile Bakanlığın yetkisini nasıl ve hangi şartlarla kullanılacağını karşılayan herhangi bir düzenlemeye yer verilmemesi, Yasanın 8 inci maddesinin (C) fıkrası kapsamına giren konularda yapılacak düzenlemelerin idarenin takdirine bırakılması nedeniyle söz konusu yasa kuralı Anayasanın 7 nci maddesine aykırıdır;

Yasa'nın 8 inci maddesinin (D) fıkrasında ise, Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere tahsis etmeye Bakanlığın yetkili olduğu, bu taşınmazlar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi ve bunlardan alt yapı için gerekli olanlar üzerinde, alt yapıyı gerçekleştirecek kamu kurumu lehine bedelsiz irtifak hakkı tesisinin, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılacağı öngörülmüştür.

İptali istenen bu kural da, (C) fıkrası için belirtilen nedenlerle Anayasanın 7 nci maddesine aykırıdır.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle çelişmesine yol açacak ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinin yanısıra, 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa. 24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 07.05.2008 tarihli ve 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci Maddesi ile Değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin (C) ve (D) fıkraları Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olup, iptalleri gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

07.05.2008 tarihli ve 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin iptali istenen (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentleri; Anayasanın 169 uncu maddesinde aranan nitelikteki kamu yararı yerine, turizm

açısından gelir getirici olan Devlet orman alanlarının bu doğrultuda kullanıma açılmak istenmesi amacına yöneliktir.

Anayasamızın 169 uncu maddesinin orman alanlarının daraltılmasına yol açabilecek yasal ve fiili çalışmaları sınırlayan hükümlerine aykırı, ormanların korunmasında Devletin yüksek menfaatlerini göz önüne almaktan uzak olan iptali istenen hükümlerin uygulanmaları halinde; ormanların bütünlüğünün bozulmasına, ormanların daraltılmasına ve kıyıların tahribine neden olan tahsislere yenilerinin eklenmesine yol açacağı gibi ormanlara zarar verecek faaliyetlere de imkân vereceğinden sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararlara neden olacağından, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hükümler hakkında yürürlüklerinin durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 07.05.2008 tarihli ve 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1) 2 nci maddesi ile değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin; (d), (e), (h) alt bentleri Anayasanın 2 nci, 11 inci, 153 üncü ve 169 uncu maddelerine; (f) ve (g) alt bentleri Anayasanın 2 nci, 11 inci, 43 üncü, 153 üncü ve 169 uncu maddelerine aykırı olduğundan,

2) 2 nci maddesi ile değiştirilen 12.03.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (C) ve (D) fıkraları Anayasanın 2 nci, 7 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Yasayla değiştirilen (A) fıkrasının iptali ve yürürlüğünün durdurulması istenilen kuralları da içeren (1) nolu bendi ile (C) ve (D) fıkraları şöyledir:

“*Taşınmaz malların turizm amaçlı kullanımı:*

Madde 8- A. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ve turizm merkezlerinde Bakanlığın talebi üzerine, imar planları yapılmış ve turizme ayrılmış yerlerdeki taşınmaz mallardan;

(1) (Değişik: 7/5/2008-5761/2 md.) Hazineye ait olan yerler Maliye Bakanlığınca, Bakanlığa tahsis edilir. Hazine adına tescili yapılmamış Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerle, kapanan yollar ve yol fazlalarının resen tescili, talep tarihinden başlayarak en geç bir ay içinde tamamlanır. Hazine mülkiyetinde yeterli alanın bulunmadığı durumlarda, 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerden;

a) Sağlık turizmine yönelik fizik tedavi tesisi veya rehabilitasyon merkezi tesislerini kapsayan konaklamalı tesisler yapılabilmesi için iklimsel ve çevresel zorunluluk bulunan,

b) Termal turizmine yönelik jeotermal kaynakları bulunan,

c) Kış turizmi kapsamında uygun yapı ve tesislerin yapılabileceği yeterli pist uzunluğunu ve gerekli rakımı sağlayan,

d) *Eko-turizm kapsamında yer alan yayla turizmi, kırsal turizm ve benzeri turizm türlerine yönelik tesislerin yer alabileceği çevresel ve sosyal anlamda imkan sağlayan,*

e) *Golf turizmine yönelik olarak uygun iklim yapısı ve topografik özellikler dikkate alınarak uluslararası standartlara uygun tesisler gerçekleştirilmesine imkan sağlayan,*

f) *Kıyılarının coğrafi ve fiziksel yapısı nedeniyle kumsallardan, doğal manzaradan, çevresel zenginlikten, biyolojik çeşitlilikten yararlanma bakımından alt yapı ve üst yapı tesisi konusunda kolaylık sağlayan,*

g) *Kruvaziyer ve yat gibi deniz turizmine yönelik olarak kıyidan başka bir yerde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan,*

h) *Uluslararası yarışmaların yapılabileceği turizm amaçlı spor tesisleri yapılabilmesi için uygun iklim yapısı veya coğrafi özellikler sağlayan,*

yerler talep tarihinden başlayarak en geç bir ay içerisinde Çevre ve Orman Bakanlığınca, Bakanlığa tahsis edilir.

Bu Kanuna göre tahsis edilecek orman sayılan yerlerde;

a) Turizme tahsis edilecek alan, il genelindeki toplam orman sayılan yerlerin binde 5'ini geçemez.

b) Yapılaşmaya esas inşaat hakkı, emsal (E) 0.30'u geçemez.

c) Turizm yatırımı için tahsis edilen orman alanının üç katı kadar alanın ağaçlandırma bedeli ve ağaçlandırılan bu alanın üç yıllık bakım bedeli, yatırımcı tarafından Orman Genel Müdürlüğü hesabına, doğrudan belirtilen ağaçlandırma ve bakım işlerinde kullanılmak şartıyla gelir olarak kaydedilir ve kaydedilen tutar karşılığı ödenek öngörülür. Belirtilen bedelin yatırılmadığının tespiti halinde, yatırımcıya turizm yatırımı veya işletmesi belgesi verilmez.”

“C. (Değişik: 7/5/2008-5761/2 md.) Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazların yatırımcılara tahsisi, kiralanması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisine ilişkin esaslar ile süreler, bedeller, hakların sona ermesi ve diğer şartlar, saydamlık, güvenilirlik, eşit muamele, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda Bakanlık, Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın müştereken tespit edilir.”

“D. (Değişik: 7/5/2008-5761/2 md.) Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir. Bu taşınmazlar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi ve bunlardan alt yapı için gerekli olanlar üzerinde, alt yapıyı gerçekleştirecek kamu kurumu lehine bedelsiz irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 7., 11., 43., 153. ve 169. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına, 5.6.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Genel Açıklama

12.3.1982 tarihinde kabul edilmiş olan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, adından da anlaşılacağı üzere, turizmi teşvik etmeyi amaçlayan bir yasadır. Bu çerçevede, turizm yatırımlarını teşvik etmek amacıyla çeşitli finansman teşvikleri, arazi tahsisleri ve alt yapı tesislerinin yapımının üstlenilmesi gibi teşvik araçları Yasa'da öngörülmüştür. Öğretide, Turizmi Teşvik Kanunu'nun turizm sektörü açısından getirdiği en önemli yenilik ve teşvikin, hazineye ait taşınmazların turizm yatırımları için tahsis edilmesine imkân vermesi olduğu belirtilmektedir.

2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde yer alan ve orman arazilerinin turizm yatırımlarına tahsisine imkân veren bir kısım düzenlemelerin iptali istemiyle 2007 yılında yapılan bir itiraz başvurusu üzerine, 7.5.2007 günlü, E.2006/169, K.2007/55 sayılı kararda Anayasa Mahkemesi'nce, Anayasa'nın 169. maddesi gereğince, ormanların turizm amaçlı yatırımlara tahsisinin ancak kamu yararı bulunması ve zorunluluk hallerinde mümkün olabileceği vurgulanmış ve sözü edilen itiraz konusu yasa kurallarının zorunluluk ya da kaçınılmazlık ölçütlerine yer vermediği sonucuna varılarak iptallerine karar verilmiştir. Bu iptal kararı üzerine yasakoyucu, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı *Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*'la 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesini yeniden düzenlemiştir.

B- 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentlerinin incelenmesi

1- Anlam ve Kapsam

2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin (A) fıkrasında, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ve turizm merkezlerinde, imar planları yapılmış ve turizme ayrılmış yerlerdeki hazineye ait yerlerle ormanların Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın talebi üzerine bu Bakanlığa tahsis edileceği hususu düzenlenmiştir. Bu taşınmazların adı geçen Bakanlığa tahsis edilmesi, kamu taşınmazlarının Turizmi Teşvik Kanununda ve ilgili Yönetmelikte belirlenen amaçlara uygun olarak kullanılmak üzere Bakanlığın tasarrufuna bırakılması anlamına gelmektedir.

2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin (A) fıkrasında 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Yasayla yapılan değişiklikler de dikkate alındığında aşağıdaki esaslar çerçevesinde orman arazilerinin turizm yatırımlarına tahsis edilebileceği anlaşılmaktadır.

1- Öncelikle, herhangi bir bölgedeki değil, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezi olarak ilan edilmiş olan yerlerdeki orman arazilerinin tahsisi mümkün olacaktır. Ayrıca tahsis edilecek yerin, imar planlarının yapılmış ve turizme ayrılmış olması gerekmektedir.

2- 6831 sayılı Orman Kanunu'na göre orman sayılan yerlerden turizm yatırımları için tahsis yapılabilmesi Hazine mülkiyetinde yeterli alanın bulunmaması şartına bağlanmıştır.

3- Turizm yatırımlarına tahsis edilecek orman arazisinin, il genelindeki toplam orman sayılan yerlerin binde 5'ini geçemeyeceği kuralına yer verilmiştir.

4- Yapılaşmaya esas inşaat hakkının, emsal (E) 0.30'u geçemeyeceği düzenlenmiştir.

5- Turizm yatırımı için tahsis edilen orman alanının üç katı kadar alanın ağaçlandırma bedeli ve ağaçlandırılan bu alanın üç yıllık bakım bedelinin, yatırımcı tarafından Orman Genel Müdürlüğü hesabına, doğrudan belirtilen ağaçlandırma ve bakım işlerinde kullanılmak şartıyla gelir olarak kaydedileceği ve belirtilen bedelin yatırılmadığının tespiti halinde, yatırımcıya turizm yatırımı veya işletmesi belgesi verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

6- Yasa'nın 8. maddesinin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentlerinde hangi hallerde orman sayılan yerlerin turizm yatırımlarına tahsis edilebileceği gösterilmiştir. Dava konusu alt bentlerde, *"eko-turizm kapsamında yer alan yayla turizmi, kırsal turizm ve benzeri turizm türlerine yönelik tesislerin yer alabileceği çevresel ve sosyal anlamda imkan sağlayan"*, *"golf turizmine yönelik olarak uygun iklim yapısı ve topografik özellikler dikkate alınarak uluslararası standartlara uygun tesisler gerçekleştirilmesine imkan sağlayan"*, *"kıyıların coğrafi ve fiziksel yapısı nedeniyle"*

kumsallardan, doğal manzaradan, çevresel zenginlikten, biyolojik çeşitlilikten yararlanma bakımından alt yapı ve üst yapı tesisi konusunda kolaylık sağlayan”, “krvaziyer ve yat gibi deniz turizmine yönelik olarak kıyıda başka bir yerde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan”, “uluslararası yarışmaların yapılabileceği turizm amaçlı spor tesisleri yapılabilmesi için uygun iklim yapısı veya coğrafi özellikler sağlayan” ve orman sayılan yerlerin, talep üzerine, Çevre ve Orman Bakanlığı’nca Kültür ve Turizm Bakanlığı’na tahsis edileceği düzenlenmiştir. Böylece, yukarıdaki bentler kapsamında gerçekleştirilmek istenen bir turizm yatırımı için talep edilen alanın fiziki ve doğal durumu nedeniyle, söz konusu yatırımın başka yerde kurulamaması, yeterli rakım, iklimsel ve çevresel gereklilikler gibi zorunluluklar çerçevesinde orman arazisinin turizm yatırımlarına tahsis edilmesi öngörülmüştür.

7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Yasayla yapılan değişiklikler sonucunda, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde orman arazisinin turizm yatırımlarına tahsisi bağlamında 2634 sayılı Yasa’nın 8. maddesinin önceki halinde öngörülmeyen bir kısım sınırlamalara ve ölçütlere yer verilmiştir.

2- Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde özetle, dava konusu yasa kurallarının, Anayasa Mahkemesi’nin 7.5.2007 günlü, E.2006-169, K.2007/55 sayılı kararında yer verilen koşulları karşılamadığı, turizm yatırımları için ancak zorunluluk bulunması halinde orman arazilerinin tahsisi yoluna gidilebileceği halde, 8. maddenin (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentlerinde sayılan turizm türleri için, orman arazisinin tahsisinde zorunluluk şartının aranmadığı, orman arazisinin bu turizm türlerine imkan sağlamasının tahsis için yeterli görüldüğü, oysa “uygun imkan sağlama”nın değil “zorunlu olma”nın esas alınması gerektiği; turizme tahsis edilecek alanın il genelindeki orman sayılan yerlerin toplamının binde beşini geçemeyeceğine ilişkin kuralın yanısıra yapılaşmaya esas inşaat hakkına ilişkin düzenlemenin ve turizm yatırımı için tahsis edilen orman alanının üç katı kadar alanın ağaçlandırma bedeli ile ağaçlandırılan bu alanın üç yıllık bakım bedelinin yatırımcı tarafından ödenecek olmasına ilişkin düzenlemelerin ormanların korunması ve sadece kaçınılmaz ve zorunlu hallerde turizm yatırımlarına tahsis edilebileceğinin vurgulanması bakımından yeterli ve etkili olmadığı belirtilerek, dava konusu kurallardan (d), (e) ve (h) alt bentlerinin Anayasa’nın 2., 11., 153. ve 169. maddelerine; (f) ve (g) alt bentlerinin ise Anayasa’nın 2., 11., 43. 153. ve 169. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa’nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti’nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa’nın 43. maddesinde, “*Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarruf altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir.*” denilmiştir; 153. maddesinin son fıkrasında da “*Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*” kuralına yer verilmiştir. Anayasanın 169. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise “*Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.*” vurgusu yapılmıştır.

Anayasa’nın 169. maddesinin birinci fıkrasında, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli yasaların çıkarılması görevi yasama organına verilmiştir. Keza, maddenin üçüncü fıkrasında, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade

edilemez hükmü yer almaktadır. Buna karşılık, 169. maddenin ikinci fıkrasında, kamu yararının bulunması halinde Devlet ormanlarının irtifak hakkına konu olabileceği belirtilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin konuyla ilgili daha önceki kararlarında ise, Devlet ormanları üzerinde irtifak hakkı tesisine izin veren yasal düzenlemelerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde, yasanın konusunu oluşturan kamu hizmetinin kamu yararına olmasının tek başına yeterli olmadığı, ayrıca ormanlar üzerinde bu hizmetler için irtifak hakkı tesis edilmesinin söz konusu kamu hizmetlerinin ifası bağlamında zorunlu olup olmadığına da bakılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anayasa, Devlet ormanları üzerinde özel mülkiyete izin vermemekte, sadece, kamu yararının bulunması halinde irtifak hakkı tesis edilmesine imkân tanımaktadır. Anayasada bu konuyla ilgili olarak başkaca bir sınırlama veya düzenleme yapılmamıştır. Örneğin, belli kamu hizmetleri sayılarak bu hizmetlerin ifası için gerekli olması halinde ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilebileceği, aksi halde bunun mümkün olamayacağı yönünde bir belirleme yapılmamıştır. Bu nedenle gerekli şartların varlığı halinde, diğer bir kısım kamu hizmetlerinin ifası için ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesinde olduğu gibi turizm yatırımları için de orman arazisi tahsis edilebileceği şüphesizdir. Diğer bir ifadeyle, Anayasa Mahkemesi'nin konuyla ilgili önceki kararında da açıklıkla vurgulandığı üzere, kamu yararı ve zaruret bulunması halinde turizm yatırımları için Devlet ormanları üzerinde irtifak hakkı tesisine, bu ormanların kiralanmasına veya kullanılmasına yasayla izin verilmesinde Anayasayla bağdaşmayan bir yön bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 169. maddesinde sadece, kamu yararının bulunması halinde ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilebileceği belirtilmiştir. Bunun ötesinde, belli kamu hizmetleri için ormanlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesinin "zorunlu" ya da "kaçınılmaz" olup olmadığının irdelenmesi yönünde Anayasada herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Keza, Anayasa'nın 43. maddesinde de, kıyılardan ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetileceği açıklanmış ve bu yerlerden yararlanma imkân ve şartlarının kanunla düzenleneceğinin belirtilmesiyle yetinilmiştir.

Turizm yatırımları için orman arazilerinin tahsis edilmesinde kamu yararı olabileceği, bunun aksini iddia etmenin her durumda doğru olmayacağı şüphesiz olduğuna göre, ikinci bir aşama olarak, dava konusu yasa kurallarında bir kısım turizm yatırımları için orman arazisinin tahsisine izin verilirken koruma ve kullanma dengesinin gözetilip gözetilmediğinin araştırılması uygun olacaktır. Konuya bu açıdan bakıldığında, hazine mülkiyetinde yeterli alanın bulunmaması halinde ormanlardan tahsis yapılabileceğinin belirtilmiş olması, bir ildeki toplam orman alanının en fazla binde 5'inin turizm yatırımlarına tahsis edilebileceğinin öngörülmüş olması, yapılaşmaya esas inşaat hakkının, emsal (E) 0.30'u geçemeyeceği hükmüne yer verilmiş olması ve turizm yatırımı için tahsis edilen orman alanının üç katı kadar alanın ağaçlandırma bedeli ve ağaçlandırılan bu alanın üç yıllık bakım bedelinin, yatırımcı tarafından Orman Genel Müdürlüğü hesabına, doğrudan belirtilen ağaçlandırma ve bakım işlerinde kullanılmak şartıyla gelir olarak kaydedileceği ve belirtilen bedelin yatırılmadığının tespiti halinde, yatırımcıya turizm yatırımı veya işletmesi belgesi verilmeyeceği yönündeki kurullarla ormanların korunmasına yönelik tedbirlere yer verilerek koruma ve kullanma dengesinin gözetildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'ya uygunluk denetiminde, yasakoyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır. İncelenen yasama belgeleri, yasakoyucunun, 2634 sayılı Yasanın 8. maddesinin (A) fıkrasının (1) nolu bendinin (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentlerinde sayılan turizm etkinliklerinin ormandan yararlanmaksızın amacına uygun bir şekilde gerçekleştirilemeyeceği sonucuna vardığını göstermektedir. Gerçekten de, turizmin, deniz, doğa, tarih ve otantik kültür unsurlarını gerektirdiği bilinen bir husustur. Bu nedenle, turizmin istihdam yaratabilmesi, gelir artışına yol açabilmesi ve kendisinden beklenen diğer sosyal ve siyasal yararları ortaya çıkarabilmesi bakımından orman arazilerinin turizm yatırımları için tahsis edilmesine ihtiyaç duyulduğu

görülmektedir. Aksi halde, turizmden beklenen kamu yararının gerçekleşmeyeceğinin değerlendirilmiş olduğu ve bu çerçevede tahsisin zorunlu görüldüğü anlaşılmaktadır.

Dava konusu kurullarla, turizmi koruma ve gelişim bölgelerinde hazineye ait yeterli alanın bulunmaması, belli miktar sınırlamalarının gözetilmesi, sadece yasada öngörülen turizm türleri için orman arazilerinin tahsis edilebilmesi gibi kriterler getirildiğinden, kamu yararı anlayışıyla hareket edilerek zorunluluk ve kaçınılmazlık ölçütlerinin karşılandığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu yasa kuralları Anayasa'nın 2., 43., 153. ve 169. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kurulların, Anayasa'nın 11. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI, (d), (e), (f) ve (h) alt bentleri yönünden bu görüşe katılmamışlardır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Mehmet ERTEN, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ, (g) alt bendi yönünden de bu görüşe katılmamışlardır.

C- 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen (C) fıkrasının incelenmesi

Dava dilekçesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tasarrufuna geçen taşınmazların yatırımcılara tahsisi, kiralanması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi için Bakanlığa yetki verilmiş olduğu, ancak bu yetkinin nasıl ve hangi şartlarla kullanılacağına ilişkin Yasa'da doğrudan bir düzenlemeye yer verilmemiş olduğu, Yasa'nın 8. maddesinin kapsamına giren konularda yapılacak düzenlemelerin idarenin takdirine bırakılması nedeniyle dava konusu kuralın yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine yer veren Anayasa'nın 7. maddesine ve buna bağlı olarak da 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 7. maddesinde ise “*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*” hükmü yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinden ne anlaşılması gerektiği hususu açıklanmıştır. Buna göre, yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

Yasa'nın 8. maddesinin dava konusu (C) fıkrasına göre, “*Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazların yatırımcılara tahsisi, kiralanması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisine ilişkin esaslar ile süreler, bedeller, hakların sona ermesi ve diğer şartlar, saydamlık, güvenilirlik, eşit muamele, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkeleri doğrultusunda Bakanlık, Maliye Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın müştereken tespit edilir.*”

Dava konusu kuralın Anayasa'ya aykırılığının incelenmesinde, 24.7.2003 günlü, 4957 sayılı Yasayla 2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesine eklenmiş olan (L) fıkrasına da işaret edilmesi gerekmektedir. Sözü edilen (L) fıkrası şöyledir: “*Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar (C) fıkrasında belirtilen çerçevede ve doğrudan yabancı sermaye yatırımının*

teşvik edilmesi, uluslararası marka, zincir, teknoloji ve standartların ülkeye kazandırılması, etkin alan yönetimi, kalite denetimi ve sosyal, kültürel, fiziki çevreyle uyumlu sürdürülebilir turizm ilkeleri gözetilerek Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” Bu fıkrada, (C) fıkrasında çıkarılacağı öngörülen yönetmeliğe atıf yapılarak, yönetmeliğin hazırlanışında hangi hususların gözetileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalarda 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Yasayla yapılan değişiklikler sonucunda Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında orman arazilerinin tahsisinde hangi sınırlayıcı hükümlere yer verildiği gösterilmiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde, 2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin gerek (A) fıkrasında gerekse de (C) ve (L) fıkralarında öngörülen kapsam, getirilen sınırlamalar, belirlenen ilkeler ve çizilen çerçeve dolayısıyla Bakanlığın tasarrufuna geçen orman arazilerinin tahsisi bağlamında idareye sınırsız bir düzenleyici işlem yapma yetkisinin tanınmış olduğu söylenemeyeceğinden, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasanın 11. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

D- 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen, (D) fıkrasının incelenmesi

Dava dilekçesinde, iptali istenilen (D) fıkrasına yönelik ayrı bir iptal gerekçesine yer verilmemiş, yukarıda özetlenen (C) fıkrasına ilişkin iptal gerekçelerinin (D) fıkrası için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin dava konusu (D) fıkrasında, *“Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazları (C) fıkrası uyarınca tespit edilmiş olan şartlarla Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere tahsis etmeye Bakanlık yetkilidir. Bu taşınmazlar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi ve bunlardan alt yapı için gerekli olanlar üzerinde, alt yapıyı gerçekleştirecek kamu kurumu lehine bedelsiz irtifak hakkı tesisi, Bakanlığın uygun görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen koşullarla ve bu Bakanlık tarafından yapılır.”* denilmektedir

Yasa'nın 8. maddesinin (D) fıkrasında, (A) fıkrasında sözü edilen taşınmazları yine bu maddede belirtilen şartlarla Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere tahsis etme yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığı'na verilmiştir. Bakanlığa tanınan bu yetkinin nasıl kullanılacağı ise yukarıda sözü edilen yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. (D) fıkrasının ikinci cümlesinde ise, bu taşınmaz mallar üzerinde bağımsız ve sürekli nitelikli üst hakları dahil olmak üzere irtifak hakkı tesisi işleminin, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalarda 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Yasayla yapılan değişiklikler sonucunda Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında orman arazilerinin tahsisinde hangi sınırlayıcı hükümlere yer verildiği gösterilmiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde, 2634 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin gerek (A) fıkrasında gerekse de (C) ve (L) fıkralarında öngörülen kapsam, getirilen sınırlamalar, belirlenen ilkeler ve çizilen çerçeve dolayısıyla Bakanlığın tasarrufuna geçen orman arazilerinin tahsisi bağlamında idareye sınırsız bir düzenleyici işlem yapma yetkisinin tanınmış olduğu söylenemeyeceğinden, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın, Anayasa'nın 11. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen, (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin (d), (e), (f), (g) ve (h) alt bentleri ile (C) ve (D) fıkralarına yönelik iptal istemleri, 10.3.2011 günlü, E.2008/51, K.2011/46 sayılı

kararla reddedildiğinden, bu fıkra ve alt bentlere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 10.3.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

A- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- 12.3.1982 günlü, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinin, 7.5.2008 günlü, 5761 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilen;

1- (A) fıkrasının (1) numaralı bendinin;

a- (d), (e), (f) ve (h) alt bentlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (g) alt bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Mehmet ERTEN, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- (C) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- (D) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Fettah OTO ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

10.3.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla
PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye

Üye

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

 İçindekilere dönAnayasa Mahkemesi Başkanlığından:**Esas Sayısı : 2008/58****Karar Sayısı : 2011/37****Karar Günü : 10.2.2011****İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN :** Aydın Bölge İdare Mahkemesi**İTİRAZIN KONUSU :** 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesine 4369 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile eklenen (4) numaralı fıkranın Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.**I- OLAY**

İhtirazı kayıtlı beyan edilip ödenen geçici vergi ile damga vergisinin kaldırılması ve ödenen tutarın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte iadesi istemi ile açılan davanın itiraz incelemesinde, kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“C) ANAYASAYA AYKIRILIK SEBEPLERİ:

1- ANAYASANIN 2. MADDESİ YÖNÜNDEN:

Anayasanın 2. maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde; insan haklarına saygılı Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir” hükmüne yer verilmektedir.

Hukuk devleti insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu adaletli bir hukuk düzeni kuran bunu sürdürmekte kendini yükümlü sayan bütün eylem ve işlemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir.

Hukuk devleti ilkesinin en önemli gereklerinden biri kuşkusuz kuralları uygulayacak devlet işlerini yürütecek olan yönetimin hukuk düzenine bağlı olmasının sağlanmasıdır, yine hukuk devletinin en önemli unsurlarından birisi de yasaların genel olması ilkesidir. Bunun gereği ise yasa önünde eşitliktir. Buna göre aynı hukuki koşullarda idare ile vatandaş arasında farklılık olmaması, başka bir ifade ile idare için getirilen koşulların, aynı pozisyondaki vatandaş için de getirilmesi (nimet veya külfetçe eşit olması) gerekir.

Bu bağlamda somut ihtilaf ele alınacak olursa; 213 sayılı yasanın 112. maddesinde vergi mükellefleri için bazı yükümlülükler dolayısıyla vergi idaresi lehine bazı düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre yasanın ilk iki fıkrasında özel ödeme zamanları düzenlenip, 3. fıkrada yasal vadelerinde tahsilatı yapılmayan vergilerde 6183 sayılı yasada tespit edilen oranda gecikme faizi alınacağı 4. fıkrada, fazla veya yersiz olarak tahsil edilen ve vergi kanunları gereği iadesi gereken vergilere, mükellefin belge bilgi temininden sonraki üç ay içinde iade yapılmaması halinde üç aylık sürenin sonundan itibaren 6183 sayılı yasa uyarınca belirlenen tecil faizi oranında faiz ödeneceği, 5. fıkrada ise; ihtirazı kayıtlı beyan edilip ödendikten sonra yargı kararıyla iade edilip yine yargı kararı uyarınca tahsili gereken vergilere iade tarihinden itibaren 6183 sayılı yasaya göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi ödeneceği düzenlenmiş bulunmaktadır.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, idarelerin vergi alacaklarının geciken kısmı için vade tarihinden itibaren gecikme faizi (veya zammı) oranında faiz uygulanırken,

vatandaşın haksız tahsil edilen vergilerin vergi kanunları uyarınca iadesinde ise “mükellefin belge bilgi temininden sonraki 3 ay içinde iade edilmemesi halinde 3 aydan sonraki süre için tecil faizi oranında faiz öngörülmektedir. Bir nevi burada devlet alacağına hemen vade tarihiyle faiz başlatılırken devletin borcu sözkonusu olunca mükellefin belge bilgi temininden sonraki 3. ay sonrasına faiz işletilmektedir. Ayrıca devlet alacağına gecikme zammı oranında faiz alınmakta iken devlet borcuna tecil faizi oranında faiz verilmektedir.

112. maddenin en önemli olan ve bu ihtilafın konusu olan handikabı ise; mahkeme kararıyla hukuka aykırılığı sabit hale gelen ancak vatandaşın iyi niyetle ödediği verginin iadesi sözkonusu olunca bunun için faiz öngörülmemesidir. Oysa mahkeme kararıyla hukuka aykırılığı ortaya konulan ve tahsil edilen vergi de; haksız tahsil edilen bir vergi olup, aylar veya yıllar sonra iadesi sırasında enflasyonist ortamda faiz uygulanmaması mükellef yönünden ekonomik eksilme idare yönünden ise sebepsiz zenginleşme sonucunu doğurmaktadır. Yasa koyucunun devlet alacağının her tür geç tahsilinde, (yargı kararı sebebiyle geç tahsil edilse bile), vade gününden itibaren faiz işletirken, yargı kararı gereği iade etmek zorunda olduğu vergilere faiz öngörülmemesi, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Her ne kadar, mahkeme kararıyla hukuka aykırılığı ortaya konulan vergilerin, iadesinin zaten zorunlu olduğu, iade sırasında ekonomik kaybı karşılamak için genel hükümlere göre “hizmet kusurundan dolayı” faiz için ayrıca hüküm kurulabileceği, düşünülse de; öncelikle faiz talepleri, somut olayımızda olduğu gibi yargı yerlerince hemen 112. maddenin 4. fıkrasıyla irtibatlandırılmakta ve yasa da bu yönde düzenleme olmadığı için talep reddedilmektedir. İdarece, yasa gereği yapılan iadelerde ise, 3 aydan sonrası için faiz uygulanarak devlet alacağı ile borcuna farklı muamele yapılmaktadır.

Sonuç itibarıyla; 112. maddede genel olarak devlet alacaklarına vade tarihinden geçerli faiz işletilmekte iken, devlet borcu diyebileceğimiz yasa gereği iade edilen vergilerde mükellefin müracaatından sonraki 3 ay sonrasından faiz işletilmesi ve de en önemlisi, yargı kararı gereği iadesi gereken vergilerde faiz ödemesinin hiç düzenlenmemesi sebebiyle 112. maddenin 4. fıkrasında Anayasanın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine uyarlık bulunmamaktadır.

2- ANAYASANIN 10. MADDESİ YÖNÜNDE:

Anayasanın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek: 7.5.2004-5170/1 md.)Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

(Değişik: 9.2.2008-5735/1 md.) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmü yer almaktadır.

Anayasada düzenlenen eşitlik; kuşkusuz ki mutlak bir eşitliği değil hukuki eşitliği ifade etmektedir. Hukuki eşitlik ise; birbiriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasının engellemesidir. Buna göre eşitlik ilkesi; aynı hukuki durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda ve hizmetlerde eşitliğin sağlanması ve ayırım yapmamayı gerektirir ki bu ilkedan devlet organları da muaf değildir.

Bu bağlamda somut ihtilaf ele alınacak olursa; yukarıda da izah edildiği üzere 213 sayılı yasanın 112. maddesinde genel olarak devletin değişik sebeplerle geç tahsil edebildiği vergilere vade tarihinden geçerli olmak üzere faiz uygulaması öngörülmüşken, 4. fıkrada; yasalar gereği iade edilecek vergilere 3. aydan sonrası için faiz öngörülmüş olup, yargı kararı gereği yapılan vergi iadelerine hiçbir şekilde faiz uygulaması öngörülmemiştir.

Burada iki yönden kanun önünde eşitlik ilkesi mükellef aleyhine devlet lehine ihlal edilmiştir; Öncelikle geciken tahsilatlara faiz uygulanması, ekonomik bir gereklilik olup; enflasyonist bir sistemde, geç tahsilat her iki taraf içinde aynı sonucu doğurur. Çünkü faiz;

enflasyonist sistemde ekonomik değer kaybının tazmin aracıdır. Dolayısıyla geciken ödemelerde; alacaklı Devlet'te olsa mükellefte olsa aynı ekonomik kurala tabi olup faiz her ikisi yönünden de aynı önemde bir haktır. Dolayısıyla devlet alacağına faiz uygulayıp mükellef alacağına (vergi iadesine) faiz uygulamamanın hukuki ve ekonomik izahı yoktur. Bunun sonucu hukuken, ekonomi kurallarına göre aynı konumda olan iki tarafa farklı muamele yapılması sonucu doğmaktadır.

Bu sebeple 112. maddenin 4. fıkrasında gerek, yasa gereği yapılan vergi iadelerine, mükelleflerin bilgi belge temininden sonraki 3. aydan sonrası için faiz uygulaması gerekse yargı kararı uyarınca iade edilen vergiler için hiç faiz öngörülmemesinde, aynı durumdaki devlet alacaklarına vade tarihinden geçerli faiz uygulaması öngörüldüğünden Anayasanın 10. maddesinde düzenlenen, kanun önünde eşitlik ilkesine uyarlık bulunmamaktadır.

3- ANAYASANIN 35. MADDESİ YÖNÜNDEN:

Anayasanın 35. maddesinde "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." hükmü düzenlenmiştir.

Ekonomilerde bir değişim vasıtası olan para, çeşitli ticari, sınaî, zirai vs. faaliyetlerde kullanılmakla, sahibine kazanç, kira, nema vs. adları altında kimi yararlar sağlayan ekonomik bir değerdir. Paranın, sahibi dışındaki kişi ve kuruluşlarca kullanılması, sahibinin bu ekonomik değerden mahrum bırakılması sonucunu yaratması yanında, enflasyon etkisinde olan ekonomilerde, paranın değerini, yani alım gücünü enflasyon oranına bağlı olarak yitirmesine neden olur. Anayasa Mahkemesinin 26.11.1999 gün ve 23888 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 15.12.1998 gün ve E: 1997/34, K: 1998/79 sayılı kararında da belirtildiği gibi; enflasyon ve buna bağlı olarak oluşan döviz kuru, mevduat faizi, hazine bonusu ve devlet tahvilli faiz oranlarının yüksekliği, borçlunun yararlanması, alacaklının ise zarara uğraması sonucunu doğurmaktadır. Hukuk sistemlerinde paranın sahibinden başkası tarafından kullanılmasının neden olduğu bu zarar, "faiz" adı altında yapılan ek ödemelerle karşılanmaktadır. Anayasa Mahkemesinin 21.9.1988 gün ve E: 1988/7, K: 1988/27 sayılı kararında, Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinde öngörülen "gecikme faizi" ile ilgili olarak yapmış olduğu niteleme de bu yoldadır.

Dahası; İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Birinci Dairesi de 9 Mart 2006 gün ve 100162/02 sayılı Eko-Elda Avee/Yunanistan kararında, vergi olarak haksız tahsil edilen ve beş yıl beş ay sonra geri verilen meblağdan yararlanma hakkından uzunca süre mahrum kalınmasının, ilgilinin mali durumunda önemli ve kesin zararlara neden olduğunu; bu durumun da 1 Nolu Protokolün 1'inci maddesini ihlal ettiğini kabul etmiştir.

Avrupa Mahkemesi, anılan kararında, genel yarar ile kişi yararı arasında olması gereken dengeyi bozduğunu söylediği söz konusu zararın tazminine, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin düzenlemelerine dayanarak karar vermiş; tazminatın hesabına da, ölçü olarak gecikme faizi oranını esas almıştır. (Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun 26.1.2007 gün ve E:2006/182, K:2007/3 sayılı kararı - muhalefet şerhi)

Faiz, ekonomik açıdan paranın fiyatıdır. Herhangi bir kimse kendine ait olmayan bir parayı, hangi isim altında olursa olsun, belli bir süre kullandığında asıl sahibine faiz ödemek zorundadır. Paranın likidite (elde tutulma, cepte bulundurma, kullanıma hazır halde) olması her an her türlü hizmet, emtia veya üretim faktörünü satın alabilmesine olanak verir. Parayı elinde nakit veya hesabında bulunduran piyasa ekonomisi kuralları gereği geleceğe dönük olanaklardan yararlanabilir. Hak edildiği halde kişinin tasarrufuna geçmeyen paranın enflasyonist ortamlarda sahibinin satın alma gücünde kayıplara neden olacaktır.

Devlete ödenmesi gereken vergilerin mükellefler tarafından zamanında ödenmemesi sonucu mükellefler bu paraları başka amaçlarla kullanarak çeşitli yararlar sağlamakta olup devlet vergi gelirlerinin bir kısmından yoksun kaldığı için harcamaları kısmak veya borçlanmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle Devlete faiz ödemesi yerindedir.

Diğer taraftan vatandaşta haksız yere ödediği vergiyi ya borçlanarak temin ettiği ya da bazı gereksinimlerini kıskarak, vazgeçerek ödediği ve belli bir zaman devletin kasasında haksız

olarak tutulduğunun yargı kararıyla saptanması halinde aynen devlete ödenen gibi vatandaşa da yoksun kaldığı dönemler için aynı oranda ve miktarda bir miktarın ödenmesi mülkiyet hakkının korunması ilkesine uygun olacaktır.

Buradan da anlaşıldığı üzere, gerek kişi gerek devlet yönünden, alacağının zamanında ödenmemesi halinde, ekonomik varlıkta enflasyon sebebiyle azalma olmakta, bir nevi mülkiyet hakkı zarara uğramakta ve bu zarar faizle telafi edilmektedir. Hal böyle olunca da; mükellefe aylar-yıllar sonra iade edilen vergiye faiz işletilmemesi veya vade tarihinden sonraki dönemlerde işletilmesi kişi aleyhine mülkiyet hakkının ihlali sonucunu doğurmaktadır.

Bu sebeple, 213 sayılı yasanın 112. maddesinin 4. fıkrasında; yasalar gereği iade edilen vergilere, mükellefin belge bilgi sunmasından sonraki 3. ay sonrasında itibaren faiz işletilmesi ve de yargı kararı gereği iade edilen vergilere faiz işletilmesinin hiç düzenlenmemesinde Anayasanın 35. maddesine uyarlık bulunmamaktadır.

D) YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

İhtilaf her ne kadar parasal konuyla ilgili olup, telafisi güç sonuçlar doğurmayacakmış gibi görünse de; gerek yargı yerlerindeki farklı uygulamalar, gerekse devletin alacaklarına farklı borçlarına farklı tutum sergilediği kanaatinin toplumda yerleşmesine sebep olan en somut düzenleme olduğundan, toplumun devlet kavramını algılama tarzının olumsuzluğunu bertaraf etmek için yürürlüğün durdurulmasında kamu yararı olduğu düşünülmektedir.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun itiraz konusu fıkrayı da içeren 112. maddesi şöyledir:

“Madde 112 - (Değişik madde: 04/12/1985 - 3239/8 md.)

1. İkmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergiler taksit zamanlarından evvel tahakkuk etmişse taksit süreleri içinde; taksit süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmişse; geçmiş taksitler, tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödenir.

2. Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını mucip haller dolayısıyla beyan üzerine tarh olunan vergiler, beyanname verme süreleri içinde ödenir.

Mükellefin, vadeleri mezkur süreden sonra gelen vergileri de aynı süre içinde alınır.

Memleketi terk edenlerin, ölenlerin veya benzeri haller dolayısıyla mükellefiyetleri kalkanların ikmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergileri tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödenir.

Bu fıkra yazılı tahsil süreleri Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun mucibince teminat gösterildiği takdirde, Vergi Kanunu ile belli taksit zamanına kadar ve taksit zamanı geçmiş ise üç ay uzatılır.

3. Vergi mahkemesinde dava açma dolayısıyla 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin 3 numaralı fıkrası gereğince tahsili durdurulan vergilerden taksit süreleri geçmiş olanlar, vergi mahkemesi kararına göre hesaplanan vergiye ait ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Ayrıca ikmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatlarda:

a) Dava konusu yapılmaksızın kesinleşen vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, son yapılan tarhiyatın tahakkuk tarihine kadar;

b) Dava konusu yapılan vergilerin ödeme yapılmamış kısmına, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, yargı organı kararının tebliği tarihine kadar;

Geçen süreler için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır. Gecikme faizi de aynı süre içinde ödenir. Gecikme faizinin hesaplanmasında ay kesirleri nazara alınmaz.

Uzlaşılın vergilerde gecikme faizi; uzlaşılın vergi miktarına, (a) fıkrasında belirtilen tarihten itibaren uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için uygulanır.

Dava açılması nedeniyle tahsili duran vergi ve cezalar mükellefler tarafından istenildiği takdirde davanın devamı sırasında da kısmen veya tamamen ödenebilir.

4. (Ek bent: 22/07/1998 - 4369/2 md.) Fazla veya yersiz olarak tahsil edilen veya vergi kanunları uyarınca iadesi gereken vergilerin, ilgili mevzuatı gereğince mükellef tarafından tamamlanması gereken bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihi takip eden üç ay içinde iade edilmemesi halinde, bu tutarlara üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme fişini mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için aynı dönemde 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanan faiz, 120 inci madde hükümlerine göre red ve iadesi gereken vergi ile birlikte mükellefe ödenir.

5. (Ek fıkra: 28/12/2001 - 4731 S.K./4. md.) İhtirazi kayıtla beyan edilip ödendikten sonra yargı kararına göre iade edilip yine yargı kararı uyarınca tahsili gereken vergilere, iade tarihinden yargı kararının vergi dairesine tebliği tarihine kadar geçen süre için bu maddede yer alan esaslar dahilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE, 26.6.2008 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kural ile fazla veya yersiz alınan vergilerin iadesinde istenen bilgi ve belgelerin tesliminden üç ay sonra başlamak üzere tecil faizi verildiği, oysa eksik beyan edilen ve ödenen vergiler için ödenmesi gereken günden itibaren gecikme faizi alındığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesinin dördüncü fıkrası ile mükelleflerden fazla veya yersiz tahsil edilen vergilerin iadesinde, tahsilâtın üzerinden çok zaman geçmiş olsa da istenen bilgi ve belgelerin teslimiyle yapılan iade talebinden sonraki üç ay içinde yapılmayan iadeler için bu üç ayın sonundan başlamak üzere düzeltme fişinin tebliğ edildiği güne kadar işleyen tecil faizinin vergi aslı ile beraber ödenmesi öngörülmektedir. Buna karşın aynı maddenin üçüncü fıkrası ile eksik tahsil edilen veya tahsil edilemeyen vergiler için mükelleflerden verginin ödenmesi gereken tarihten itibaren ödemenin yapıldığı güne kadar işleyen gecikme faizi alınmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık devlettir.

Anayasa'nın 35. maddesinde ise, herkesin, mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır. Mülkiyet hakkı, herkese başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şey üzerinde dilediği biçimde yararlanma, tasarruf etme, başkalarına devretme, kullanma, biçimini değiştirme, harcama ve tüketme olanağı verir.

İtiraz konusu kural, kamu kurumları ile kişiler arasında kamu idarelerinin kamu gücüne dayalı yetkilerini kullanırken hatalı işlemleri nedeni ile oluşan alacaklı-borçlu ilişkilerinin borçlu olan kamu kurumları lehine bozulmasına sebebiyet vermektedir. Bunun yanında kamu kurumlarının borcunu ödemesini geciktirmede teşvik edici olmakta ve vatandaşların devlete olan güvenini sarsmaktadır.

Vergi, devletin vatandaşlardan kamu gücüne dayalı ve karşılıksız tahsil ettiği bedel olsa da idarece yapılmış olan vergi tahsilâtının fazla veya yersiz olduğu tespit edildikten sonra bu tahsilât, mükellefler için bir “alacak” haline gelmektedir.

Alacak hakkı mülkiyet hakkı kapsamında kişilerin temel haklarındanıdır. Kişiler yanlış veya yersiz vergi tahsilatı nedeni ile belli bir süre mülkiyetlerinde olması gereken bir meblağdan kullanma, tasarruf etme ve harcama şeklinde yararlanma imkanından mahrum kalmaktadırlar. Bu süre zarfında enflasyon nedeni ile paranın değerinde oluşan aşınma ile mülkiyetin gerçek değeri azaldığı gibi bu mülkiyetin tasarruf veya yatırım aracı olarak getirisinden yararlanmak imkânı da bulunmamaktadır. Bu şekilde kişiler mülkiyet haklarından mahrum edilerek haksızlığa uğratılmaktadır.

İtiraz konusu düzenleme ile devlet fazla veya yersiz yapılmış tahsilâtlar ile hazinesinde tuttuğu meblağı kişilere iade ederken üzerinden uzun zaman geçmiş olsa bile talep tarihinden üç ay sonra başlamak üzere işleyecek faizi ödemektedir. Düzenleme ile elde edilen kamu yararı kamu için öncelikli, genel menfaatleri koruyan, kamu hizmetlerinin sürdürülmesi için zorunlu bir durum arz etmemekte, sadece devlete başkasının mülkü üzerinde sebepsiz ve karşılıksız biçimde tasarruf etme hakkını vermektedir.

Fazla veya yersiz tahsil edilen vergilerin iadesinde, tahsilâtın yapıldığı tarih yerine başvuru tarihinden üç ay sonra başlamak üzere işleyecek faizin ödenmesine ilişkin kural, kişinin belli bir dönem için faiz gelirinden mahrum kalması sonucunu doğurarak genel yarar ile kişi yararı arasındaki dengenin bozulmasına yol açmakta, bu durum hukuk devletinde korunması gereken mülkiyet hakkının ihlaline neden olmaktadır.

Nitekim Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme’ye Ek Protokol’ün 1. maddesinde de:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez.”
denilmektedir.

Bu kural uyarınca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Eko-Elda Avee/Yunanistan davasında (9.3.2006 günlü, Başvuru No: 10162/02); haksız olarak tahsil edilen verginin beş yıl beş ay sonra faizsiz olarak iade edilmesini, belli bir meblağdan yararlanma hakkı uzun süre engellenen şahsın, mali durumunda önemli ve kesin zararlara neden olduğu, bu durumun sürdürülmesi gereken genel yarar ile kişi yararı arasındaki dengeyi bozduğu, şahıs üzerine aşırı yük yüklediği gerekçesiyle mülkiyet hakkının ihlali olarak değerlendirmiş ve mülkiyet hakkı çiğnenen şahsa faiz ödenmesi gerektiğine karar vermiştir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa’nın 2. ve 35. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa’nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI- iptal kararının yürürlüğe gireceği gün sorunu

Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.” denilmekte; Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da

bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görürse yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesinin dördüncü fıkrası fazla veya yersiz alınan vergilerin iadesinde başvuru tarihinden üç ay sonra başlamak üzere sınırlı da olsa faiz ödenmesine imkân tanımaktadır. Fıkranın iptali halinde sınırlı olarak yapılan ödemelerin dayanağını oluşturacak bir düzenleme kalmayacaktır. Doğacak bu hukuksal boşluk, iptal gerekçelerinde izah edilen kişilerin mülkiyet haklarında mevcut durumdan daha da geriye gidilmesine ve Anayasa gereği olması gereken durumdan daha da uzaklaşılmasına sebep olarak kamu düzeni ve kamu yararını bozucu nitelikte olduğundan Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu fıkra ile ilgili İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 10.2.2011 gününde karar verilmiştir.

VII- yürürlüğün durdurulması istemi

4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesine 22.7.1998 günlü, 4369 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle eklenen (4) numaralı fıkranın iptaline ilişkin hükmün süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkranın YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 10.2.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VIII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesine 22.7.1998 günlü, 4369 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle eklenen (4) numaralı fıkranın Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 213 sayılı Kanun'un 112. maddesine, 4369 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle eklenen (4) numaralı fıkranın iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

10.2.2011 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

PERKTAŞ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/103

Karar Sayısı : 2010/118

Karar Günü : 16.12.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Edirne İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 64. maddesinin son fıkrasında yer alan “ ... 72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından ...” ibaresinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Kalkınmada birinci derecede öncelikli yörede bulunan bir okula, eş durumu nedeniyle naklen atanan öğretmenin, bu yörede geçirdiği iki yılın karşılığında aylık derecesinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere kendisine ayrıca bir kademe ilerlemesi verilmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 64. maddesinin son fıkrasında “Ancak,72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara (Erzurum ve Artvin İlleri dahil) bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle başarılı geçirilen her iki yılın karşılığında aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz.” hükmüne yer verilmiştir.

1982 Anayasasının 10. maddesinde de; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” amir hükmü öngörülmüştür.

Dava dosyasının incelenmesinden; halen Kırklareli İlinde sınıf öğretmeni olarak görev yapan davacının; eşinin görevine ilişkin özür durumuna binaen 18.08.2004 tarihinde Bitlis Tatvan Mehmetçik İlköğretim Okuluna atandığı, bu okulda 24.07.2006 tarihine kadar görev yaptığı, daha sonra Tatvan'da görev yaptığı iki yıllık hizmet süresi için tarafına 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 64. maddesinin son fıkrası uyarınca bir kademe ilerlemesi uygulanması talebiyle Bitlis Valiliğine başvurduğu, talebinin 28.12.2007 tarih ve 7892 sayılı Bitlis Valiliği işlemi ile; davacının mecburi hizmet yükümlüsü olmadığı ve Tatvan İlçesine

(özür) eş durumundan atandığı, bu sebeple Yasanın öngördüğü ilave bir kademe ilerlemesinden faydalandırılmasının mümkün olmadığından bahisle reddi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Mahkememizce; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 64. maddesinin son fıkrasının; davacının iptalini talep ettiği dava konusu işlemin dayanağını teşkil ettiği ve anılan Yasa hükmünün uyumsuzluğunun çözümüne uygulanacak esas norm olduğu tespit edilmiş ve söz konusu fıkranın ilk cümlesinde geçen “72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından” ibaresinin aşağıda izah olunan gerekçeye dayanılarak Anayasanın 10. maddesine aykırılığından bahisle iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurma zorunluluğu doğmuştur.

Bilindiği üzere ülkemizde bölgeler arası gelişmişlik düzeylerinin farklılığından kaynaklanan mahzurların giderilmesi amacıyla kalkınmada öncelikli yöreler tespit edilmiş, sonrasında da farklı mevzuat hükümleri ile bu yörelerin vatandaşları ve burada görev yapan kamu personeline ayrıcalıklı haklar tanınmıştır.

657 sayılı Yasanın 64. maddesinin son fıkrası da anılan saiklerle kabul edilmiş, bu hükümle memleketin farklı bölgelerinde görev yapan personelin sosyal yaşam ve konumları arasındaki dengesizliklerin bir nebze giderilmesi amaçlanmıştır.

Diğer yandan; kamu personeli rejiminin özel hukuk sisteminden bağımsız olarak bir statü rejimi olduğu ve kamu çalışanlarının görev ve çalışma usullerinin çoğunlukla kendi istek ve iradeleri haricinde belirlendiği de bilinmektedir. Aynı şekilde kamu görevlilerinin atama ve nakilleri de; mecburi hizmete tabi olarak resen atanma usulünün yanı sıra eş durumu, eğitim, sağlık durumları gibi sair sebeplerle özür durumuna bağlı olarak da gerçekleştirilebilmekte ve bu haller de ilgisinin tayin isteği dışında gelişmektedir.

Bu doğrultuda ele alındığında; anılan Yasa hükmü ile kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde görev yapan memurların (Erzurum ve Artvin İl’leri dahil) bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle başarılı geçirilen her iki yılın karşılığında aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere ayrıca bir kademe ilerlemesinden faydalandırılması noktasında; mezkur fıkranın ilk cümlesinde öngörülen “72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurları” ile özür durumuna binaen veyahut farklı sebeplerle bu yörelerdeki kamu görevlerine atanan Devlet Memurları arasında ayırım yapılmasının ve ikinci durumdaki kamu görevlilerine Yasanın öngördüğü ilave bir kademe ilerlemesi hakkının tanınmamasının Anayasanın 10. maddesinin hem lafzına hem de bu maddede vurgulanan ve Yüksek Mahkemenin kararları ile yorumu yapılarak tartzih edilen “eşitlik” ilkesine aykırı bulunduğuna sonucuna ulaşılmıştır.

Hal böyle olunca uyumsuzluğa tatbik edilecek yegane norm olan anılan Yasa hükmünde geçen “72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından” ibaresinin Anayasanın 10. maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 657 sayılı Yasanın 64. maddesinin son fıkrasında yer alan “72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından” yolundaki düzenlemenin Anayasanın 10. maddesine aykırı olduğu sonucuna Mahkememizce varıldığından, T.C. Anayasasının 152. maddesi uyarınca, bu konuda bir karar verilmek üzere konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 24.10.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun iptali istenilen ibareyi de içeren 64. maddesi şöyledir:

“Devlet memurunun kademedeki ilerlemesi için aşağıdaki şartların bulunması lazımdır:

- A) Bulduğu kademedeki en az bir yıl çalışmış olması,
- B) O yıl içinde olumlu sicil almış bulunması,

C) Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması,
(Ek fıkra: 29/01/1984 - KHK 243/9 md.) Devlet memurlarından 6 yıllık sicil notu ortalaması 90 ve daha yukarı olanların aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

(Ek fıkra: 09/04/1990-KHK-418/4 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 05/02/1992 tarih ve E.1990/22, K.1992/6 Sayılı Kararı ile; Yeniden düzenlenen fıkra: 18/05/1994 - KHK-527/4 md.) Ancak, **72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet Memurlarından** kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara (Erzurum ve Artvin İl'leri dahil) bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle başarılı geçirilen her iki yılın karşılığında aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 27.11.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, belirli bir bölgede belirli bir süre daimi olarak görev yapma zorunluluğu üzerinde durulmaksızın, kamu personel rejiminin, çalışanların istek ve iradeleri dışında belirlenen, özel hukuk sisteminden bağımsız bir statü rejimi olduğu, bu nedenle kamu görevlilerinin atama ve nakillerinin, zorunlu hizmete tabi olarak res'en atama usulünün yanında, eş durumu, eğitim, sağlık vb. sebeplere bağlı olarak da gerçekleştirilebildiği, ancak hangi sebebe dayalı olarak yapılırsa yapılsın, atama işleminin ilgilinin isteği dışında idarenin tek yanlı tasarrufu ile gerçekleştiğine işaret edilerek, kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunan yerlere, 657 sayılı Kanun'un 72. maddesi gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet memurları ile aynı yerlere özür durumuna veya farklı sebeplere bağlı olarak atanan Devlet memurlarının, atama işleminin hukuksal niteliği bakımından aynı hukuksal konumda oldukları belirtilmiş, bu nedenle de bölgeler arasındaki gelişmişlik düzeyi farklılığından kaynaklanan mahzurların giderilmesini amaçlayan “kalkınmada öncelikli yöreler” uygulaması kapsamında tanınan ayrıcalıklardan birisi olan 657 sayılı Kanun'un 64. maddesinin son fıkrasındaki uygulamadan, bu bölgelere özür durumuna veya farklı sebeplere bağlı olarak atanmış bulunan Devlet memurlarının da yararlanması gerektiği vurgulanarak, buna engel olduğu değerlendirilen itiraz konusu kuralın Anayasanın 10. maddesinde ifade edilen “eşitlik” ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 64. maddesinin itiraz konusu kuralı da içeren son fıkrasına göre, kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde bulunan yerlere aynı Kanun'un 72. maddesi gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanan Devlet memurlarına, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle başarılı olarak geçirdikleri her iki yılın karşılığında ve aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere normal kademe ilerlemesi haklarına ilave olarak bir kademe ilerlemesi daha uygulanacaktır. Kural uyarınca söz konusu kademe ilerlemesi, kalkınmada 1. derecede öncelikli yörelerde görev yapan tüm Devlet memurlarına değil, bu yörelerde bulunan yerlere 657 sayılı Kanun'un 72. maddesi gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi

olarak sürekli görevle atanarlara uygulanacaktır. Yani, bir Devlet memurunun atandığı/görev yaptığı yer kalkınmada 1. derecede öncelikli bir yörede bulunsa bile, buraya belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanmamış ise bu haktan yararlanamayacaktır.

Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlâl edilmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar içinse yasalarla değişik kurallar konulamaz.

Yasa koyucu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 72. maddesinde, kurumlardaki yer değiştirme suretiyle atanmaların hizmetlerin gereklerine, özelliklerine, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık gösteren illerinin gruplandırılması suretiyle tespit edilecek olan bölgeleri arasında adil ve dengeli bir sistem içinde yapılacağını, yer değiştirme ile ilgili atama esaslarının Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirleneceğini, kurumların, atamaya tabi olacak personeli için, bu yönetmelik esaslarına göre Devlet Personel Başkanlığının görüşünü almak suretiyle bir personel ve atama planı hazırlayacaklarını öngörmek suretiyle konuya ilişkin çerçeveyi çizmiş, temel ilke ve esasları belirlemiş, ülke çapında sunulması gereken kamu hizmetlerinin ülkenin her tarafında sunulmasını temin etmek bakımından, bunları sunacak olan personelin temininde çekilebilecek olan güçlükleri de gözeterek (yargı denetimi saklı kalmak kaydıyla), değişen, gelişen ve çeşitlenen nedenlere bağlı olarak, hangi kamu görevlilerinin hangi bölgelere hangi koşullarla atanabileceklerini belirleme konusunda idareye takdir yetkisi vermiştir. Devlet Personel Başkanlığı ile diğer kamu idareleri tarafından bu yetki kapsamında hazırlanan atama ve yer değiştirme düzenlemelerinde de belirli bölgelerde belirli sürelerle mecburi olarak sürekli görevle kimlerin atanacakları konusunda değişik hükümlere yer verilmiştir.

Kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde bulunan yerlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 72. maddesi gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanmış Devlet memurları ile aynı yerlere başka nedenlere bağlı olarak atanmış ve o yerlerde belirli bir süre görev yapma zorunluluğu bulunmayan Devlet memurları, aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından bunlara farklı kurallar uygulanması eşitlik ilkesine aykırı değildir.

Açıklanan nedenle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 64. maddesinin son fıkrasında yer alan "... 72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere mecburi olarak sürekli görevle atanmış Devlet Memurlarından ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya
KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Alparslan ALTAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2009/61

Karar Sayısı: 2011/38

Karar Günü: 10.2.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

1- Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesi (E.2009/61)

2- Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi (E.2010/33)

İTİRAZLARIN KONUSU : 24.3.1950 günlü, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na 21.6.2006 günlü 5524 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Ek Madde 1'in ikinci fıkrasının Anayasa'nın 2., 10., 13., 35., 46. ve 63. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bakılmakta olan davalarda, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇESİ

Ankara 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“...Ulu Önder Atatürk, kurmuş olduğu çiftlikleri 13 yıl bizzat işlettikten sonra 11.06.1937 tarihinde yazmış olduğu vasiyet mektubu ile Ulusuna emanet etmiştir.

Vasiyet, Türk Hukuk sistemi içerisinde yer almış ve yasal düzenleme ile güvence altına alınmıştır. Bu bakımdan, AOC'nin Atatürk'ün vasiyeti dışında kullanımı olanaklı değildir.

Arazinin planlanması ve vasiyet hukukuna göre kullanılması Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün inisiyatifinde olmalıdır.

Çiftlik arazisinin korunması amacıyla Kanunun onuncu maddesine “Atatürk Orman Çiftliğinin bu Kanunun yayımı tarihindeki sınırları içerisinde bulunan taşınmazların gerçek veya tüzel kişilere devir, temlik ve kamulaştırılması özel bir kanunla izin alınmasına bağlıdır.” **hükmü konmuştur.**

Sözü edilen yasal korumaya rağmen, 1950 yılından günümüze kadar geçen süre içinde, talan süreci, bu kez yasalara konu edilerek sürdürülmüştür.

Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne ait dava konusu parsellerden geçirilmesi planlanan Metro güzergahı için tesisi talep edilen irtifak hakkı hiç kuşkusuz kalıcı niteliktedir. Başka bir deyişle kurulması talep edilen irtifak bir zaman süreci ile sınırlı olmayacaktır. Böyle bir istemin, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün mülkiyet hakkını daimi kısıtlayacağı, mülkiyet hakkının kullanılmasına zamanla sınırsız engel teşkil edeceği kuşkusuzdur. Bir süreyle bağlı olmaksızın irtifak hakkı tesisi, bir bakıma karşı davacıya, dava konusu taşınmazların devri sonucunu doğurmaktadır.

2. fıkrayla, “yol, meydan, alt geçit, üst geçit ve raylı toplu taşıma araçları için gerekli arazi ve yer altı tünelleri ve dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak” **belediyeye intifa hakkı verilmiş, fakat AOÇ arazisinde hangi parsellerin bu düzenlemeye tabi olduğu, bu hizmetlerin karşılanabilmesi için Belediyenin kaç dekar alana ihtiyaç duyduğu önceden belirlenip tespit edilmiş değildir.**

Bu durum, Anayasaca korunan mülkiyet hakkının ihlali niteliğindedir.

...

1950 sonrası, 5659 sayılı Yasanın yürürlükte olduğu dönemdeki yasal tahsis yöntemi ile yapılan arazi devirleri aşağıdaki gibidir;

1950-1960 yılları arasında, 10. maddesine göre çıkartılan 6000, 6238, 6947, 7310 sayılı yasalarla 1976 yılında çıkartılan 2015 ve 1983 yılında çıkartılan 2823 sayılı yasalar çerçevesinde toplam 14.541 dekar çiftlik alanı çeşitli kuruluşlara satılmıştır. Bu güne değin, Devlet Mezarlığı tesisi dışında tüm devirler bir bedelkarşılığında yapılmıştır. Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'ne ait arazi üzerinde yapılacak tasarruflarda, bir bedel alınması anayasal zorunluluktur.

...

AOÇ korunması yolunda 1992 ve 1998 yıllarında 1. Derece Doğal Sit ve Tarihi Sit kararları alınmış ve tescil edilmiştir. Ve 2863 sayılı Yasanın korunması altına alınmıştır. Koruma nazım imar planı yapılmadan, bu araziler üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunulamaz. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, Devletimize verilen Anayasal bir görevdir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 5524 sayılı Yasa ile değişik 5659 sayılı Yasaya Ek 1. maddenin 2. fıkrası, “Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uygun görüşü ile imar planlarına uygun olmak şartı ile yol, meydan, alt geçit, üst geçit ve raylı toplu taşıma araçları, yer altı tünelleri ve yer altı hizmetleri için gerekli arazi ile dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilir.” ibaresinin Mahkememizce Anayasaya aykırı olduğu sonucuna varıldığından Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 152. maddesi gereğince, Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.”

Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvuru kararının gerekçe bölümü özetle şöyledir:

“Bedelsiz ibaresi mahkemece Anayasanın 2, 10, 13 ve 35. maddelerine aşağıdaki gerekçelerle aykırı olduğu düşünülmektedir.

...

Yasalarda yapılan değişiklikler toplumsal gerçeklere uyumlu olması ve adaletli kurallar içermesi gerekir.

Bir kuruluşun taşınmazının bedelsiz olarak elinden alınması Anayasanın 2. maddesinde ifade edilen hukuk devleti ilkesine ters düşmektedir. Bu nedenle bedelsiz olarak devredilmesi yada irtifak hakkı tesis edilmesi Anayasanın 2. maddesine aykırıdır.

...

Bu taşınmaz bir özel yada tüzel kişiye ait olsa idi Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı bu kişinin taşınmazından yol yada raylı sistem geçirmesi halinde onun taşınmazını kamulaştırma yasası uyarınca kamulaştırmak zorundadır.

Kamulaştırma olmaksızın el attığında da kişinin açacağı dava sonucu tazminat ödemek zorundadır. Oysa bu yasa değişikliği ile Atatürk Orman Çiftliğine ait arazide bedel ödenmeksizin belirtilen işlemlerin yapılabilmesine imkan tanımaktadır. Bu nedenle bedelsiz ibaresi Anayasanın 10. maddesine de aykırıdır.

...

Mülkiyet hakkının belirtildiği 35. maddede kamu yararı amacı ile kanun ile sınırlanabileceği belirtilmekte ise de bu sınırlamanın Anayasanın 13. maddesi uyarınca sınırlama amacı ve sonucu arasında hukuka ve kamu gereklerine uygunluğunu belirleyecek olan en önemli unsur ölçülülük ilkesidir.

Yasa ile Atatürk Orman Çiftliğinin arazisinin bir kısmında istenilen hususların gerçekleştirilebilmesi mümkündür. Ne var ki bunların bedelsiz olarak yapılması ölçülülük ilkesine uygun düşmemektedir. Bu nedenle bedelsiz ibaresi Anayasanın 13. maddesine de aykırılık oluşturmaktadır.

...

(Anayasanın 35. maddesine) göre herkes mülkiyet hakkına sahiptir. Bu hak kamu yararı amacı ile yasa ile sınırlanabilir. Anayasanın 35. maddesinin kişiler için öngördüğü güvenceden malik sıfatı ile davacının da yararlanması doğaldır. 35. maddede de gerçek - tüzel kişi ayrımı yapılmaksızın malik sıfatını taşıyan herkes için öngörülmüştür.

Mülkiyet hakkının kısıtlanması yasal olarak mümkün olup, gerçek kişilerde olduğu gibi bedeli ödenmek sureti ile kamulaştırılması yada irtifak hakkı tesis edilebilmesi mümkündür. Ancak bedel ödenmeksizin bu hakkın tanınması mülkiyet hakkına, Anayasanın 35. maddesi ile sağlanan güvenceye aykırılık oluşturmaktadır.

Bu düzenleme davacının mülkiyet hakkını özünden zedelemekte ve ölçüsüzce sınırlandırmaktadır. Anayasanın 35. maddesine göre bu hakkın özünü zedelenmesi mümkün değildir. Bu nedenle Anayasanın 35. maddesine de aykırılık oluşturmaktadır.

Her ne kadar Anayasa Mahkemesi 08/10/2009 tarih 2005/13 esas 2009/141 sayılı kararında Sosyal Sigortalar Kurumunun mallarının Sağlık Bakanlığına bedelsiz olarak devrinin Anayasa aykırı olmadığına karar vermiş ise de burada sağlık hizmetlerinin devri ve o sağlık hizmetlerinin gereklerinin yerine getirilebilmesi için yapılan bir devir olduğundan, olayımızda ise yapılan devir nedeni ile Atatürk Orman Çiftliğine sağlanan bir yarar yada onun adına yapılan bir işlem bulunmadığından bu kararın olayımıza emsal olmaması gerektiği düşünülmektedir.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

24.3.1950 günlü, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na 21.6.2006 günlü 5524 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Ek Madde 1'in ikinci fıkrası şöyledir:

“Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uygun görüşü ile imar planlarına uygun olmak şartı ile yol, meydan, alt geçit, üst geçit ve raylı toplu taşıma araçları, yer altı tünelleri ve yer altı hizmetleri için gerekli arazi ile dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 2., 10., 13., 35., 46. ve 63. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, E.2009/61 sayılı dosyanın 9.9.2009, E.2010/33 sayılı dosyanın ise 13.5.2010 tarihlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

24.3.1950 günlü, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na 21.6.2006 günlü, 5524 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle eklenen Ek Madde 1'in ikinci fıkrasında yer alan "... bedelsiz ..." sözcüğünün iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2009/61 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, 2010/33 esas sayılı dosyanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2009/61 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Anlam ve Kapsam

Yurt tarımına örnek olması amacıyla Atatürk tarafından 1925 yılında kuruluşuna başlanılan Çiflik, bizzat kendisi tarafından bir süre işletildikten sonra diğer çiftlikler ve mülklerle birlikte hazineye bağışlanmıştır. Devirle ilgili olarak Atatürk, öncelikle Tapu İdaresine gerekli resmi belgelerin hazırlanması için direktif vermiş ve hazırlanan belgeleri 11.05.1937 günü imzalamıştır. Başbakanlığa yazdığı 11.06.1937 tarihli bir tezkere ile de bütün tesis, hayvan varlığı ve demirbaşları ile beraber Orman Çiftliğini (diğer çiftliklerle birlikte) hazineye bağışladığını bildirmiştir.

Çiftliğin, Atatürk tarafından hazineye bağışlanmasından sonra, diğer çiftliklerle birlikte, kuruluşuna uygun bir şekilde yönetilmesi ve sürekli bir gelişme yolunda örnek işletmeler halinde ilerlemelerinin sağlanması amacıyla tarımsal bir devlet teşekkülünün kurulması gerekli ve yararlı görülmüş ve 13.01.1938 tarihinde yürürlüğe giren 3308 sayılı Kanunla "Devlet Ziraat İşletmeleri" faaliyete geçirilmiştir. Bu kapsamda, Kanun'un belirlediği esaslar çerçevesinde Orman Çiftliği de Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumuna devredilmiştir. Çiftliğin gelirlerine büyük katkısı olan ve Atatürk tarafından bu maksatla kurulmuş olan Bira Fabrikası ise bu dönem içinde (6.07.1937) Tekel Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu'nun 28.02.1950 tarihinde kapatılmasıyla Çiftlik, 1.03.1950 tarihinden itibaren yerine kurulan Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yer almış, 24.3.1950 günlü, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'yla da Tarım Bakanlığına bağlı ve tüzelkişiliği haiz olmak üzere Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü kurulmuştur. Bu Kanuna göre Çiftliğin işletilmesi esasları Tarım Bakanlığınca tespit edilecek (md.1), özel hukuk esaslarına göre idare olunacak olan Müdürlüğün işlemleri ve harcamaları Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi tutulmayacak, bu işlem ve harcamaların şekli, satın alma ve satma, yapma ve yaptırma, kiralama ve kiraya verme ve hesap usulleri, menkul ve gayrimenkul amortisman payları ve müdürlük ile personelin görev ve yetkileri Maliye ve Tarım Bakanlıklarınca birlikte tespit edilerek Bakanlar Kurulunca onanacak esaslar dairesinde yürütülecektir (md.5). Müdürlüğe ait gayrimenkuller ise, Müdürlük adına tapuya tescil edilecektir (md.9).

21.6.2006 günlü, 5524 sayılı Kanun'la, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kanunu'na Ek Madde 1 eklenmiştir. Bu maddenin birinci fıkrasıyla Ankara Büyükşehir Belediyesine, Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) dâhilinde bulunan arazilerle ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uygun görüşü ile ilgili mer'i mevzuat uyarınca öncelikle üst ölçekli plan ve koruma amaçlı imar planı ve bunlara uygun her türlü imar planlarını yapma ve yaptırma yetki ve görevi verilmiştir. Maddenin itiraz konusu ikinci fıkrasında ise "*Tarım ve Köyişleri Bakanlığının uygun görüşü ile imar planlarına uygun olmak şartı ile yol, meydan,*

alt geçit, üst geçit ve raylı toplu taşıma araçları, yer altı tünelleri ve yer altı hizmetleri için gerekli arazi ile dere ıslahı yapılması planlanan araziler üzerinde, kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesis edilir” denilmek suretiyle, belirtilen şartların gerçekleştirilmesinden sonra kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınarak, bedelsiz olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi lehine intifa hakkı tesisi öngörülmüştür.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre Büyükşehir Belediyesine tahsis edilen arazilerin maddede belirtilen amaçlar dışında hiç bir şekilde kullanılması mümkün olmadığı gibi, amaca aykırı kullanımlara teşebbüsün ve/veya kullanımın tespiti halinde bu arazilerin intifa ve/veya işletme hakkı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne derhal iade edilecektir. Maddenin son fıkrasıyla da Atatürk Orman Çiftliği arazileri üzerinde konut, ticaret ve sanayi amaçlı yapılaşmaya izin verilmemektedir.

İtiraz konusu fikranın gerekçesinde, içtihat ve uygulamayla, mahkemelerde görülmekte olan davalara konu parsellerden geçirilmesi planlanan metro güzergahı için tesisi talep edilen irtifak hakkının kalıcı nitelikte olması nedeniyle Atatürk Orman Çiftliğinin mülkiyet hakkının sınırlandırıldığı, öyle ki zamanla bu hakkın kullanımının sınırsız biçimde engellendiği düşüncesiyle 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kanunu'nun 10. maddesi hükmü gereğince özel bir kanunla izin alınması öngörüldüğünden, yasal düzenleme yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, AOÇ'nin Atatürk'ün vasiyeti dışında kullanımının mümkün olmadığı, arazinin planlamasının ve kullanımının vasiyet hukukuna göre AOÇ Müdürlüğü inisiyatifinde olması gerektiği; Çiftlik arazisi üzerinden geçirilmesi gereken metro güzergahı için talep edilen irtifak hakkının kalıcı nitelikte olması nedeniyle dava konusu taşınmazların devri sonucunu doğurduğu; Belediyenin metro güzergahı için ne kadar alana ihtiyacı olduğunun Yasa'da belirtilmediği, bu durumun mülkiyet hakkının ihlali olduğu, bu güne kadar değişik kanunlarla Çiftlik arazisinden yapılan devirlerde Devlet Mezarlığı tesisi dışındakilerden bir bedel alındığı, bedel alınmasının anayasal bir zorunluluk olduğu, bedelsiz olmasının mülkiyet hakkını özünden zedelediği ve ölçüsüzce sınırlandırdığı; AOÇ'nin birinci derece doğal sit alanı olması nedeniyle koruma nazım planı yapılmadan bu araziler üzerinde tasarrufta bulunulamayacağı gerekçeleriyle itiraz konusu fikranın Anayasa'nın 2., 10., 13., 35., 46. ve 63. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 35. maddesinde, herkesin mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır. Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır.

İtiraz konusu kuralla, bir kamu tüzel kişinin adına kayıtlı taşınmazlar üzerinde bir başka kamu tüzel kişisi lehine intifa hakkı tesisi öngörülmektedir. Kamu kurumlarının gereksinimlerine göre bazı gayrimenkullerin kamu hizmetlerine özgülenmeleri veya özel mülkiyetlerinde bırakılmaları suretiyle farklı hukuki rejimlere bağlı tutulmalarındaki ortak amaç kuşkusuz kamu yararadır. Bu nedenle bir kamu kurumunun tasarrufunda bulunan gayrimenkul üzerinde kamu yararı ve hizmetin gerekleri dikkate alınarak, ilgili bakanlığın uygun görüşü ile imar plânlarına uygun olmak koşuluyla yol, meydan, geçit, üst geçit, tünel, dere ıslahı gibi dava konusu kuralda belirtilen yapılaşmalar için bedel alınmaksızın intifa hakkı tesis edilerek sınırlamalar getirilmesinin, her iki tarafın da kamu kurumu olduğu ve

idarenin bütünlüğü ilkesi de gözetildiğinde Anayasa'ya aykırı bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir. Kuralın Anayasa'nın 10., 13., 46. ve 63. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Fettah OTO bu görüşe katılmamıştır.

VII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 24.3.1950 günlü, 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na 21.6.2006 günlü, 5524 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Ek Madde 1'in ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fettah OTO'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

10.2.2011 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ	Üye Alparslan ALTAN
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Celal Mümtaz AKINCI		Üye Erdal TERCAN

KARŞI OY GEREKÇESİ

5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'nun 1. maddesinde, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün Tarım Bakanlığı'na bağlı bir tüzel kişilik olduğu belirtilmiştir. Her ne kadar Yasa'da bu tüzel kişiliğin kamu tüzel kişiliği mi, yoksa özel hukuk tüzel kişiliği mi hususu belirtilmemiş ise de, Tarım Bakanlığı'na bağlı oluşu, bu Kuruluşun bir kamu hukuku tüzel kişisi olduğu şeklinde yorumlanmalıdır. Kamu tüzel kişilerinin kamu malı niteliğindeki malları dışında kalan özel malları da vardır. Kamu tüzel kişilerinin özel malları kamunun mülkiyetinde bulunan ancak, kamu yararına tahsis edilmemiş mallardır.

Yukarıda anılan kuruluş Kanunu'nun 9. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Müdürlüğe ait gayrimenkuller müdürlük adına tapuya tescil edilir" hükmü A.O.Ç. adına tapuya tescil edilen taşınmazların kamu malı niteliğinde değil, kamunun özel malı statüsünde olduğunu göstermektedir. Kamu malları hukukuna göre kamu malları ancak Hazine adına tapuya tescil edilebilir ve tapuda kamuya tahsis amacına göre şerh konulabilir.

İtiraza konu kuralda, A.O.Ç.'ye ait taşınmazlar üzerinde kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınmak suretiyle bedelsiz olarak Ankara Büyükşehir lehine intifa hakkı tesis

edileceği öngörülmektedir. İntifa hakkı irtifak hakkı kapsamında aynî bir haktır. Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından inşa edilen metro güzergâhının A.O.Ç. arazisinden geçen kısmında bulunan arazi üzerinde tesis edilecek intifa hakkı, geçici değil devamlı bir hak niteliği taşımaktadır. Bu nedenle tesis edilecek intifa hakkı 5659 sayılı Kanun'un 10. maddesinde sözü edilen "gayrimenkullerin gerçek veya tüzel kişilere devir ve temlik" kapsamında değerlendirilerek, itiraz konusu kuralla aynı maddede öngörülen özel yasal izin şartı yerine getirilmiştir.

Anayasa'nın 46. maddesinde "Devlet ve kamu tüzelkişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Metro güzergâhı için Ankara Büyükşehir Belediyesi lehine tesis edilecek intifa hakkının, yukarıda da değindiğimiz gibi devamlı bir hak niteliğini taşıması ve irtifak hakkı kapsamında aynî bir hak olması, bu hakkın yukarıda anılan Anayasa hükmü kapsamında değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Anayasa hükmü taşınmazların kamulaştırılması için gerçek karşılığının peşin ödenmesi şartını getirmektedir. Bu durumda tapuda A.O.Ç. adına kayıtlı taşınmazlar üzerinde intifa hakkı tesis edilirken bu malların kamu malı değil, kamunun özel malı niteliğinde olduğu kabul edilmelidir. Bu nedenle gerçek karşılığının da ödenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralda yazılı "bedelsiz olarak" ibaresinin Anayasa'nın 46. maddesine aykırı olduğu ve bu nedenle iptali gerektiği görüşüyle çoğunluk kararının bu kısmına karşıyım.

Üye
Fettah OTO

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararları

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 705

- K A R A R -

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 14/5/2011 tarihli, C.05.0.İMİ.0.88- sayılı yazıda aynen; "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Seçimlerinin yenilenmesine, seçimin 12 Haziran 2011 Pazar günü yapılmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 03/03/2011 günü, 73 üncü Birleşiminde 987 sayı ile karar verilmiş ve bu karar 4/3/2011 tarihli ve 27864 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

12 Haziran 2011 Pazar günü yapılacak XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin, sağlıklı ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla;

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 42. maddesi dikkate alınarak, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 79. maddesinde yer alan içki ve silah taşıma yasağı ile 80. maddesinde öngörülen yayın yasağının uygulama usul ve esaslarının saptanması hususunda Yüksek Seçim Kurulunca gerekli kararın alınmasını takdirlerinize arz ederim." denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Anayasanın 79 uncu maddesiyle; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetilmesi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma seçim

süresince ve seçimden sonra seçim konuları ile ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ... görev ve yetkisi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, anılan madde diğer seçim kurullarının görev ve yetkilerinin de kanunla düzenleneceği, belirtilmiştir.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 79 uncu maddesinde; “Oy verme günü, her ne suretle olursa olsun, ispirotolu içki satılması, içkili yerlerle umumi mahallerde her çeşit ispirotolu içki satılması, verilmesi, içilmesi yasaktır.

Oy verme günü, bütün umumi eğlence yerleri oy verme süresince kapalı kalır. Eğlence yeri niteliğine haiz lokantalarda yalnız yemek verilir.

Oy verme günü, emniyet ve asayiş korumakla görevli olanlardan başka hiçbir kimse, köy, kasaba ve şehirlerde silah taşıyamaz.

Bu Kanunun uygulanmasında silahtan maksat Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (1), (2), (3) ve (5) numaralı alt bentlerinde gösterilenlerdir.

Aynı Kanunun 80 inci maddesinde ise; “Seçim günü saat 18.00’e kadar radyolar ve her türlü yayın organları tarafından seçim ve seçim sonuçları ile ilgili haber, tahmin ve yorum yapılması yasaktır.

Saat 18.00 ile 21.00 arasında ancak radyolarda Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim ile ilgili olarak verilecek haber ve tebliğler yayınlanabilir.

Saat 21.00’den sonra bütün yayınlar serbesttir.” denilerek yayımlarla ilgili yasak kapsamı belirlenmiştir.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 42. maddesi uyarınca 12 Haziran 2011 Pazar günü yapılacak XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde anılan maddelerde öngörülen yasakların uygulanması gerekmektedir.

S O N U Ç:

1- 298 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi gereğince;

a) Oy verme günü olan 12 Haziran 2011 Pazar günü sabah saat 06.00’den gece saat 24.00’e kadar; Her ne suretle olursa olsun alkollü içki satılmasının, içkili yerlerde umumi mahallerde her çeşit alkollü içki verilmesinin, içilmesinin yasak olduğuna,

b) Oy verme günü oy verme süresince bütün umumi eğlence yerlerinin kapalı kalacağına, eğlence yeri niteliğini taşıyan lokantalarda yalnız yemek verilebileceğine,

c) Oy verme günü olan 12 Haziran 2011 Pazar günü sabah saat 06.00’den gece saat 24.00’e kadar; emniyet ve asayiş korumakla görevli olanlardan başka hiçbir kimsenin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (1), (2), (3) ve (5) numaralı alt bentlerinde gösterilen silahları köy, kasaba ve şehirlerde taşıyamayacağına,

2- 298 sayılı Kanunun 80 inci maddesi gereğince;

a) Oy verme günü saat 18.00’e kadar radyolar ve her türlü yayın organları tarafından seçim ve seçim sonuçları ile ilgili haber, tahmin ve yorum yapılmasının yasak olduğuna,

b) Saat 18.00 ila 21.00 arasında radyolarda ve her türlü yayın organlarında ancak Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim ile ilgili olarak verilecek haber ve tebliğlerin yayınlanabileceğine,

c) Saat 21.00’den sonra bütün yayınların serbest olduğuna, ancak Yüksek Seçim Kurulu gerek görülmesi halinde saat 21.00’den önce de yayınların serbest bırakılmasına karar verilebileceğine,

3- Kararın Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce iç mail olarak tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına, siyasi partiler genel başkanlıklarına, Cumhuriyet Başsavcılıklarına iletilmek üzere Adalet Bakanlığına, Valiliklere bildirilmek üzere İçişleri Bakanlığına, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına gönderilmesine,

4- Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasına,

5- Kararın sonuç kısmının TRT bildirisi halinde yayınlanmasına,

14/5/2011 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ali EM	Başkanvekili Turan KARAKAYA	Üye Bahadır DOĞUSOY	Üye Hüseyin EKEN
Üye M. Zeki ÇELEBİOĞLU	Üye Muharrem COŞKUN	Üye Mehmet KÜRTÜL	Üye Nilgün İPEK
Üye Halim AŞANER	Üye Sadık DEMİRCİOĞLU	Üye Yüksel ÖZTÜRK	

[R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No: 711

-KARAR-

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 17/5/2011 tarihli yazıda aynen; “12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak olan XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 52, 53, 54 ve 55. maddelerinde yer alan radyo ve televizyonda propaganda usullerinin tespiti amacıyla, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda konuşmalarının ve görüntülü propagandaların gün ve yayın saatlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi için Yüksek Seçim Kurulunca gerekli kararın alınmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun “Radyo ve Televizyonda Propaganda” başlıklı 52. maddesinde; “Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

Seçime katılan;

a) Siyasi partilere ilk gün 10, son gün 10 dakikayı geçmemek üzere, programlarını ve yapacakları işleri anlatan iki konuşma,

b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin herbirine ilaveten 10'ar dakikalık propaganda,

c) İktidar partisine veya iktidar partilerinden büyük olanına 20 dakikalık, iktidar partilerinden diğerlerine 15'er dakikalık ilave propaganda,

d) Ana muhalefet partisine ilaveten 10 dakikalık propaganda,

hakkı verilir. Bu propaganda sürelerinin yarısını aşmamak üzere siyasi partiler bu propagandalarını görüntülü olarak da verebilirler. Görüntülü propagandalar TRT dışında hazırlatılır. Görüntülü propagandalarda siyasi partiler yaptıkları ve yapacakları icraatı anlatırlar. Bu propagandalarda suç teşkil edecek görüntülere yer verilemez. Siyasi partilerin bu propagandaları bir defada iki dakikadan az olamayacağı gibi bir günde toplam süresi on dakikayı geçemez. Siyasi partiler propaganda haklarını TRT'nin birden fazla kanalına dağıtabilirler. Yüksek Seçim Kurulu, TRT imkanlarına göre bu görüntülerin hangi süre içinde TRT'ye teslim edileceğini ve TRT'deki gösterilme zamanlarını tanzim eder. Bu görüntülerde

suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulu bunların yayımına izin vermez.

Siyasi partiler radyo ve televizyonla ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler.

Radyo ve televizyon konuşmaları Türkiye'deki bütün radyo ve televizyon postaları ile aynı zamanda yayınlanır.

Radyo ve televizyonda, yayınlanacak propaganda konuşmalarının her gün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, Türkiye Radyo ve Televizyonları tarafından haber yayınları sırasında, önceden duyurulur.

Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

Televizyonda seçime katılan siyasi partiler adına (...) yukarıdaki fıkralar gereğince yayınlanacak propaganda konuşmalarında Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu Kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. Konuşmacılar, ceket giyme ve kravat takmak zorundadırlar; bayanlar tayyör giyerler.

Özel radyo ve televizyonlarda siyasi partilerin propaganda konuşmaları TRT'de uygulanan usul ve esaslara göre yapılır. Bu yayınlar ulusal nitelikte olanlarda Yüksek Seçim Kurulunca, yerel nitelikte olanlarda İl Seçim Kurullarınca tanzim ve denetlenir. Bu hüküm dışında propagandaya ilişkin yayın yapılamaz. Bu hükme aykırı davranışlar hakkında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 151/2 hükmü uygulanır.”

düzenlemesi yer almaktadır.

Bu madde uyarınca, radyo ve televizyonda propaganda konuşmalarına 5 Haziran 2011 Pazar günü başlanacak ve 11 Haziran 2011 Cumartesi günü saat: 18.00'da kadar belirlenecek gün ve saatlerde yapılmak koşuluyla devam edilecektir.

12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak olan XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçimine katılan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Emek Partisi, Millet Partisi, Liberal Demokrat Parti, Saadet Partisi, Hak ve Eşitlik Partisi, Halkın Sesi Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Doğru Yol Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Milliyetçi ve Muhafazakar Parti, Büyük Birlik Partisi ve Demokratik Sol Parti olduğu saptanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 11/5/2011 tarihli ve 64368 sayılı yazısında da, adı geçen siyasi partilerden Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin Mecliste grubu bulunduğu, iktidar partisinin Adalet ve Kalkınma Partisi olduğu, ana muhalefet partisinin de Cumhuriyet Halk Partisi olduğu bildirilmiştir.

Bu duruma göre Demokrat Parti, Emek Partisi, Millet Partisi, Liberal Demokrat Parti, Saadet Partisi, Hak ve Eşitlik Partisi, Halkın Sesi Partisi, Doğru Yol Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Milliyetçi ve Muhafazakar Parti, Büyük Birlik Partisi ve Demokratik Sol Partinin 10'ar dakikalık iki, Milliyetçi Hareket Partisinin 10'ar dakikalık üç, Cumhuriyet Halk Partisinin 10'ar dakikalık dört, Adalet ve Kalkınma Partisinin 10'ar dakikalık üç ve ilaveten 20 dakikalık olmak üzere dört konuşma hakkı bulunmaktadır.

298 sayılı Kanunun yukarıda açıklanan 52 nci maddesi gereğince, adı geçen tüm siyasi partiler, 10'ar dakikalık iki konuşma hakkından birini 5 Haziran 2011 Pazar günü, diğerini de 11 Haziran 2011 Cumartesi günü kullanmak zorundadırlar. Bu konuşmalardan ayrı olarak Milliyetçi Hareket Partisinin 10 dakikalık bir, Cumhuriyet Halk Partisi 10'ar dakikalık iki ve Adalet ve Kalkınma Partisinin de 10 ve 20 dakikalık olmak üzere iki konuşma hakkı bulunmaktadır.

Sözü edilen 52 nci maddede, siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları propaganda “görüntülü” ve “görüntüsüz” olmak üzere ikiye ayrılmış, görüntüsüz propaganda “konuşma”, görüntülü propaganda ise partilerin yaptıkları ve yapacakları icraatı görüntüye yer

vermek suretiyle anlatmaları olarak tanımlanmıştır. İçerik yönünden farklı olmaları nedeniyle bu iki propaganda türü ayrı ilkelere bağlanmıştır. Kanunun 52 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmü, aynı maddenin 3 ve devamı fıkraları ile 55 inci maddesi birlikte değerlendirildiğinde; siyasi partilerin ilk gün 10, son gün de 10 dakikalık konuşma sürelerini görüntülü olarak kullanmalarına olanak olmadığı sonucuna ulaşılmakta ve yerleşik uygulamanın da bu şekilde olduğu görülmektedir.

Belirtilen nedenlerle, seçime katılan siyasi partilerden sadece Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olduklarının kabulü gerekmektedir.

Yine; 298 sayılı Kanunun 52. maddesinde görüntülerde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulunca bunların yayınına izin verilmeyeceği hükme bağlanmış, 55. maddesinde; “Siyasi partiler adına radyo ve televizyon ile yapılacak konuşmalar, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda adına konuşma yapılacak siyasi partinin isteğine uygun olarak yayından önce ses ve görüntü alma cihazı ile tespit edilir.

Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair görevli kurul üyesiyle radyo ve televizyon idaresinde görevli en az iki personel tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tespit eden bant ve sair tespit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır.

Konuşmalar bir dava konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde merciine verilir.

Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar bir mislinden iki misline kadar artırılarak hükmolunur.” hükmüne yer verilmiştir.

298 sayılı Kanunun 54 üncü maddesine göre radyo ve televizyonda propaganda için başvuran partilerin yayın zaman ve sıraları, bunların birer temsilcisi ile TRT temsilcilerinin önünde Yüksek Seçim Kurulunca ad çekme suretiyle saptanacaktır.

Seçim Takvimine göre, seçime katılan siyasi partilerden radyo ve televizyonda propaganda yapmak isteyenlerin bu hususu en geç 29 Mayıs 2011 Pazar günü saat: 17.00’a kadar Yüksek Seçim Kuruluna bildirmeleri ve ad çekme işleminin de 31 Mayıs 2011 Salı günü saat: 15.00’de yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, radyo ve televizyonla yapılacak konuşma ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin diğer esasların ise ad çekmeden sonra belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1- 12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak olan XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde siyasi partilerin radyo ve televizyonda yapacakları konuşma ve görüntülü propagandaların 5 Haziran 2011 Pazar gününden 11 Haziran 2011 Cumartesi günü saat: 18.00’e kadar yapılmasına ve uygulanmasına,

2- Radyo ve televizyonda konuşma hakkını kullanabilecek olan siyasi partilerin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Emek Partisi, Millet Partisi, Liberal Demokrat Parti, Saadet Partisi, Hak ve Eşitlik Partisi, Halkın Sesi Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Doğru Yol Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Milliyetçi ve Muhafazakar Parti, Büyük Birlik Partisi ve Demokratik Sol Parti olduğuna,

3- Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin ayrıca görüntülü propaganda yapma hakkı bulunduğu,

4- Yukarıda 2 ve 3 üncü maddelerde isimleri yazılı siyasi partilerin, radyo ve televizyonda konuşma ya da görüntülü propaganda yapmak istediklerini (görüntülü propaganda yapma hakkına sahip olanların bu haklarını hangi gün ve saatte nasıl kullanacaklarını da belirterek) en geç 29 Mayıs 2011 Pazar günü saat: 17.00’a kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirmelerine,

5- Radyo ve televizyonda konuşma yapmak için başvuran partilerin yayın zaman ve sıralarının 31 Mayıs 2011 Salı günü saat: 15.00’de Yüksek Seçim Kurulunda ad çekme ile belirlenmesine,

6- Siyasi partilerin görüntülü propaganda yapacaklarını bildirdikleri gün ve yayın saatleri çakıştığı takdirde yayın sırasının yine ad çekme ile belirlenmesine,

7- Propaganda görüntülerinde suç teşkil eden bir husus bulunduğu takdirde Yüksek Seçim Kurulunca bunların yayınına izin verilmeyeceğine, 55. madde uyarınca Kurulca görevlendirilecek üyeler ve Radyo ve Televizyon dairesinde görevli personel tarafından radyo ve televizyon konuşmalarının tespit edilmesine ve Yüksek Seçim Kurulu adına bu görevi yürütecek üyelerin uyarılarına uyulmasına,

8- Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda konuşmaları ve görüntülü propaganda ile ilgili uygulamaya ilişkin ilkelerin, siyasi partilerin istekleri ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun olanakları göz önünde tutulmak üzere ad çekmeden sonra belirlenmesine,

9- Karar örneğinin ilgili siyasi partiler genel başkanlıkları ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

17/5/2011 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Ali EM	Başkanvekili Turan KARAKAYA	Üye Bahadır DOĞUSOY	Üye Hüseyin EKEN
Üye M. Zeki ÇELEBİOĞLU	Üye Muharrem COŞKUN	Üye Mehmet KÜRTÜL	Üye Nilgün İPEK
Üye Halim AŞANER	Üye Sadık DEMİRCİOĞLU	Üye Yüksel ÖZTÜRK	

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/77

İşyeri : Tarsus Ulaşım Akaryakıt Otomotiv Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Beydeğirmeni Mah. Otogar Yanı Tarsus/MERSİN

SGK. Sicil No. : 1008282.033

Tespiti İsteyen : Tümtis Sendikası

İnceleme : Tarsus Ulaşım Akaryakıt Otomotiv Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de Bakanlığımızca yapılan incelemede; işyerinde şehir içi toplu taşıma işlerinin (merkez büro) yapıldığı ve İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Tarsus Ulaşım Akaryakıt Otomotiv Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. işyerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/78

İşyeri : Ademoğulları İnş. Turz. Nak. Taah. Eğt. Öğr. Eml. Tic. San. Ltd. Şti.
Gündoğdu Mah. 115. Cad. No: 92 Akdeniz/MERSİN

Tespiti İsteyen : Tümtis Sendikası

İnceleme : Ademoğulları İnş. Turz. Nak. Taah. Eğt. Öğr. Eml. Tic. San. Ltd. Şti.'nde Bakanlığımızca yapılan incelemede; şirketin merkez işyerinde büro işlerinin yürütüldüğü ve şirket ile Mersin Uluslararası Liman İşletmesi (MİP) arasında yapılan taşıma sözleşmesi gereğince liman işletmesine servis taşıma işlerinin yapıldığı, bu nedenle işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Ademoğulları İnş. Turz. Nak. Taah. Eğt. Öğr. Eml. Tic. San. Ltd. Şti. işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 15 Mayıs 2011 – 27935]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/79

İşyeri : Ceynak Lojistik ve Ticaret A.Ş.
Cemal Ulusoy Cad. No: 21
Yenibosna-Bahçelievler/İSTANBUL (merkez)

SGK. Sicil No.: 1002119.034, 1227714.034, 1362684.034

Tespiti İsteyen: Tümtis Sendikası

İnceleme : Ceynak Lojistik ve Ticaret A.Ş.'de Bakanlığımızca yapılan incelemede; Yenibosna-Bahçelievler/İSTANBUL adresinde merkez işyeri bulunan şirket tarafından Yenibosna-Şişli ve Halkalı-Silivri istasyonlarında katı atıklar alınarak düzenli çöp döküm sahasına taşıma işi ile yurt içi karayolu taşımacılığı işlerinin yapıldığı, bu nedenle şirkete ait işyerlerinde yapılan işlerin İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Ceynak Lojistik ve Ticaret A.Ş. ve bağlı işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/80
İşyeri : Schneider Elektrik Sanayi ve Tic. A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi 4. Kısım
406. Sk. No: 13 MANİSA (merkez)

Tespiti İsteyen : Birleşik Metal-İş Sendikası

İnceleme : Schneider Elektrik San. ve Tic. A.Ş.'de Bakanlığımızca yapılan incelemede; şirket merkezinin hukuki olarak MANİSA İlinde olmasına rağmen 1. Bayraktar Sok. No: 16/B Küçükbakkalköy-Ataşehir/İSTANBUL adresinde faaliyet gösteren genel müdürlük işyerinden hukuken ve fiilen yönetildiği, şirket merkezi ile aynı adreste faaliyet gösteren MANİSA fabrikası işyerinde, endüstriyel elektrik aksamına yönelik üretimin yapıldığı, 10011 Sok. No: 4 A.O.S.B. Çiğli/İZMİR adresindeki fabrika işyerinde, alçak gerilimli kumanda ve koruma cihazları, elektrik cihazları ve donanımı, kesintisiz statik elektrik güç kaynakları, statik frekans konversitörlerinin üretildiği, ayrıca şirkete ait Abdurrahman Gazi Mah. Ebubekir Cad. No: 47 Samandıra/İSTANBUL, Bayraktar Sok. No: 9 Küçükbakkalköy-Kadıköy/İSTANBUL, 53. Cad. 1450 Sok. Ulusoy Plaza No: 9/6 Çukurambar-Çankaya/ANKARA, Kazım Dirik Mah. 375. Sok. No: 18 Piramit İş Merkezi Bornova/İZMİR, Süleyman Demirel Bulvarı Yurt Mah. Göl Vadi Evleri A. Blok No: 59 Asmakat Çukurova/ADANA, Orhaniye Cad. Güneşhan Kale Mah. No: 7/4 D: 17 SAMSUN, EÜAŞ Seyitömer Termik Santrali KÜTAHYA, Panayır Mah. Buttin İş Merkezi P Blok K: 12 D: 1636 Osmangazi/BURSA, Gazi Muhtar Paşa Bulv. Tekeroğlu İş Merk. No: 16 Ofis No: 75 Şehitkamil/GAZİANTEP, İzmir Tüpraş Rafineri Müdürlüğü/İZMİR, adreslerinde bulunan bölge müdürlüklerinde, fabrikalarda üretilen malzemelerin dağıtımı, pazarlanması, depolanması, montajı, ithalat ve ihracat işlerinin yapıldığı ve bunların asıl işe yardımcı işlerden olduğu, bu nedenle işkolları Tüzüğü'nün 13 sıra numaralı "Metal" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Schneider Elektrik San ve Tic. A.Ş. ve bağlı işyerlerinde yürütülen işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 13 sıra numaralı "Metal" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitın Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/81
İşyeri : Antalya Ulaşım Hizmetleri Petrol San. ve Tic. A.Ş.
ANTRAY Antalya Ulaşım Hizmetleri
Kepezaltı Mah. 3232 Sok. No: 12
ANTALYA

SGK Dosya No : 1169269.007

Tespiti İsteyen : Genel-İş Sendikası

İnceleme : Antalya Ulaşım Hizmetleri Petrol San. ve Tic. A.Ş. ANTRAY Antalya Ulaşım Hizmetleri işyerinde Bakanlığımızca yapılan incelemede; hafif raylı sistem üzerinden tramvaylarla belirli güzergah dahilinde yolcu taşıma işlerinin yapıldığı ve bu nedenle yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 19 sıra numaralı "Demiryolu taşımacılığı" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Antalya Ulaşım Hizmetleri Petrol San. ve Tic. A.Ş. ANTRAY Antalya Ulaşım Hizmetleri işyerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 19 sıra numaralı "Demiryolu taşımacılığı" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/82

İşyeri : Kayseri Taşıt Muayene İstasyonları İşletim A.Ş.
Gömeç Mh. Şehitveren Cd. No: 71
Kocasinan/KAYSERİ (merkez)

SGK Dosya No : 1050953.038 - 1054420.038

Tespiti İsteyen : Tümtis Sendikası

İnceleme : Kayseri Taşıt Muayene İstasyonları İşletim A.Ş.'de Bakanlığımızca yapılan incelemede; merkez işyeri Gömeç Mh. Şehitveren Cd. No: 71 Kocasinan/KAYSERİ adresinde bulunan şirketin Örenşehir Mh. Kümeevler No: 35 İncesu/KAYSERİ adresinde şube işyerinin bulunduğu, söz konusu işyerlerinde araç teknik test ve analizi, muayene ve kontrol işlerinin yapılarak araçların trafiğe çıkabileceğinin tespit edilmesi işlerinin asıl iş, büro ve temizlik işlerinin ise asıl işe yardımcı iş niteliğinde olduğu ve İşkolları Tüzüğü'nün 17 sıra numaralı "Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: Kayseri Taşıt Muayene İstasyonları İşletim A.Ş. ve bağlı işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibariyle İşkolları Tüzüğü'nün 17 sıra numaralı "Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/83

İşyeri : İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Derneği
Kültürpark İçi Celal Atik Spor Salonu
Basmane-Konak/İZMİR (merkez)

Tespiti İsteyen : Toleyis Sendikası

İnceleme : İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Derneğinde Bakanlığımızca yapılan incelemede; merkezi Kültürpark İçi Celal Atik Spor Salonu Basmane/İZMİR adresinde bulunan derneğin, Bornova Ev-ka 4 Spor Salonu, Buca Hasan Ağa Bahçesi Spor Salonu, Bostanlı Spor Tesisleri, Bayraklı Çiçek Mah. Halı Saha, İnciraltı Spor Tesisleri işyerlerinin de bulunduğu, söz konusu işyerlerinde yapılan işin, spor yapmak isteyenlere bu imkanın tanınması, yeni sporcu, antrenör ve teknik adam yetiştirmek amacıyla spor tesisi işletme işinin olduğu ve sekreter, yazı işleri, temizlik v.b. işlerin ise asıl işe

yardımcı işler niteliğinde olduğu ve İşkolları Tüzüğü'nün 25 sıra numaralı "Konaklama ve eğlence yerleri" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Derneği işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla İşkolları Tüzüğü'nün 25 sıra numaralı "Konaklama ve eğlence yerleri" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞKOLU TESPİT KARARI

Karar No : 2011/86

İşyeri : DHL Lojistik Hizmetleri A.Ş.
Çubuklu Mh. Orhan Veli Kanık Cd. No: 9 K: 3
Kavacık-Beykoz/İSTANBUL (merkez)

Tespiti İsteyen : Tümtis Sendikası

İnceleme : DHL Lojistik Hizmetleri A.Ş.'de Bakanlığımızca yapılan incelemede; Çubuklu Mh. Orhan Veli Kanık Cd. No: 9 K: 3 Kavacık-Beykoz/İSTANBUL adresinde merkez işyeri bulunan şirketin, ekli listede belirtilen işyerlerinde yapılan kara taşımacılığı işinin asıl iş, depoculuk hizmetleri ile merkez işyerinde yürütülen işlerin ise asıl işe yardımcı işler niteliğinde olması nedeniyle "İşkolları Tüzüğü"nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Karar: DHL Lojistik Hizmetleri A.Ş.'ne ait ekli listede belirtilen işyerlerinde yapılan işlerin niteliği itibarıyla "İşkolları Tüzüğü"nün 18 sıra numaralı "Kara taşımacılığı" işkoluna girdiğine ve yapılan bu tespitin Resmî Gazete'de yayımlanmasına 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 4'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.

Hadımköy Turgut Özal Cad. No:7 Hadımköy/İSTANBUL

Esenyurt Mandra Cad. İnönü Mah. Esenyurt/İSTANBUL

Kemerburgaz İstanbul Cd. No:11 Kemerburgaz/İSTANBUL

Kıraç Sanbir Bulvarı 8. Cd. Çakmaklı Büyükçekmece/İSTANBUL

Gebze 1 Sultanorhan Mah. 1174/1 Sk. No:6 Gebze/KOCAELİ

Gebze 2 Güzeller Org. San. Böl. Pafta No:G22B19B1C Ada No:5702
Parsel 4-5-6 Gebze/KOCAELİ

Gebze 3 Güzeller Organize Sanayi Böl. Ada No:5700 Parsel 2-3-4-5-6
Gebze/KOCAELİ

Alemdağ Şehit Murat Cd. No:36 Alemdağ-Ümraniye/İSTANBUL

Kavacık Kavacık Mah. Orhan Veli Kanık Cd. Kocadağ İş Merkezi No:9
K:3 Beykoz/İSTANBUL

Ankara Erciyes İşyerleri Sitesi 10. Cd. No:42 Macunköy
Yenimahalle/ANKARA

Ankara 2 Cengiz Karaca Mah. 4. Cd. No: 105/18 Öveçler/ANKARA

Karacabey Küçük Sanatkarlar Sitesi Ada 7 No:93 Karacabey/İSTANBUL

İzmir 98/2 Sok. No:7 Pınarbaşı/İZMİR

Samsun İstiklal Mah. İskele Sk. 19 Mayıs/SAMSUN

Tokat Yeni yurt Mah. Vali Zekai Gümüşdiş Turhal Yolu Üzeri 3.Km.
TOKAT

Kurtköy Yeni Şehir Mah. Dedepaşa Cd. Yenişehir-Pendik/İSTANBUL

Ümraniye Çakmak Mh. Tepeüstü Mevkii No:243 Ümraniye/İSTANBUL

Mahmutbey Bat	Mahmutbey Mah. Taşocağı Yolu No:8 Mahmutbey Bağcılar/İSTANBUL
Adana	Yeşiloba Mah. Adana İş Merkezi B Blok No:2 Seyhan/ADANA
Gebze 7	Güzeller Org. San. Böl. FSM Cd. No:13 Gebze/KOCAELİ
Bursa	Yeni Yalova Yolu Üstü Ş. A. Otobüs Terminali Önü İKE Mağazası BURSA
Gebze 6	İnönü Mah. Fatih Sultan Mehmet Cd. Güzeller O.S.B. No: 15 Gebze/KOCAELİ
Esenyurt 2	Fatih Mah. Birlik Cd. 19 Mayıs Bulvarı No:57 Esenyurt/İSTANBUL
Bostancı	İçerenköy E5 Yanyol Değirmenyolu Sk. Gülseren Üçüncü Binası K:1 No:25 Ataşehir/İSTANBUL
Bayrampaşa	Kocatepe Mh. Şehirparkı Cd. No:34045 Bayrampaşa/İSTANBUL
Erzurum	Organize Sanayi Bölgesi 1. San. Cd. 4. Sokak No:3 Aziziye/ERZURUM
Adana Bat	Levent Mah. Girne Bulvarı No:270 Yüreğir/ADANA
Samandra Bat	Hasan Paşa Mah. Hasan Basri Cd. No: 11 Samandra Sancaktepe/İSTANBUL
İzmir Bat	Atatürk Mah. Ankara Asfaltı Üzeri No:57 Kemalpaşa Org. San. Sitesi Ulucak/İZMİR
Antalya Bat	Sarısu Mah. Akdeniz Bulvarı No:312 Merkez/ANTALYA
Bursa Bat	Alaaddin Bey Mah. İzmir Yolu Asker Sk. No:3 Nilüfer/BURSA

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulundan:

TEKNİK MÜŞAVİRLİK ŞİRKETLERİNE SAĞLANACAK DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2011/4)

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ, teknik müşavirlik, müteahhitlik şirketlerinin yurtdışında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin artırılmasının sağlanmasını, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hedef pazar olarak belirlenen ülkelerde bu faaliyetler kapsamında, Türk malı ve hizmetlerinin artırılmasına yönelik olarak Teknik Müşavirlik Şirketleri, Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketleri, Müteahhitlik Şirketleri, Ortak Girişimler, Sektörel Müşavirlik Şirketleri, İşbirliği Kuruluşları ve Sektörel Kuruluşlarca yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen bazı faaliyetlere ilişkin harcamaların Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan (DFİF) karşılanmasını amaçlamaktadır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, Teknik Müşavirlik Şirketleri, Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketleri, Müteahhitlik Şirketleri, Ortak Girişimler, Sektörel Müşavirlik Şirketleri, İşbirliği Kuruluşları ve Sektörel Kuruluşlara verilen destekleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 27/12/1994 tarihli ve 94/6401 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı”na dayanılarak hazırlanan Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu’nun 15/4/2011 tarihli ve 2011/6 sayılı Kararına istinaden hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Müsteşarlık: Dış Ticaret Müsteşarlığını (DTM),

b) İşbirliği Kuruluşu: Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu (FIDIC) asıl üyesi sektör kuruluşlarını,

c) Sektörel Kuruluş: Teknik müşavirlik veya müteahhitlik iş alanı ile ilgili faaliyet gösteren, kuruluş ilkeleri ve üyelerinin nitelikleri bu Tebliğde belirtilen tanımlara uyumlu olan kurum/kuruluşları,

ç) Yurtdışı Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri Komitesi: Müsteşarlık tarafından belirlenen ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan Komiteyi,

d) Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketi (BTMŞ):

1) Bir yatırımın kullanılabilir ve işletilir hale gelinceye kadar geçen süre içerisinde ve işletme sürecinde aşağıda belirtilen,

- Proje ve sözleşme yönetimi,
- Fizibilite, nazım (master) planlama ve etki değerlendirme hizmetleri,
- Ön araştırma ve programlama hizmetleri,
- Araştırma, geliştirme, planlama hizmetleri ve/veya bu kapsamda verilen danışmanlık hizmeti,

• Mimarlık ve mühendislik tasarım hizmetleri, bunlar için gerekli etütler,

• Tasarım yönetimi hizmetleri,

• Kredi raporu hazırlanması,

• Teknoloji, malzeme ve teçhizat seçimi ve standartlarının belirlenmesi,

• Metraj, keşif, teknik ve idari şartname hazırlanması,

• İhale yönetimi, danışmanlığı ve değerlendirme hizmetleri,

• İnşaat yönetimi,

• Mesleki, teknik, mali ve inşaat kontrolörlüğü ve denetimi,

• Kurumsal yapılanma ve özelleştirme faaliyetlerine yönelik danışmanlık,

• Çevre etki değerlendirme hizmetleri,

• Gayrimenkul değerlendirme hizmetleri,

• İşletmeye alma ve işletme danışmanlığı,

• Risk analizi ve yönetimi,

• Sağlık ve güvenlik yönetimi,

• Yangın güvenliği danışmanlığı,

• Hakemlik, arabuluculuk hizmetleri, yatırım geliştirme-uygulama ve müteahhitlik hizmetlerine ilişkin ihtilafların çözümüne yönelik teknik, mali ve hukuki sözleşme danışmanlığı,

- Teknik eğitim,

faaliyetlerinin birini veya birden fazlasını yürütmek suretiyle Müşavir Mühendislik ve/veya Müşavir Mimarlık hizmeti veren,

2) Türkiye’de ticari faaliyette bulunan,

3) (i) Ortakları ve/veya yönetici personeli, faaliyet konuları arasında yapım işleri yükleniciliği (ana müteahhitlik ve/veya taşeronluk), inşaat ekipmanı ve/veya malzemesi üreticiliği, temsilciliği ve/veya tedarikçiliği olan firmalarda pay sahibi olmayan, ortakları ve/veya yönetici personeli bu tür firmalarda yöneticilik yapmayan, söz konusu şirketlerle “tasarla yap” veya benzeri özel yatırım modellerinde teknik müşavir ortak/paydaş olarak yer almak haricinde hiçbir organik bağı bulunmayan ve sözleşme ile tanımlanmış biçimde kendilerine teknik müşavirlik hizmetleri sağlamak dışında bunlarla hiçbir ticari bağı olmayan,

(ii) Ortakları ve/veya yönetici personeli, bu tanımın birinci fıkrasında yer alan teknik müşavirlik hizmetleri ile iştigal eden üniversiteler, vakıflar, bankalar ve/veya bunların kurmuş oldukları kuruluşlar ile kar amaçlı olmayan diğer yerli/yabancı, kamu/özel kurum ve kuruluşlarında yöneticilik yapmayan, yarı zamanlı danışmanlık ve/veya akademik hizmet vermek istisna olmak üzere, sözleşme ile tanımlanmış biçimde kendilerine teknik müşavirlik hizmetleri sağlamak dışında bunlarla hiçbir ticari bağı olmayan,

(iii) Ortaklarının ve/veya yönetici personelinin bu tanımın üçüncü fıkrasında yer alan kısıtlarla sınırlı olmamak üzere, şirket finansmanında ve kararlarında bağımsızlık ilkesi çerçevesinde faaliyet gösteren,

şirket olduğu İşbirliği Kuruluşu ve/veya Müsteşarlık tarafından belirlenen Kurum/Kuruluşlardan alınacak belge ile tevsik edilen şirketleri,

e) Teknik Müşavirlik Şirketi (TMS): Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulan ve Müsteşarlıkça belirlenen kriterlere uygun olarak, teknik müşavirlik sektöründe faaliyet gösteren şirketleri,

f) Müteahhitlik Şirketi: Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde kurulan ve alt/üstyapı inşaatı, tesisat, montaj, işletme, bakım, onarım ve benzeri faaliyetleri yürüten şirketleri,

g) Ortak Girişim: Müsteşarlıkça belirlenen kriterlere uygun olarak, birbirinden bağımsız BTMS'lerin bir araya gelerek oluşturacakları iş ortaklığı/konsorsiyumu,

h) Sektörel Müşavirlik Şirketi (SMS): Nitelikleri Müsteşarlık tarafından belirlenen, en az 5 (beş) BTMS'nin yurt dışı rekabet olanaklarını artırmak amacıyla bir araya gelerek kurduğu anonim şirketleri,

1) Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuar: İnşaat ve inşaat teknolojisi, lojistik, gayrimenkul konusunda yurtdışında düzenlenen fuarları,

i) Sektörel Nitelikli Uluslararası Seminer, Konferans: Yurt dışında teknik müşavirlik, inşaat ve inşaat teknolojisi, lojistik, gayrimenkul ve finansman konularında düzenlenen seminer, konferans ile münhasıran ülkemiz müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörünün tanıtılması amacıyla yurtiçinde düzenlenen seminer, konferans vb. etkinlikleri,

j) Fuar Organizatörü: Müsteşarlık tarafından yurt dışındaki sektörel nitelikli uluslararası fuarlara Türkiye adına Milli Katılım Organizasyonunu gerçekleştirme yetkisi verilen İşbirliği Kuruluşları ile Sektörel Kuruluşları,

k) Seminer, Konferans Organizatörü: Teknik müşavirlik, inşaat ve inşaat teknolojisi, lojistik, gayrimenkul ve finansman konularında yurtiçinde ve yurtdışında seminer, konferans vb. etkinlikler düzenlemek üzere Müsteşarlıkça yetkilendirilen İşbirliği Kuruluşları ile Sektörel Kuruluşları

l) Milli Katılım: Yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlar ile yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Seminer, Konferans vb. etkinliklere TMS, BTMS, SMS ve Müteahhitlik Şirketlerinin Müsteşarlık tarafından görevlendirilen organizatörce yapılan toplu katılımlarını,

m) Bireysel Katılım: Yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuar, Seminer, Konferans vb. etkinliklere TMS, BTMS, Müteahhitlik Şirketleri, SMS, İşbirliği Kuruluşları ile Sektörel Kuruluşların bireysel katılımlarını,

n) Pazar Araştırması: Potansiyel pazarlar hakkında sistematik ve objektif bilgi sağlanması, şirketlerin pazara giriş, tutunma, kalıcılık ve stratejik konum sağlamaları olanaklarının saptanması ve global, bölgesel, ülke veya ürün bazında iş geliştirme-doğrudan pazarlama ve satış araştırmaları yapılması amacıyla gerçekleştirilen, analiz ve saha çalışmalarını kapsayan pazar araştırmalarını,

o) Fizibilite Etüdü: Yatırım projelerine ilişkin karar alma süreçlerinde projenin gerçekleştirilebilme durumunun etüd edilmesi için yapılan kapsamlı çalışmalarda, Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketlerinin ve Sektörel Müşavirlik Şirketlerinin yer almasını sağlayarak, söz konusu projelerde Türk mal ve hizmetlerinin kullanılması potansiyelinin artırılmasını amaçlayan uluslararası projeleri,

ö) Nazım (Master) Planlama: Müsteşarlık tarafından hedef pazar olarak belirlenen ülkelerde, ülke, bölge, kent ve çevre ölçeğinde; imar, altyapı, üstyapı, sanayi, turizm ve benzeri konulardaki makro ölçekli planlama çalışmalarında, Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketlerinin ve Sektörel Müşavirlik Şirketlerinin yer almasını sağlayarak, söz konusu çalışmalarda Türk mal ve hizmetlerinin kullanılması potansiyelinin artırılmasını amaçlayan uluslararası projeleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM **KOMİTE, DESTELENECEK FAALİYETLER**

Yurtdışı Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri Komitesi

MADDE 5 – (1) Yurtdışı Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri Komitesi, bu Tebliğe ilişkin uygulamalar ile fizibilite etüdü, nazım (master) planlama ve sözleşme destekleri konularında Müsteşarlığa istişari nitelikte görüş verir.

(2) Anılan Komitenin teşkili ile çalışma usul ve esasları Müsteşarlık tarafından belirlenir ve sekretarya görevi Müsteşarlık tarafından yürütülür.

Desteklenecek Faaliyetler

Yurtdışı-Ofis Desteği

MADDE 6 – (1) TMS, BTMS, SMS, Ortak Girişim ile İşbirliği Kuruluşlarının yurtdışında açılan ofislerine ait brüt kira ile buna ilişkin vergi/resim/harc giderleri;

- a) TMS'ler için %50 oranında yıllık en fazla 30.000 ABD Doları,
- b) BTMS ve Ortak Girişimler için %70 oranında yıllık en fazla 40.000 ABD Doları,
- c) SMS ve İşbirliği Kuruluşları için %100 oranında yıllık en fazla 80.000 ABD Doları, desteklenir.

MADDE 7 – (1) TMS, BTMS, SMS, Ortak Girişim ile İşbirliği Kuruluşlarının yurtdışı ofislerinde istihdam edecekleri;

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı 1 (bir) yöneticinin brüt maaşı:
 - I. TMS'ler için % 50 oranında, yıllık en fazla 40.000 ABD Doları,
 - II. BTMS, Ortak Girişim, SMS ve İşbirliği Kuruluşları için % 70 oranında, yıllık en fazla 80.000 ABD Doları,
- b) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı 1 (bir) büro elemanının brüt maaşı %70 oranında, yıllık en fazla 36.000 ABD Doları, desteklenir.

(2) Bu maddenin 1'inci fıkrasında yer alan destekler, yurtdışındaki her bir ofis için ayrı ayrı değerlendirilir.

MADDE 8 – (1) TMS, BTMS, SMS, Ortak Girişim ile İşbirliği Kuruluşlarının yurtdışı ofisleri için satın alacakları şirket kuruluşu, hukuki ve mali meslek müşavirliği kapsamındaki danışmanlık giderleri ile bilgisayarlı tasarım kapsamında satın alacakları yazılım ürünlerinin lisanslarına ilişkin harcamaları,

- a) TMS'ler için %50 oranında yıllık en fazla 30.000 ABD Doları,
- b) BTMS ve Ortak Girişimler için %70 oranında yıllık en fazla 30.000 ABD Doları,
- c) SMS ve İşbirliği Kuruluşları için %100 oranında yıllık en fazla 50.000 ABD Doları desteklenir.

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğin 7 ve 8'inci maddelerinde yer alan destek unsurlarından, 6'ncı madde kapsamında desteklenen TMS, BTMS, SMS, Ortak Girişim ile İşbirliği Kuruluşları yararlandırılır.

(2) TMS, BTMS, SMS, Ortak Girişim ile İşbirliği Kuruluşları, her bir yurtdışı ofisine ilişkin kira, istihdam, danışmanlık ve yazılım desteğinden aynı anda en fazla 5 (beş) ofis için 3 (üç) yıl süreyle yararlandırılır. 3 (üç) yıllık süre, ilk kira destek ödemesine esas teşkil eden ödeme belgesi tarihinden itibaren başlar. Yurtdışı ofis desteğinden yararlandırılacak ülke ve şehirler Müsteşarlıkça düzenlenecek Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

(3) BTMŞ'lerin, Ortak Girişim kapsamında bu Tebliğin 6, 7 ve 8'inci maddelerinde düzenlenen destek unsurlarından yararlandırılması durumunda, söz konusu BTMŞ'ler münferit olarak desteklenmiş gibi değerlendirilirler.

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği

MADDE 10 – (1) Reklâm, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin giderleri;

- a) TMS'ler için % 50 oranında ve yıllık en fazla 50.000 ABD Doları,
- b) BTMŞ ve Sektörel Kuruluşlar için %70 oranında ve yıllık en fazla 100.000 ABD Doları,
- c) SMSŞ ve İşbirliği Kuruluşları için %100 oranında ve yıllık en fazla 200.000 ABD Doları desteklenir.

MADDE 11 – (1)) TMS, BTMŞ, Sektörel Kuruluş, SMSŞ ile İşbirliği Kuruluşları, 10'uncu maddede belirtilen destek unsurlarından en fazla 3 (üç) yıl süresince yararlandırılır. 3 (üç) yıllık destek süresi, reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetine ilişkin ilk destek ödemesine esas teşkil eden ödeme belgesi tarihinden itibaren başlar.

Pazar Araştırması Desteği

MADDE 12 – (1) Her takvim yılı içerisinde, BTMŞ, SMSŞ, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların pazar araştırması faaliyetleri kapsamında:

- a) Ulaşım: Uluslararası ve yurtdışında şehirlerarası ulaşımında kullanılan ekonomi sınıfı uçak, tren, gemi ve otobüs bileti ücretleri ile günlük 80 ABD Dolarını, seyahat başına da 1200 ABD Doları'nı aşmamak kaydıyla araç kiralama,
- b) Konaklama: Şirket başına günlük 500 ABD Doları'nı geçmemek kaydıyla konaklama (oda+kahvaltı),
- c) Teknik personel istihdamı,
- d) Hukuki ve mali meslek müşavirliği kapsamındaki danışmanlık,
- e) Tercümanlık,

(2) Her bir pazar araştırması faaliyeti başına;

- a) BTMŞ'ler en fazla 40.000 ABD Doları,
- b) SMSŞ, İşbirliği Kuruluşları ile Sektörel Kuruluşlar en fazla 60.000 ABD Doları desteklenir.

(3) Pazar araştırması faaliyetinin toplam süresi 6 (altı) ayı geçemez. 1 (bir) yıl içinde BTMŞ en fazla 3 (üç), SMSŞ ve Sektörel Kuruluşlar en fazla 6 (altı), İşbirliği Kuruluşları en fazla 12 (oniki) pazar araştırması faaliyeti için desteklenir.

Fuar Desteği

MADDE 13 – (1) TMS, BTMŞ, SMSŞ, Müteahhitlik Şirketi, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlara katılmaları halinde, Milli Katılımı gerçekleştiren Fuar Organizatörüne m2 üzerinden ödeyecekleri yol, konaklama ve katılım bedeli %70 oranında, fuar başına en fazla 25.000 ABD Doları,

(2) Milli katılım organizasyonları kapsamında, Fuar Organizatörü tarafından gerçekleştirilecek;

a) Tanıtım filmi, broşür, kitapçık, elektronik ortamda tanıtım/videowall, reklam panoları veya afiş biçimindeki tanıtım etkinlikleri ile yurt dışı yazılı ve görsel kitle iletişim araçlarında yayınlanacak reklamlara ilişkin harcamalar %70 oranında, fuar organizasyonu başına en fazla 75.000 ABD Doları,

b) Fuar organizasyonunun gerçekleştirileceği salon kirası, teknik altyapı kurulmasına ilişkin harcamalar, kokteyl ve/veya yemekli toplantılara ilişkin giderleri %70 oranında, her bir organizasyon için en fazla 100.000 ABD Doları ve söz konusu organizasyonlara panelist, konuşmacı vb. olarak davet edilecek en fazla 5 (beş) katılımcının yol ve konaklama giderlerinin tamamı organizasyon başına en fazla 20.000 ABD Doları desteklenir.

MADDE 14 – (1) TMS, BTMS, SMS, Muteahhitlik Şirketi, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlara bireysel olarak katılmaları halinde, m2 üzerinden ödeyecekleri boş stand kirası, ulaşım (ekonomi sınıfı uçak) ile konaklama giderleri,

- a) TMS'ler için %50 oranında, fuar başına en fazla 15.000 ABD Doları,
- b) BTMS ile Muteahhitlik Şirketleri için %70 oranında, fuar başına en fazla 15.000 ABD Doları,
- c) SMS, İşbirliği Kuruluşu ve Sektörel Kuruluşlar için %100 oranında, fuar başına en fazla 30.000 ABD Doları desteklenir.

Seminer, Konferans Desteği

MADDE 15 – (1) TMS, BTMS, SMS, Muteahhitlik Şirketi, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların yurtdışında düzenlenen Sektörel Nitelikli Uluslararası Seminer, Konferansa katılmaları halinde, sözkonusu şirket/kuruluş temsilcilerinin, yol, konaklama ve katılım bedeli

- a) TMS'ler için %50 oranında, organizasyon başına en fazla 5.000 ABD Doları,
- b) BTMS ile Muteahhitlik Şirketleri için %70 oranında, organizasyon başına en fazla 5.000 ABD Doları,
- c) SMS, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşlar için %100 oranında, organizasyon başına en fazla 10.000 ABD Doları, desteklenir.

(2) Milli katılım organizasyonları kapsamında, Seminer, Konferans Organizatörü tarafından gerçekleştirilecek;

a) Tanıtım filmi, broşür, kitapçık, elektronik ortamda tanıtım/videowall, reklam panoları veya afiş biçimindeki tanıtım etkinlikleri ile yurt dışı yazılı ve görsel kitle iletişim araçlarında yayınlanacak reklam vb. tanıtım faaliyetlerine ilişkin harcamalar %70 oranında, organizasyon başına en fazla 100.000 ABD Doları,

b) Seminer, Konferans faaliyetlerinin gerçekleştirileceği salon kirası, teknik altyapı kurulmasına ilişkin harcamalar, kokteyl ve/veya yemekli toplantılara ilişkin giderler %70 oranında, her bir organizasyon için en fazla 150.000 ABD Doları ve söz konusu organizasyonlara panelist, konuşmacı vb. olarak davet edilecek en fazla 20 (yirmi) katılımcının yol ve konaklama giderlerinin tamamı organizasyon başına en fazla 80.000 ABD Doları

desteklenir.

Fizibilite Etüdü ve Nazım (Master) Plan Hazırlanması Desteği

MADDE 16 – (1) BTMS ile SMS, uluslararası alanda yürütecekleri fizibilite etüdü veya nazım (master) plan hazırlanması çalışmaları kapsamında, işveren idare ve/veya özel sektör kuruluşları ile imzalayacakları hizmet sözleşmesine ilişkin düzenlenen hakediş bedelleri dikkate alınmak suretiyle, her bir proje için,

- a) BTMS'ler en fazla 300.000 ABD Doları,
- b) SMS'ler en fazla 500.000 ABD Doları, desteklenir.

Sözleşme Desteği

MADDE 17 – (1) Yurtdışı Müşavirlik ve Muteahhitlik Hizmetleri Komitesinin işişari görüşüne istinaden Müsteşarlıkça destek kapsamına alınan sözleşmeler için; hizmet, vekalet veya eser niteliğindeki teslimatlarına karşılık olarak imzalanan sözleşmede belirtilen bedelin % 20'sini geçmeyecek şekilde, her takvim yılı için:

- a) BTMS ve Ortak Girişimler en fazla 1.500.000 ABD Doları,
- b) SMS'ler en fazla 2.000.000 ABD Doları desteklenir.

(2) Bu maddenin 1'inci fıkrası kapsamındaki destekler için sözleşme başına;

- a) BTMS ve Ortak Girişimler en fazla 300.000 ABD Doları,

b) SMŞ'ler en fazla 500.000 ABD Doları desteklenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖDEME BELGELERİNİN İBRAZI VE ÖDEME

Ödeme Esasları

MADDE 18 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki faaliyetlerin destek ödemesinden yararlandırılabilmesi için, giderlerin harcama ve hakediş belgeleriyle tevsik edilmesi gerekmektedir. Destek ödemesine ilişkin istenecek diğer bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin hususlar, Müsteşarlıkça düzenlenecek Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

Ödeme Belgelerinin İbrazi

MADDE 19 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki desteklerden yararlandırılacak olan TMS, BTMS, SMŞ, Müteahhitlik Şirketi, Ortak Girişim, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşlar tarafından yurtdışında gerçekleştirilen giderlere ilişkin olarak Uygulama Usul ve Esaslarında onaylanması gerektiği belirtilen belgelerin, faaliyet ve/veya harcamanın yapıldığı bölgedeki Türk Ticaret Müşavirliği/Ataşeliğine, faaliyet ve/veya harcamanın yapıldığı ülkede Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği bulunmuyor ise bu ülkelerdeki Türk Konsolosluklarına onaylatılması ve harcama veya hakediş belgesi tarihinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde doğrudan Müsteşarlığa, ibraz edilmesi gerekmektedir.

(2) Yukarıda belirtilen 6 aylık sürenin hesaplanmasında, Müsteşarlık evrak kayıtlarına giriş tarih esas alınır.

Ödeme

MADDE 20 – (1) Müsteşarlık, yapacağı inceleme neticesinde ödeme yapılmasına karar verilen TMS, BTMS, SMŞ, Müteahhitlik Şirketi, Ortak Girişim, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşlar ile ödeme miktarlarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na bildirir.

MADDE 21 – (1) Ödemeye ilişkin, ibraz edilen belgelerdeki giderlerin (dolaylı vergiler dâhil) Türk Lirası cinsinden olanları Türk Lirası, döviz cinsinden olanları ise harcama belgesi tarihindeki "Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kurları" listesinde yer alan çapraz kurları ve döviz alış kurları esas alınarak, ABD Doları karşılığı Türk Lirası olarak Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan ödenir. "Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kurları" listesinde yer almayan ülke para birimleri ABD Doları'na çevrilirken "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca Alım Satım Konu Olmayan Bilgi Amaçlı Kur Tablosu"nda yer alan kurlar esas alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DİĞER HÜKÜMLER

Müeyyide

MADDE 22 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki desteklerden yararlanan veya yararlanmak üzere müracaatta bulunan TMS, BTMS, SMŞ, Müteahhitlik Şirketi, Ortak Girişim, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların yanıltıcı bilgi ve belge ibraz ettiğinin tespit edilmesi durumunda başvurusu süresiz reddedilir ve destek kapsamından çıkarılır.

(2) Bu Tebliğ kapsamında haksız olarak alındığı tespit edilen destek ödemeleri, ilgililerden 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tahsil edilir.

(3) BTMS, SMŞ ve Ortak Girişimler ile işveren kuruluş arasında imzalanan sözleşme konusu projeye ilişkin olarak işveren ile BTMS, SMŞ ve Ortak Girişimler arasında çıkabilecek hukuki ihtilaflar sonucunda projenin iptal edilmesi durumunda, aralarındaki sözleşmenin ilgili hükümleri çerçevesinde BTMS, SMŞ ve Ortak Girişimlerin haksız olduğunun Mahkemelerce tespiti halinde, destek iptal edilir ve o tarihe kadar sağlanan destek tutarı, 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınır.

Yetki

MADDE 23 – (1) Bu Tebliğin uygulama usul ve esaslarını belirlemeye, uygulamada ortaya çıkacak ihtilafları haklı ve mücbir sebep hallerini de gözetmek suretiyle inceleyip sonuçlandırmaya ve ödenecek destek miktarını her türlü kamu alacağına karşılık mahsup etme

konusunda gerekli düzenlemeleri yapmaya ve bu Tebliğde yer alan lehe olan hükümleri uygulamaya Müsteşarlık yetkilidir.

MADDE 24 – (1) Müsteşarlık, destek müracaatının değerlendirilerek ödeme yapılacak şirketlerin/kuruluşların belirlenmesi ile ödeme miktarlarının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirilmesi konusunda İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri ile İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi'nin (İGEME) yetkilendirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapabilir.

Yaptırım

MADDE 25 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki desteklerden yararlanmak için başvuran BTMŞ, TMS, SMŞ, Müteahhitlik Şirketi, Ortak Girişim, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların eksik bilgi ve belgelerini, bildirim tarihinden itibaren en geç 3 (üç) ay içerisinde tamamlamaları gerekir. Eksikliklerin 3 (üç) ay içerisinde tamamlanmaması durumunda destek başvurusu, süresi içinde yapılmamış kabul edilir. 3 (üç) aylık süre Müsteşarlık evrak-çıkış tarihiyle başlar, BTMŞ, TMS, SMŞ, Müteahhitlik Şirketi, Ortak Girişim, İşbirliği Kuruluşu ile Sektörel Kuruluşların bildirim üzerine vereceği cevabın Müsteşarlık evrak kaydına girmesi ile biter.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

MADDE 26 – (1) Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 21/5/2004 tarihli ve 2004/8 sayılı Kararı ile anılan Karara istinaden 09/06/2004 tarihli ve 25487 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2004/5 sayılı "Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yayımlandığı tarih itibariyle 2004/5 sayılı "Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ" hükümleri çerçevesinde, "FIDIC Esaslarına Uygunluk" belgesi alan firmalar, belge geçerlilik tarihi bitimine kadar, bu Tebliğ hükümleri kapsamında Bağımsız Teknik Müşavirlik Şirketi (BTMŞ) olarak değerlendirmeye alınır.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Tebliğin yayımlandığı tarih itibariyle 2004/5 sayılı "Teknik Müşavirlik Firmalarının Yurt Dışındaki Faaliyetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ" hükümleri çerçevesinde destekten yararlanmakta olan teknik müşavirlik firmaları, müteahhitlik firmaları, Uluslararası Müşavirler Birlikleri Federasyonu (FIDIC)'na üye özel sektör kuruluşları, bu Tebliğde belirtilen süre ve limitler dâhilinde desteklenir.

Yürürlük

MADDE 27 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 28 – (1) Bu Tebliğ Hükümlerini Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

[R.G. 16 Mayıs 2011 – 27936]

 [İçindekilere dön](#)

Dış Ticaret Müsteşarlığından:
**İHRACAT 96/31 SAYILI İHRACI YASAK VE ÖN İZNE BAĞLI MALLARA
İLİŞKİN TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: İHRACAT 2011/8)**

MADDE 1 – 19/9/1996 tarihli ve 22762 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracat 96/31 sayılı İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ ekinde yer alan (EK:1) İhracı Yasak Mallar Listesi'nin 11 inci sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

”

11-Zeytin (tescili yapılmış ve Milli Çeşit Listesi'nde yayımlanmış olan çeşitlerinin yurt içinde sertifikalandırılmış olanları hariç), incir (tescili yapılmış ve Milli Çeşit Listesi'nde yayımlanmış olan çeşitlerinin yurt içinde sertifikalandırılmış olanları hariç), fındık, antep fıstığı, asma (sultani çekirdeksiz) fidanları	06/01/1996 tarihli ve 22515 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
---	---

MADDE 2 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Tebliğ hükümlerini Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

[R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937]

 [İçindekilere dön](#)

Dış Ticaret Müsteşarlığından:

**2006/12 SAYILI DAHİLDE İŞLEME REJİMİ TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(İHRACAT: 2011/7)**

MADDE 1 – 20/12/2006 tarihli ve 26382 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinin “İndirimli Teminat Uygulaması” başlıklı 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İndirimli teminat uygulaması çerçevesinde;

a) A sınıfı onaylanmış kişi statü belgesi sahibi firmaların dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %1’inin,

b) B sınıfı onaylanmış kişi statü belgesi sahibi firmaların belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %5’inin,

c) C sınıfı onaylanmış kişi statü belgesi sahibi firmaların belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10’unun,

ç) Onaylanmış kişi statü belgesi sahibi olmayan dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketlerinin belge/izin müracaat tarihinden önceki takvim yılı içerisinde gerçekleştirdikleri ihracat kadar dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10’unun,

d) İmalatçı-ihracatçıların, belge/izin müracaat tarihinden önceki dört yıl içerisinde düzenlenmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, dahilde işleme izin belgeleri ve 27/1/2005 tarihinden sonra düzenlenen dahilde işleme izinleri kapsamında sanayi ürünleri için toplam 1 (bir) Milyon ABD Dolarından, tarım ve işlenmiş tarım ürünleri için toplam 500 (beşyüz) Bin ABD Dolarından az olmamak kaydıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10’unun,

e) Son üç takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 5 (beş) Milyon ABD Dolarını geçen veya son beş takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 1 (bir) Milyon ABD Dolarını geçen ihracatçıların, belge/izin müracaat tarihinden önce dört yıl içerisinde düzenlenmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, dahilde işleme izin belgeleri ve 27/1/2005 tarihinden sonra düzenlenen dahilde işleme izinleri kapsamında sanayi ürünleri için toplam 1 (bir) Milyon ABD Dolarından, tarım ve işlenmiş tarım ürünleri için toplam 500 (beşyüz) Bin ABD

Dolarından az olmamak kaydıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10'unun,

teminat olarak yatırılması kaydıyla, gümrük idaresince ithalatın gerçekleştirilmesine izin verilir. Bu fıkra çerçevesinde, T.C. Şeker Kurumunca tespit edilen şeker fabrikalarından şeker alımlarında da belge sahibi firmalar indirimli teminat uygulamasından yararlandırılır. Ancak, BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) Sistemine dahil olmayan gümrük idarelerinden yapılacak ithalatta indirimli teminat uygulanmaz. Geçici veya kati anti-damping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında anti-damping ve sübvansiyon vergisine indirimli teminat uygulanmaz, bunun dışında bu ithalattan doğan vergi, bu fıkra çerçevesinde indirimli teminat uygulamasından yararlandırılır. Geçici veya kati anti-damping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında uygulanan teminat oranı Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü), bu ithalattan doğan vergi tutarının 2 (iki) katına kadar artırılabilir.”

MADDE 2 – Aynı Tebliğin “Dahilde işleme izni verilecek haller” başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (ı) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Elyaf, iplik, ham ve mamul mensucat (astar dahil) gibi temel tekstil hammaddeleri ile tekstil ve deri kimyasal maddeleri dışında kalan yardımcı maddelerin (tela, etiket, düğme, fermuar, çitçit, rivet, askı, kuşgözü, şerit, kordela, lastik vb.) ithalatını müteakip, ihraç ürünlerinin elde edilmesinde kullanılması,

ı) Bedelsiz olarak ithal edilen eşyanın işleme faaliyetine tabi tutulması (Tarım ürünlerindeki bedelsiz ithalat, Savunma Sanayi Projeleri kapsamında bedelsiz ithalat ile 8531.20.40 gümrük tarife istatistik pozisyonunda yer alan “Aktif matris sıvı kristal tertibatlı olanlar (LCD)” isimli maddenin bedelsiz ithalatı hariç olmak üzere).”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin “Belge/İzin Düzenlenmesi” başlıklı 17 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Bu Tebliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca, tarım ürünlerinin bedelsiz ithalatına, Savunma Sanayi Projeleri kapsamında yapılacak bedelsiz ithalata ve Ek-7’de belirtilen ürünlerin bedelli veya bedelsiz olarak ithalatına dahilde işleme izni kapsamında ilgili gümrük idarelerince müsaade edilmez. Bu çerçevedeki talepler dahilde işleme izin belgesi kapsamında Müsteşarlıkça değerlendirilir.

(9) Dahilde işleme izin belgesi kapsamında döviz kullanım oranı otomotiv sektöründe düzenlenen belgeler için azami %65, deri ve deri mamulleri ile çimento, cam, toprak ve seramik ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için azami %60, tekstil ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için azami %65, konfeksiyon ve orman ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için azami %70, bunun dışında kalan sektörler için azami %80’dir. Ancak, ikincil işlem görmüş tarım ürünleri taahhüdü içeren belgelerde bu oran azami %100 olarak tespit edilebilir.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğin “Kapatma müracaatının değerlendirilmesi” başlıklı 38 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Şartlı muafiyet sistemi çerçevesindeki dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşya, işlem görmüş ürün olarak ve/veya ithal edildiği şekliyle belge/izin süresi içerisinde, ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın gümrük idaresince yerinde tespiti, eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili kaydıyla 4458 sayılı Gümrük Kanununun 114 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 207 nci maddesi hükmüne göre serbest dolaşıma girebilir. Bu durumda, serbest dolaşıma giren eşyaya tekabül eden ihracatın gerçekleşmesi aranmaz.”

MADDE 5 – Aynı Tebliğin “Dahilde işleme tedbirlerine uyulmaması” başlıklı 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(ç) Belge kapsamında ithal edilen eşyanın tamamı ihraç edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılmış olsa dahi döviz kullanım oranının otomotiv sektöründe düzenlenen belgeler için %65’i, deri ve deri mamulleri ile çimento, cam, toprak ve seramik

ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için %60'ı, tekstil ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için %65'i, konfeksiyon ve orman ürünleri sektöründe düzenlenen belgeler için %70'i, bunun dışında kalan sektörler için %80'i, ikincil işlem görmüş tarım ürünü taahhüdü içeren belgeler için %100'ü geçmesi halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,"

MADDE 6 – Aynı Tebliğe aşağıdaki Geçici 22 nci madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 22 – (1) Bu maddenin yayımı tarihinden önce düzenlenmiş ve henüz ihracat taahhüt hesabı kapatılmamış dahilde işleme izin belgelerine, bu Tebliğin 17 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası ile 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin uygulanması bakımından, bu maddenin yayımı tarihi öncesi uygulanan Dahilde İşleme Rejimi mevzuatının lehe olan hükümleri uygulanır.”

MADDE 7 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Tebliğ hükümlerini Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 17 Mayıs 2011 – 27937]

 [İçindekilere dön](#)

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulundan:
**2010/6 SAYILI YURT DIŞI BİRİM, MARKA VE TANITIM FAALİYETLERİNİN
DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ'DE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2011/7)**

MADDE 1 – Bu Tebliğ, 27/12/1994 tarihli ve 94/6401 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren “İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı"na dayanılarak hazırlanan Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun 15/4/2011 tarihli ve 2011/9 sayılı Kararına istinaden hazırlanmıştır.

MADDE 2 – Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun 11/8/2010 tarihli ve 2010/7 sayılı “Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar”ı ile anılan Karara istinaden 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2010/6 sayılı “Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ”in 5’inci maddesinin 2’nci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Şirketin en az % 51’ine sahip ortak veya ortaklarının yurt dışında açılan şirkete ortak olması,

ç) Şirketin halka açık olması halinde; halka açıklık oranı düştükten sonra şirketin %51’ine sahip ortak ya da ortakların yurt dışında açılan şirkete ortak olması.”

MADDE 3 – Söz konusu Tebliğin 8’inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Her bir birim kira giderleri desteğinden en fazla 4 (dört) yıl yararlandırılır. 4 (dört) yıllık süre destek verilen ilk aydan itibaren başlar.

(3) Yurt dışındaki birimlere ilişkin kira desteğinden yararlanılabilmesi için kiracı ile kiraya veren arasında organik bağın bulunmaması ve kiralanan yerin konut olarak kullanılmaması gerekir.”

MADDE 4 – Anılan Tebliğin 13’üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(1) Bu Tebliğ kapsamında desteklenen yurt dışı birimi bulunan şirketler ve İşbirliği Kuruluşlarınca, Türkiye’de üretilen ürünlerle ilgili olarak yurt dışında gerçekleştirilen reklâm,

tanıtım ve pazarlama giderleri; % 60 oranında ve yurt dışı birimin bulunduğu her bir ülke için yıllık en fazla 150.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.

(2) Desteklenen yurt dışı birimi bulunan şirketlerce, yurtdışı birimin bulunmadığı ülkelerde Türkiye’de üretilen ürünlerle ilgili olarak gerçekleştirilen reklâm, tanıtım ve pazarlama giderleri, yurt içi marka tescil belgesi bulunması ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip olunması ya da marka tescili için başvurulmuş olması koşuluyla, % 60 oranında ve yıllık en fazla 150.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.”

MADDE 5 – Söz konusu Tebliğin 14’üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Tebliğ kapsamında desteklenen yurt dışı birimi bulunmayan ancak yurt içi marka tescil belgesi olan ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip ya da marka tescil başvurusunu yapmış şirketlerce, Türkiye’de üretilen ürünlerle ilgili olarak yurt dışında gerçekleştirilen reklâm, tanıtım ve pazarlama giderleri, % 60 oranında ve yıllık en fazla 250.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.”

MADDE 6 – Anılan Tebliğin 15’inci maddesine aşağıdaki beşinci fıkra eklenmiştir.

“(5) Reklam verilen medya aracının birden çok ülkede yayınlanması ya da dağıtılması durumunda söz konusu reklam giderleri, bu ülkelerden birinde yurt dışı birim bulunması ya da marka tesciline sahip olunması koşuluyla desteklenir.”

MADDE 7 – Söz konusu Tebliğin 21’inci maddesinin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 – Bu Tebliği Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

[R.G. 20 Mayıs 2011 – 27939]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığından:

**İÇ DENETÇİ ATAMALARINDA UYULACAK ESAS VE USULLER
HAKKINDA 2 SIRA NUMARALI TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(SIRA NO: 4)**

30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında Tebliğin “İç denetçilerin naklen atanmalarında uyulacak esas ve usuller” başlıklı 3 üncü bölümünün dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Buraya kadar yapılan açıklamalar doğrultusunda 5018 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesi uyarınca bu maddenin;

(c) bendinde sayılanların tüm kamu idarelerinde,

(d) bendinde sayılanların; sadece kendi idarelerinde, özel bütçeli idarelerde, mahallî idarelerde ve sosyal güvenlik kurumlarında,

(e) bendinde sayılanlardan Maliye Bakanlığı denetmenleri ile bu görevlerde daha önce en az beş yıl bulunanların, sadece özel bütçeli idareler ile mahallî idarelerde; Belediye Müfettişi ve Hesap İşleri Murakıbbı olanlar ile bu görevlerde daha önce en az beş yıl bulunanların ise, sadece mahallî idarelerde,

iç denetçi olarak atanmalarının yukarıda kendi unvanları için sayılan idareler dışında diğer idarelere iç denetçi olarak naklen atanmaları mümkün bulunmamakta olup, naklen atanma ancak bunların, 8/10/2005 tarih ve 25960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinde belirtilen aday belirleme sınavını

geçmeleri, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun koordinatörlüğünde Maliye Bakanlığınca verilecek eğitimi tamamlamaları ve sertifika sınavında başarılı olmaları durumunda mümkün olabilecektir. Fakat en az 3 yıl fiilen iç denetçilik yapmış ve İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinin 6 ncı maddesiyle belirlenen yabancı dil şartını sağlayan iç denetçiler, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından İç Denetçi Adaylarına yönelik olarak yapılacak sertifika sınavlarına girerek başarılı olmaları halinde kendilerine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki bütün idarelerin iç denetçi kadrolarına naklen atanmalarına imkan verecek nitelikte Kamu İç Denetçi Sertifikası verilir. Sertifika sınavında başarısız olan iç denetçiler, yabancı dil şartını muhafaza etmeleri kaydıyla izleyen en fazla iki sınava daha katılabilirler.”

Tebliğ olunur.

[R.G. 21 Mayıs 2011 – 27940]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2010 yılı gayri safi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Kartal Onbirinci Noterliği 19 Haziran 2011, Bakırköy Yirmiikinci Noterliği ile Beyoğlu Yirmidördüncü Noterliği 1 Temmuz 2011, Bursa Onbeşinci Noterliği ile Karşiyaka Beşinci Noterliği de 5 Temmuz 2011 ve Ankara Ondördüncü Noterliği 12 Temmuz 2011 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :2010 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ

1 - ANKARA ONDÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ 525.092,61.-TL.

2 - BAKIRKÖY YİRMIİKİNCİ NOTERLİĞİ 1.225.720,29.-TL.

3 - BEYOĞLU YIRMİDÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ 1.879.987,70.-TL.

4 - BURSA ONBEŞİNCİ NOTERLİĞİ 897.871,71.-TL.

5 - KARTAL ONBİRİNCİ NOTERLİĞİ 888.848,46.-TL.

6 - KARŞIYAKA BEŞİNCİ NOTERLİĞİ 782.990,24.-TL.

3783/1-1

[R.G. 14 Mayıs 2011 – 27934]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1997/767 esas 1999/1095 karar sayılı dosyasının kaybedildiği, anlaşıldığından 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân sebebi ile mahkeme ve adliye dairelerinde ziyaa uğrayan dosyalar hakkında yapılacak muamelelere dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve adı geçen kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

3740/1-1

[R.G. 15 Mayıs 2011 – 27935]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİK

2010 yılı gayri safı geliri 549.138,43.-TL. olan ikinci sınıf Karaman Birinci Noterliği 9 Temmuz 2011 tarihinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliğe atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

3828/1-1

[R.G. 16 Mayıs 2011 – 27936]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

RAPORTÖR YARDIMCISI ADAYI ALINACAKTIR

1 - Anayasa Mahkemesi Başkanlığına aşağıdaki nitelikleri taşıyanlar arasından 45 kadro için Raportör Yardımcısı adayı alınacaktır. Aday adayları, yazılı ve mülakat sınavına tabi tutulacaktır.

Sınava katılacakların:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yer alan genel şartları taşımaları,

b) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idari bilimler alanlarında en az dört yıllık yükseköğrenim yapmış veya bunlara denkliği kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olmaları ya da yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmaları,

c) 31 Ocak 2011 günü itibariyle lisans ve lisansüstü öğrenimini yapmış olanlar için 30, doktora öğrenimini tamamlamış olanları için 35 yaşını bitirmemiş olmaları,

d) KPSSP 103 puan türünden en az 75 puan almaları,
Şarttır.

2 - Giriş sınavına katılmak isteyen aday adaylarının, Mahkemenin <http://www.anayasa.gov.tr> internet sitesinden temin edecekleri Giriş Sınavı Başvuru Formunu eksiksiz doldurmaları ve bu forma aşağıdaki belgeleri ekleyerek 15 Ağustos 2011 ile 16 Eylül 2011 tarihleri arasında Anayasa Mahkemesi Başkanlığına teslim etmeleri gerekmektedir. Postadaki gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

Forma eklenecek belgeler şunlardır;

a) Sınava girecek olan adaylar başvuru ücretini; Akbank, T. Halk Bankası, T. Vakıflar Bankası, T.C. Ziraat Bankasının tüm şubeleri ve Akbank, T. Garanti Bankası, T. Halk Bankası, T. Vakıflar Bankası, T.C. Ziraat Bankasının internet bankacılığı aracılığıyla ÖSYM adına KDV dahil 50 TL yatırdıklarını gösteren banka dekontu,

b) Lisans ve varsa lisansüstü mezuniyet belgesinin onaylı örneği,

c) Yabancı üniversitelerden mezun olunması halinde denklik belgesi,

ç) Nüfus cüzdanının onaylı örneği,

d) İki adet vesikalık fotoğraf, (4.5x 6 cm.)

e) 2010 veya 2011 yılına ait KPSS sonuç belgesi,

f) Devlet memurluğuna engel bir sabıkasının bulunmadığına dair yazılı beyan,

g) Erkek adaylar için askerlikle ilişkisi olmadığına dair yazılı beyan,

ğ) Sağlık açısından Devlet memurluğu görevini devamlı olarak yapmasına engel bir durumun bulunmadığına dair yazılı beyan.

Sınav sonuçlarının ilanından itibaren adayların üç ay içinde talep etmeleri halinde belgeleri iade edilecektir. Sınav ilanındaki başvuru koşullarını taşımadığı halde sınav ücretini yatıran adaylar ile başvurusu geçerli olup sınava girmeyen adayların sınav ücreti iade edilmeyecektir.

3 - Adaylar, sınava girecekleri yer bilgisini gösteren giriş belgesini 24 Ekim 2011 günü saat 14.00'ten itibaren ÖSYM'nin <http://ais.osym.gov.tr> internet adresinden T.C. kimlik numarası ve aday şifresini girerek edineceklerdir. Adaylar şifrelerini, başvuru merkezlerine (Ortaöğretim Kurumu Müdürlükleri, ÖSYM Sınav Merkezi Yöneticilikleri ve ÖSYM Büroları) şahsen başvurarak ücreti karşılığı alacaklardır. Ayrıntılı bilgi ÖSYM'nin internet sayfasında bulunmaktadır. Sınava giriş belgesinin üzerinde adayın sınava gireceği merkez, bina, salon bilgileri ile adayın fotoğrafı bulunacaktır. Sınav için gerekli olan iki adet kurşunkalem, silgi, kalemtırış, peçete ve şeker ÖSYM tarafından her bir aday için soru kitapçığı ile birlikte temin edilecektir. Tüm adaylar ÖSYM'nin internet sitesinde yayımlanan "Sınav Uygulamalarına İlişkin Güvenlik Tedbirleri"ne uymak zorundadır.

4 - Yazılı sınav Ankara'da 30 Ekim 2011 Pazar günü 9.30'da ÖSYM tarafından test yöntemi ile yapılacaktır.

5 - Sınavda adaylara, 100 sorudan oluşan Alan Bilgisi Testi uygulanacaktır.

Alan Bilgisi Testi: Anayasa Hukuku (%40), Usul Hukuku (%30) (Medeni Usul Hukuku, Ceza Usul Hukuku, İdari Usul Hukuku), İnsan Hakları Hukuku (%30) ile ilgili sorulardan oluşacaktır.

Değerlendirme doğru cevap sayısı üzerinden yapılacak, yanlış cevaplar dikkate alınmayacaktır. Sınav sonuçlarına, ÖSYM internet sitesinden yapılan duyuru tarihinden itibaren on gün içinde itiraz edilebilecektir.

100 tam puan üzerinden 70 ve daha fazla puan alanlar başarı sırasına konularak 45 adet kadro sayısının dört katı kadar aday adayını bu sınavda başarılı sayılarak mülakata çağrılacaktır. Son sıradaki aday adayını ile eşit puan alan aday adayları da mülakata girmeye hak kazanacaktır.

6 - Mülakata katılmaya hak kazananlar ile mahkeme tarafından yapılacak mülakatın yeri ve zamanı Mahkemenin internet sitesinden ilan edilecektir.

7 - Sınavlarla ilgili tereddüt edilen konular hakkında Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterliğinden bilgi alınabilecektir.

8 - Aday adaylarının sınavın başlama saatinden 30 dakika önce sınav yerlerinde hazır bulunmaları, sınava gelirken yanlarında sınava giriş belgesi ile nüfus cüzdanı veya sürücü belgesi gibi fotoğraflı ve onaylı özel bir kimlik belgesini bulundurmaları gerekmektedir.

4151/1-1

[R.G. 24 Mayıs 2011 – 27943]

— • —

 [İçindekilere dön](#)